

DOLENSKI TIŠT

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA

STUDIJSKA KNJIŽNICA
MIRIANA JARCA
NOVO MESTO

T O

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto - Izhaja vsak četrtek - Posamezna številka 15 din - LETNA NAROČNINA 600 din, polletna 300 din, četrletna 150 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 1200 din oziroma 4 amer. dolarje - TEKOCI RACUN pri Mestni hranilnici - Komunalni banki v Novem mestu šte. 606-70/3-24

Štev. 16-17 (474-475) LETO X.
NOVO MESTO, 24. APRILA 1959

UREJUJE uredniški odbor - Odgovorni urednik Tone Gošnik - NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 30 - Poštni predal Novo mesto 33 - TELEFON uredništva in uprave št. 127 - Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo - TISKA Casopisno podjetje - Slovenski poročevalci - v Ljubljani

Zgodovina Partije - zgodovina ljudstva

5 slavnostne seje Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije ob 40-letnici Komunistične partije Jugoslavije - O štiridesetletnem delu Komunistične partije Jugoslavije je govoril generalni sekretar CK ZKJ Josip Broz-Tito - Sprejeti sklepi o postavitvi spomenika socialistične revolucije jugoslovanskih narodov, o ustanovitvi muzeja revolucije jugoslovanskih narodov ter o postavitvi spomenika Karlu Marxu, Friedrichu Engelsu in Vladimiru Iljiču Leninu

Centralna proslava 40-letnice obstoja in revolucionarnega boja Komunistične partije Jugoslavije se je začela v nedeljo dopoldne s slavnostno sejo Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije v Beogradu. Na njej je generalni sekretar CK ZKJ tovariš Tito prebral referat »Štirideset let revolucionarnega boja Komunistične partije Jugoslavije«, v katerem je v uvodu dejal:

Tovariši in tovarišice! Pred štiridesetimi leti je bila v teh dneh, v času, ko je bila velika oktobrska revolucija še v razmahu, ustanovljena Komunistična partija Jugoslavije - iz organizacij najbolj revolucionarnega dela delavskega razreda Jugoslavije, prežkušenih v desetletjih vztrajnega boja proti brezdušnemu izkoriščanju in proti krivici, ki so jih trpele. Pred štiridesetimi leti sta bili prav tako ustanovljeni Zveza delavskih sindikatov Jugoslavije in Zveza komunistične mladine Jugoslavije, ki sta bili vse čas svojega obstoja tudi šola za vzgojo delavcev v revolucionarnem

boju komunistov, za vzgojo novih članov Partije. Ustanovljena na temeljih znanosti velikih proletarskih mislecev Marxa in Engelsa, je Komunistična partija Jugoslavije smelo ubrala pot avangarde delavskega razreda, pot revolucionarnega boja za izpolnitev svojega zgodovinskega poslanstva organizatorja in voditelja vsakdanjih bojev za pravice delavskega razreda, za narodne pravice in enakopravnost vseh narodov Jugoslavije. - svojega poslanstva organizatorja in voditelja v odločilnem boju za ureditve boljše in pravičnejše družbenega sistema, socializma.

Tovariš Tito je zatem opisal zgodovinsko nujnost obstoja takšne revolucionarne partije kot je bila Komunistična partija Jugoslavije. Že leta 1919 bi Jugoslavija brez take partije razpadla, njeni narodi in ozemlja pa bi postali plen imperialističnih načrtov in barantanj. Boj naše Partije je bil od vsega začetka izredno težak zaradi razmer v nekdanji državi in zaradi notranjega partijskega razvoja. Vse do leta 1937, do prihoda novega vodstva v Partijo, so bili v njej hudi frakcijski boji, ki jih je napačna presoja Kominterne o stanju v državi še poslabševala. Po letu 1937 je začela Partija uspešen boj za vpliv v najširših množicah; globoko se je zasedla med ljudstvom in pognala korenine v mestih in vaseh. Postala je edini pravi tolmač težnj in koristi naših narodov. Zato je tudi v najpomembnejšem poglavju svoje slavne zgodovine dostojno izpolnila veliko nalogo organizatorja in voditelja narodnoosvobodilne vojne in socialistične revolucije. Tu je tovariš Tito dejal:

četku oboroženih bojev, je vsa Partija, so vse njene organizacije in vsi njeni kadri sprejeli to odločitev kot nekaj normalnega, kot logično nadaljevanje prejšnje politike Partije. Vsa Partija je začela brez omabovanja skladno sprejemati pogoji uveljavljati ta sklep, komunisti pa so ga sprejeli ne le kot nujnost v tem zgodovinskem položaju, marveč tudi kot možnost za ureditve tistih velikih in največjih družbenih idealov, ki so jim bili posvetili vse svoje življenje.

Imed 12.000 članov Partije, kolikor jih je bilo v začetku vstaje, jih je komaj kakih 3.000 preživelo konec osvobodilne vojne, enako pa se je zgodilo tudi s mladinci, člani SKOJ. V svestem izpolnjevanju svojih dolžnosti so padali na fronti in v zaledju, v dolgotrajnih in težavnih bojih proti združenim sovražnikom ali v saporih in na moriških, kjer so s svojo junako in mučeniško smrtjo popislj najlepše strani našega boja za svobodo ter dali največkrat najboljše zgledne človeške požrtvovalnosti in vdanosti stvari svojega ljudstva. V tem boju, v katerem so v ognju revolucije zrasli in se kalili novi partijski kadri, je padlo junako smrti deset članov Centralnega komiteja, na stotine stotih partijskih voditeljev, na tisoče najboljših aktivistov, političnih in vojaških voditeljev, na deset tisoče drugih članov Partije in mladine.

V pogojih vojne se je Partija nenehoma krepila in je izpopolnjevala svoje vrste z najboljšimi borci, tako da je imela ob koncu vojne 141.066 članov, imed katerih jih je bilo največ v vrstah borcev. Partija je svojo organizacijsko sestavo izgrajevala skladno s pogoji vojne, v vojski in v zaledju. Vzga-

jala je milijonske množice naših narodov in se tedaj bolj usposabljala za vodilno vlogo, ki ji je pripadla v naši osvobodilni vojni po zgodovinski nezogibnosti. Neskončno veliko je ideološko in politično delo, ki ga je morala naša Partija v celoti in vsak njen član posamezno opraviti v štiridesetletni revolucionarni borbi. To je ena izmed bistvenih komponent naše narodnoosvobodilne vojne in revolucije, brez katere bi bil nemogoč takšen zmogovit izid boja in o kateri lahko rečemo, da še ni našla dovolj mesta v naši vojni-revolucionarni literaturi in da je še nismo dovolj ocenili niti v znanstvenopolitični in partijski literaturi.

Pri tem se je dlje časa pomudil pri nadrobnejšem opisovanju vloge in dela Partije v začetku NOB in med njenim razvojem. Opisal je podrobno značilnosti socialistične revolucije, ki jih je narodnoosvobodilni boj postopoma dobival, rešitev in končno ureditev narodnostnega vprašanja ter obsežno delo Partije v povojni graditvi nove države. Vodilna vloga KP je sad njene družbeno-politične in idejne dejavnosti, je dejal med drugim tovariš Tito, ko je opisoval značilnosti naše poti v socializem. Obdelal je vzroke spopada med ZSSR in Jugoslavijo v L. 1948 in poudaril, da naša stvarnost potrjuje, da socializem ni monopol nikogar. Posebej je govoril tudi o našem prispevku k proletarskemu internacionalizmu, pri čemer smo vseskozi z dejanji kazali naš odnos do razredne solidarnosti mednarodnega delavskega gibanja. Svoj govor je tovariš Tito zaključil takole:

Ze štirinajstič bomo prihodnje dni v svobodni domovini slavili praznik dela, naš veliki Prvi maj. Letos ga bomo proslavljali s prav posebnim poudarkom velikih pridobitev in uspehov, ki jih je pod vodstvom Partije izbojeval naš delavski razred in ki jih vsi naši delovni ljudje iz leta v leto vedno znova dosegajo. S 40-letnico ustanovitve Komunistične partije Jugoslavije bomo praznovali mednarodni dan dela in delavske solidarnosti še lepše in še bolj pomenljivo, saj nas upravičeno prejšnja velik ponos svobodnih ustvarjalcev in z zaupanjem zremo v svetlo bodočnost. Zato pošljimo ob Prvem maju tople tovariške pozdrave predsedniku republike, dragemu tovarišu Titu in vsem delovnim ljudem naše lepe domovine!

Za mir, svobodo in socializem!

KP Jugoslavije je izpolnila svoje zgodovinsko poslanstvo

Zdaj je znano ne le našim narodom, marveč tudi po vsem svetu, da je Komunistična partija Jugoslavije izpolnila to svoje zgodovinsko poslanstvo. Da je po KP SZ najbolj dosledno opravila svoje revolucionarno vlogo, toda ob tem velikem jubileju naše Partije bi se želel vsaj kratko ozreti na določene dogodke in zgodovinski boji KPJ v njenem štiridesetletnem obstoju. Rad bi se kratko dotaknil nekaterih glavnih trenutkov iz naše revolucionarne zgodovine, težav, na katere smo zadevali v naši revolucionarni družbeni preobrazbi in dragocene izkušnje, ki smo si jih pridobili v tem košljem in težavnem boju. To je potrebno ne le samo zato, da bi nam bilo zgled za naše bodoče delo, marveč tudi zato, da bi bilo zgled našim mladim pokolenjem, da bi do kraja spoznala, kakšne težave so kalile svetel lik naše Partije in naših komunistov, lik, ki ga skušajo, žal, na razne načine

oskrnuti ne samo nekakšni kvazi-komunisti, ki ne poznajo težavnega revolucionarnega boja in ki jih je spravila na površje plima revolucionarnega boja resničnih revolucionarnih sil, marveč tudi tisti, ki so si zastavili cilj, kakršnega imamo tudi mi - ustvaritev komunistične družbe.

V okupirani Evropi je KPJ prva in edina pozvala ljudstvo k oboroženi vstaji in sama stopila na čelo boja

Naša Partija je začela osvobodilno vojno približno z 12.000 člani in s kakimi 30.000 člani Zveze komunistične mladine. Kdor ne pozna značaja naše Partije in revolucionarnih lastnosti njenih članov, ne more razumeti, kako se je mogla naša Partija z razmeroma majhnim številom članstva postaviti na

čelo ljudstva v teh prelomnih dogodkih v začetku osvobodilne vojne. To je mogla storiti zato, ker njena moč ni bila samo v številu članov, marveč je bila tudi v vplivu na množice, v tisočih novih politično zrelih kadrih, ki jih je vzgajala v sindikatih, v SKOJ itd. Njena moč je bila v tem, kar je predstavljala in izražala, elasti pa v njeni sposobnosti, da določi pravilno politično linijo, da pokaže na pravilno pot in način, kako je treba izpolniti zastavljene naloge. Kolikor je v pogojih predvojne Jugoslavije revolucija dozorevala kot družbeno-zgodovinski proces, toliko so v vrstah delavskega razreda kmetov in izobražencev dozorevali tudi ustrezni revolucionarni kadri, maloštevilni zaradi znanih razlogov, toda politično zgrajeni, zavedajoč se zgodovinskega položaja in svojih nalog. Velike izgube med člani Partije in mladine v prvih letih vojne so bile kmalu nadoknadene s tisočimi novimi člani, prekajenih v ognju osvobodilne vojne.

Ljudje so umirali z željo, da bi jih sprejeli v Partijo, prelila kri revolucionarjev pa je bila borbeni klic za nove boje, za nova junasta.

Ko je Centralni komitej julija l. 1941 objavil znanj sklep o za-

IV. kongres ZKS preložen na 23. junij

Izvršni komitej CK ZKS je na svoji seji 17. aprila sklenil, da se zaradi tehničnih razlogov pričeta delo IV. kongresa ZKS preloži od 2. junija na 23. junij 1959.

V terek okrajna konferenca SZDL

V terek, 28. aprila, se bo ob devetih dopoldne začela v novomeškem Domu ljudske prosvete okrajna letna konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva. Po poročilu predsednika okr. odbora SZDL bo razprava o najvažnejših nalogah SZDL v okraju in volitve novega okrajnega odbora SZDL.

Prepričani smo, da se bodo sile socializma navzlic vsem težavam nenehno krepile, da bo žel socializem nove zmage in da bo našel moč in sredstva odstraniti, kar je negativnega

Ni neskomno reči, da je malo partij, ki bi lahko stopile pred mednarodni proletarijat s takšno bilanco izpolnjevanja svoje internacionalistične dolžnosti v 40 letih dela.

Trdno smo prepričani, da bo tudi naš sedanji odpor proti ne-socialističnim pojavom in neso-cialistični praksi v odnosih med socialističnimi državami zabeležen v zgodovini kot svetel zgled obveznosti do lastnega ljudstva in do mednarodnega delavskega gibanja. Mi smo po pravici ponosni na svojo slavno preteklost in na svoje sedanjo dejavnost v izgradnji socializma v naši deželi, prav tako pa tudi na tisti, čeprav skromni prispevek, ki ga dajemo za razvoj socializma na svetu. Nesmiselno je razglasati za protisocialistični in nacionalistični vsak izraz ponosa na uspehe naše Partije in naših narodov. Mi smo res lahko na kaj ponosni, obžalujemo pa samo, da se bodo morali bodoči rodovi v nekaterih deželah, čeprav nedolžni, sramovati sedanjih ukrepov proti nam.

Mi smo prepričani, da se bodo sile socializma vzile vsem težavam nenehoma krepile, da bo žel socializem nove zmage in da bo našel moč in sredstva, da odstrani, kar je negativnega. Življenje in praksa postavljata ob koncu koncev vse stvari na pravo mesto. V mednarodnem delavskem gibanju vlada zdaj

precejšnja ideološka zmeda, toda v praksi socialistične izgradnje se lomijo zastarele oblike in pojavljajo se nove, ki omogočajo hitrejši razvoj proizvodnih sil, krepitve socialistične demokracije in ustvarjanje pravilnejših socialističnih odnosov med ljudmi tako v proizvodnji, kakor tudi v družbenih odnosih v celoti.

V tej situaciji velike zmede v delavskem gibanju smo imeli lani VII. kongres Zveze komunistov Jugoslavije. Kongres je določil naše naloge v nadaljnji izgradnji socializma in sprejel nov program ZKJ. Uveljavljanje programa je važno predvsem za našo deželo in njen socialistični razvoj. Toda hrup, ki je nastal okrog tega programa, kaže, da je tudi širšega pomena za mednarodno delavsko gibanje. Dejstvo je, da komunistične in socialnodemokratske partije se grece dolgo preživljajo tako rekoč programsko krizo. To dejstvo najboljše osvetljuje primer KP SZ. Natanko pred dvajseti-

su so izvolili novo komisijo, na 20. pa tretjo. Komisije so bile izvoljene, programa pa ni. Toda minulih 20 let je prineslo toliko dogodkov, sprememb, revolucionarnih bojev, razpadanja kolonialnega sistema, razen tega pa ogromen napredek znanosti in tehnike, da je očitno potrebno, da zavestne socialistične sile izrekaajo svojo sodbo o vseh teh dogodkih in opozore na procese

problemov in na oborožuje naprednih sil za nadaljnji boj.

Ne smemo misliti, da prinaša naš program odgovor na vsa važnejša vprašanja, da tudi naš program nima svojih slabih strani. Naš program bo pravzaprav samo tehten prispevek k spoznavanju problemov in k njihovemu delnemu pojasnjevanju. To je velik korak naprej glede na sedanje stanje in je pomen programa ZKJ v tem, da v sedanji etapi znatno spodbuja marksistično misel, da se resneje ukvarja s sodobnimi problemi. To bo pripomoglo, da bomo s splošnimi naporii pravilno odgovorili na vprašanja, ki jih zastavlja življenje.

V tem je pomen dosedanjih naporov Zveze komunistov Jugoslavije in mi se res lahko s ponosom ozremo na slavno štiridesetletno revolucionarno pot Komunistične partije Jugoslavije ter povemo in pokažemo vsakomur, da smo zmerom visokonosili zastavo Marxa, Engelsa in Lenina.

INTERNACIONALA

Besedilo napisal Eugène Pottier 1871. - Uglasbil Pierre Degeyter 1888.

Vstanite, v suženjstvo zakleti, ki jarem vas teži gorja. Zdaj pravda stara k borbi sveti, vas kliče za prostost sveta. Ta svet krivičnosti razbijmo, do tal naj boj ga naš podre; nato svoj novi svet zgradimo, bili smo nič, boudimo vse!

Nihče ne da nam odrešenja, ne carji, kralji in ne bog; osvoboditev iz trpljenja bo delo naših lastnih rok. Sami razbijmo jarem sužnji, ki tlačii nas že tisoč let; zdaj kujmo, bratje, kujmo družni človeštvu boljši, lepši svet.

Mi vse ustvarjamo na svetu, zato naj vse bo naša last; zato naj delavcu in kmetu pripada tudi vsa oblast. Ko vse lenuhe in tirane uniči naša trda pest, krivice bodo vse pregnane, svoboden rod vasi in mest.

Refren: Že se ljudstvo je zbralo, v zadnji boj že hiti, da z Internacionalo prostost si pribori.

(Priredil Mile Klopčič)

Okrajni odbor za proslavo 40-letnice KPJ vabi na SVEČANO AKADEMJO

v soboto 25. aprila ob 20. uri v Domu ljudske prosvete v Novem mestu

Slavnostni govor bo imel tovariš Franc Pirkovič, sekretar okrajnega komiteja ZKS Novo mesto.

Sodelujejo: Jože Tiran, režiser Mestnega gledališča v Ljubljani, France Presetnik, član SNG Ljubljana, in simfonični orkester PD Dušan Jereb, Novo mesto.

- Prihodnja številka
- našega tednika bo izšla
- zaradi prvomajskega od-diha v tiskarni v četrtek, dne 7. maja 1959.

Osebnna blaginja

Od začetka naglega vzpona jugoslovanskega gospodarstva, to je od leta 1952, ko smo premagali najhujše težave sprico ekonomske blokade naše dežele, je življenjski standard pri nas v stalni rasti. Tudi petletni plan gospodarskega razvoja za dobo 1957-1961 je postavil povečanje življenjskega standarda med ključne ekonomske politične naloge. Ta naloga je vsakljerna s povečanjem skupne osebne potrebnosti, ki naj v petih letih naraste za okrog 40 odstotkov. V planu pa je posvečena polna pozornost tudi družbenemu standardu: zgraditi stanovanj, razviti šol in zdravstvena, socialnemu skrbstvu in tako dalje. Sredstva za družbeni standard bodo do leta 1961 narasla za okrog 70 odstotkov. Samo v mestih in industrijskih središčih bo zgrajenih 200 tisoč novih stanovanj.

polnjenje nalog petletnega plana so omogočili izredni rezultati, doseženi v vsej naši proizvodnji, posebno pa v industriji. V razmeroma kratkem razdobju je prišlo do ne navadne raznolikosti potrebne, to raznolikost je pa hkrati spremljal visok porast kakovosti in izbora blaga, tako domače proizvodnje kot uvoženega. Potrošnja največjega števila proizvodov je danes visoko nad predvojno. Potrošnja mesa, na primer, je bila lani okrog 25 kilogramov na osebo (pred vojno 22 kilogramov), masti 10,2 kilograma (pred vojno 6,9), sladkorja 15 kilogramov (proti 5 pred vojno), raznih tkanin okrog 13 kvadratnih metrov na prebivalca (še leta 1953 samo 6,5 kvadratna metra). Zelo je narasla potrebnosti raznih predmetov za stanovanje in gospodinjstvo: električni štedilniki, hladilniki, radijski aparati, pohištvo. To velja tudi za kolesa, motocikle in avtomobile. Število radijskih naročnikov je lani prekorajlo milijon — 55 aparatov na tisoč prebivalcev (pred vojno le deset na tisoč prebivalcev, leta 1953 pa 25). Poraba električne energije je 12-krat večja od predvojne in 3-krat večja od leta 1953.

— 1953 je bilo v mestih in industrijskih središčih zgrajenih skupno okrog 50 tisoč stanovanj, do konca letošnjega leta pa računajo, da bo ta številka dosegla 80 tisoč novih stanovanj.

Vseh šol smo v šolskem letu 1957-58 (imeli 16.737 (pred vojno 10.352), učencev 2.758.000 (pred vojno 1.708.000), profesorjev in učiteljev 110.922 — (pred vojno 49.921). Zlasti je treba poudariti povečan dotok kadrov z visokošolsko izobrazbo. Velike uspehe smo v zadnjem desetletju dosegli tudi na področju kulture in prosvete: razvijali gledališče, kinov, izredno povečano število muzejev, knjižnic, ljudskih univerz itd. Uspehi zdravstvene službe se kažejo tako v povečanju zdravstvenih kapacitet kakor v številu zdravnikov in drugega medicinskega osebja. Leta 1952 smo imeli v vseh bolnišnicah okrog 55 tisoč postelj, leta 1957 se je to število povečalo na 73.460. Leta 1952 smo imeli v Jugoslaviji 6.558 zdravnikov, leta 1957 pa že 10.340, kar je dvakrat več kakor pred vojno.

VEČANJE FONDA OSEBNE POTROŠNJE

Skupni fond osebne potrebnosti je v letih 1957-58 bil povečan za okrog 20 odstotkov, kar pomeni, da smo v prvih letih petletnega plana dosegli okrog 50 odstotkov od skupnega predvidenega povečanja. Z letošnjim predvidenim porastom potrebnosti bo ostvarjeno povečanje približno 27 odstotkov realnega fonda in osebne potrebnosti v primeri z letom 1956. Primerjanje gibanja fonda osebne potrebnosti in njegovega fizičnega obsegu od 1952 do 1958 kaže stalno povečevanje. Fizični obseg osebne potrebnosti na enega prebivalca je bil lani za več kot 40 odstotkov večji kakor leta 1952.

294 MILIJARD ZA DRUŽBENI STANDARD

Leta 1957-58 je bilo vloženo v zgraditev objektov družbenega standarda (stanovanja, šole, zdravstvo itd.) okrog 177 milijard dinarjev. Do konca letošnjega leta bo v te objekte vloženo skupno 294 milijard, kar pomeni 54 odstotkov vseh investicij, doobčinskih za razdobje 1957-61. Za sedanja raven investicij je znatno višja od tiste v prvem petletnem planu, ker se povprečne letne investicije gibljejo okrog 90 milijard dinarjev (proti prejšnjim 52 milijardam dinarjev). V prvih dveh letih plana (1957

1958) bo v te objekte vloženo skupno 294 milijard, kar pomeni 54 odstotkov vseh investicij, doobčinskih za razdobje 1957-61. Za sedanja raven investicij je znatno višja od tiste v prvem petletnem planu, ker se povprečne letne investicije gibljejo okrog 90 milijard dinarjev (proti prejšnjim 52 milijardam dinarjev). V prvih dveh letih plana (1957

Razpis delovnih mest

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri **GOZDARSKI POSLOVNI ZVEZI »ZASAVJE« SEVNICA**

razpisuje naslednja prosta delovna mesta za:

1. STENODAKTILOGRAFO
 2. LIKVIDATORJA - BLAGAJNIKA
 3. TRI LOGARJE
- Pogoji:
- Pod 1.: Dokončana 2-letna administrativna šola, po možnosti s prakso, ali pa nižja strokovna izobrazba z večletno prakso, z znanjem strojepisja ter samostojnega vodenja administrativnih poslov.
- Pod 2.: Srednja strokovna izobrazba s triletno prakso ali nižja strokovna izobrazba z več kot šestletno prakso.
- Pod 3.: Dokončana nižja gozdarska šola ali opravljen strokovni izpit za gozdarskega nadzornika oziroma logarja in nekaj let prakse.

Nastop službe za vsa razpisana delovna mesta takoj ali po dogovoru. Plača po tarifnem pravilniku.

Kandidati naj prošnje s kratkim življenjepisom in opisom dosedanjega službovanja pošljejo na naslov:

GOZDARSKA POSLOVNA ZVEZA »ZASAVJE« V SEVNICI
najkasneje do 30. aprila 1959.

Novo članske izkaznice SZDL

Organizacije Socialistične zveze na področju občinskega odbora SZDL Novo mesto se pripravljajo na zamenjavo članskih izkaznic. Učvrstili bodo tudi odbore osnovnih organizacij v tem smislu da bodo novi odbori dobili več samostojnosti pri delu. Skušali bodo doseči čim večjo navezanost; krajevni odborov na razno problematiko njihovih okolišev. Prav tako bodo v osnovnih organizacijah ustanovili komisije za družbene organizacije, da bi dosegli večjo povezavo vseh organizacij v delu, ker doslej ni bila najboljša. Krajevni odbori SZDL bodo prejeli tudi žige.

Kmetijsko gozdarsko posestvo Novo mesto

ima napredaj večje količine prvovrstnega travniškega sena.

Cene zmerne. Interesenti naj se zglasijo na kmetijskem obratu v Črmošnjicah in v Zalogu ali na upravi KGP v Novem mestu.

VREME ZA ČAS OD 24. APRILA DO 3. MAJA

Med 26. in 29. aprillom nastalo, po večini deževno vreme s močno ohladiščno (možen je tudi sneg do nižin). Pozeje ob prvi razjasnitvi nevarnost sne. V nadaljnjem poteku ne glede na morebitne krajevne nevihte v splošnem lepo vreme. V.M.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Naposled je postalo očitno, da sedanji ameriški zunanji minister Dulles je ne bo mogel več ostati na svojem položaju. Po odhodu na Floridji se je vrnil v vojaško bolnišnico »Walter Reeda« v Washingtonu, kjer so ugotovili, da se mu je pojavila nova rakasta tvorba na vratu. Zdravniki sicer poskušajo vse, da bi se rešili, čeprav je malo upanja. Predsednik Eisenhower se je odločil in imenoval Dullesovega pomočnika Christiana Herterja za novega »državnega sekretarja«, kakor se uradno imenuje ameriški zunanji minister.

V ZDA je položaj zunanjega ministra zelo pomemben. V smislu vodenja vsakdanje politike je zunanji minister pravzaprav najvažnejša oseba za predsednika, ta pa ima v rokah vso izvršno oblast. Seveda je še tukaj podpredsednik, v tem primeru Nixon, ki pa niti član zvezne vlade. Res je, da postane podpredsednik v primeru predsednikove smrti predsednik republike in da mu lahko predsednik zaupa važne naloge in delkatne opravke, toda njegovega vpliva v vladi po navadi ni štiti. Zanimivo pa je, da postane zunanji minister lahko predsednik, če bi med mandatom dobo umrla po vrsti predsednik in podpredsednik ZDA. To se sicer v zgodovini ZDA še ni zgodilo, kaže pa le na pomen zunanjega ministra. (Zadnji primer, da je podpredsednik postal avtomatično predsednik ZDA je bil leta 1945, ko je Roosevelt — po četrti izvolitvi za predsednika ZDA — umrl in mu je sledil kot predsednik dotodajni podpredsednik Truman).

V raznih obdobjih zgodovine ZDA se je pomen zunanjega ministra spreminjal.

Spodetka, ko so vlado pravzaprav sestavljali predsednik, zunanji minister in vrhovni javni tožilec, je bil položaj zunanjega ministra zelo pomemben. Takrat so bile pravice posameznih zveznih držav sicer mnogo večje kot danes, toda ZDA so se širile in zunanja politika je pomenila umetnost, kako si pridobiti novih ozemelj. (Znana sta na primer Monroe in njegova doktrina). Toda sčasoma je začel pomen zunanjega ministra padati. To je bilo obdobje po razglasitvi Monroejeve doktrine, ko se ZDA niso brigale za

Sedanji predsednik se sicer močno ukvarja z zunanjimi zadevami, a se je vendarle v marsikateri pomembni odločitvi zanesel na Dullesove svet.

Napovedujejo, da Herter ne bo tako »močan« zunanji minister, kot je bil Dulles. Toda to so napovedi. Vsekakor čaka novega zunanjega ministra, o katerem pravijo, da je proučeval od Dullesa, prav zdaj mnogo dela. V Parizu se bo 29. aprila udeležil konference zunanjih ministrov zahodnih držav, na kateri naj bi dokončno vskladili zahodna stališča pred

NOV ZUNANJI MINISTER

Evropo, ker je bila vsa njihova pozornost posvečena ameriškemu kontinentu in lastnemu razvoju, in ko so seveda tudi nasprotovale vsakršnemu evropskemu vmešavanju na ameriški celini. (Maksimilijanova pustolovščina v Mehiki). Ko pa so ZDA, posebno po prvi svetovni vojni, postale svetovna veselisa, je položaj zunanjega ministra spet postal izredno pomemben. In takšen je še danes.

Seveda so bili različni zunanji ministri. Nekateri so bili »močni«, nekateri »šibiki«. Odvisno je pač bilo od tega, ali se je predsednik zanimal za zunanjo politiko ali ne. Roosevelt je na primer hotel imejti svoje prste v zunanji politiki in zato je pogostokrat uporabljal mimo zunanjega ministra kako sposobno osebo za zaupne opravke. Pri Rooseveltu je bil to Harry Hopkins. Odnosaj med Eisenhowerjem in Dullesom so bili v ravnotežju.

pogajanja z ZSSR, v Zenevi pa bo sodeloval na konferenci zunanjih ministrov Vzhoda in Zahoda, ki se bo začela 11. maja. Ta konferenca bo pripravila za sestanek na najvišji ravni, ki naj bi ga sklical še leto poletji.

Pravilo, da Herter ni doktrinar, da ni zaljubljen v teorije, ampak se skuša realistično lotevati problemov. V tem se razlikuje od »filozofske« narave svojega prednika, ki je večkrat zapadel idejam o Križarski vojni proti komunizmu. Vsekakor bomo prav kmalu videli, če je to res. Pozabiti pa seveda ne smemo, da bo Dulles — in verjetno bo to storil — lahko, čeprav je bolan, še prav občutno posegal vodenje ameriške zunanje politike. Koliko se bo Herter pustil vplivati zdej, ko je postal zunanji minister, pa bomo tudi videli.

Več sodelovanja potrebujemo

Paberki s plenuma Občinskega sindikalnega sveta v Sevnici

Prejšnji četrtki je bil v Sevnici plenum občinskega sindikalnega sveta, na katerem so obravnavali tekoče probleme iz gospodarstva, tarifne pravilnice, volitve v UO podjetij, izobraževanje in pod.

Po uvodnem referatu predsednika Dušana Breljha se je v prisotnosti predstavnikov ObLO razvila živahna razprava. Najvažnejša je bila vsekakor zahteva sind. da člani zbora proizvajalcev pri občini poročajo svojim volivcem o delu zbora in celotnega ObLO. Po kolektivnih se namreč opaža, da ljudje sploh ne vedo, kajno je stanje v občini, kam daje sredstva iz kolektivov, ker je za to pač premalo povezano. Na podlagi razprave je bil sprejet izredno koristen sklep, po katerem bodo člani zbora proizvajalcev redno obiskovali kolektive in jim poročali o problemih, gospodarjenju itd. Pravilno je, da volivci tega občinskega organa dobijo v nekem obdobju poročilo o zadevah, ki jih ta organ rešuje. Opaziti je bilo, da ObsS ni seznanjen z vsemi ukrepi, ki se v občini podvzemajo. Zato bodo sodelovanje okreplili, s čimer bo sindikalnim organom omogočeno lažje tolažečnje ukrepov in korakov oblasti. Ob tej priložnosti je bilo tudi poudarjeno, da bodo šla vsa sredstva iz dopolnilnega družbenega prispevka izključno za asfaltiranje ceste.

Posebno skrb naj bi imeli sindikat pri letošnjih planih investicij. V občinskem miljeu naravnajo v tem letu investicije okrog 250 milijonov dinarjev. Obstaja bojazen, da kljub temu, da so to v precejšnji meri lastna sredstva podjetij, le ni vseeno, kje in zakaj se porabijo, saj so investicije iz vseh virov enako važne. Sivar vsake sindikalne podružnice posebej je, da v okviru meja podjetja razpravljajo o ustreznosti posameznih investicijskih postavk, ki gredo končno le iz sredstev podjetja in ponekod morda tudi na škodo standarda. Konkretnega primera za to sicer ni nihče povedal, obstajajo pa resne nevarnosti. Tako se je ta poučna in obojestranska koristna točka končala z razjasnitvimi pojmi.

Občinski sindikalni svet je sprejel priporočilo, po katerem naj bi kolektivni predložili skupni komisiji ObLO in sindikatov tarifne pravilnice hkrati, ko jih dajo v razpravo. S tem bi omogočili komisiji, da svoje pripombe takoj, ko je tarifni pravilnik še v razpravi, s čimer bi kakšne grobe napake lahko takoj odstranili. Prisotni so se s priporočilom strinjali, saj bo to olajšava pri spremljanju tar. pravilnika.

Z volitvami novih UO so na območju cele občine precej pozni. Te bodo kljub temu izvršene pravčasno. O izobraževanju so se pomenili, da bodo ponovno načeli akcijo za večerno šolo za pridobivanje popolne osemske za delavce. Občinski svet Svobode je to odločil že oktobrski, ni pa ušel. Marsikateremu delavcu so pota za nadaljnje šolanje zaprta, dokler nima popolne osemske. Z večerno šolo se ta vrzel lahko izpolni.

Občinski sindikalni svet je na zaključku razpravil še o prvomajski proslavi. Prešernovi družbi in o drugih tekočih zadevah. Brez dvoma kaže razprava, da bodo volitve vse pogosteje kazali zanimanje, sploh kadar gre za sredstva, ki so jih sami prispevali. V ta namen bi bilo dobro najti najustreznejšo obliko povezave med kolektivom in zborom proizvajalcev, kajti slučaj, da bi član tega zbora v lastnem podjetju obirnele poročal o njegovem delu, so verjetno tudi drugod bolj redki.

Kratke iz RAZNIH STRANI

Prosednik Italijanske vlade Segni in zahodnonemški kancler Adenauer, ki je zdaj na odhodu v Italijo, se bosta sestala 24. aprila. Pogovarjala se bosta o mednarodnih zadevah in posebej o letnem predložitvi v Italijo.

Na avtomobilskih dirkah v argentinski pokrajini Santa Fe je prišlo do hude nesreče, ko je avtomobil z vso naglico zdrvil skozi cili in tresel med gledalce. Po prvih poročilih je bilo ubitih 10 oseb, prav toliko pa ranjenih.

Zastopnik mornarice ZDA je izjavil, da bo umetni zemeljski satelit »Discoverer II.« jutri verjetno prenehal krožiti okrog Zemlje. Izstrelil so ga z nekako opazila ZDA prejšnji ponedeljek.

Zahodnonemški minister za gospodarstvo Ludvig Erhard bo prihodnji teden obiskal Iran.

Kakih 7000 članov sindikata avtomobilskih delavcev v tovornih za kmetijske stroje »Allie - Chalmers« je danes uspešno končalo stavko, ki je trajala enajst tednov.

Večno letalo vojne mornarice ZDA je eksplodiralo v težavah pri vzletu iz zaliva Manila. Letalo je imelo iz mož posadke, izmed katerih so bili štiri ubiti, dva pa ranjena. Domnevajo, da je do eksplozije prišlo zaradi pomanjkljivega delovanja pomožne reaktivne naprave, ki je letalo uporabljalo pri vzletu.

V tem tednu nabiramo

- Cvet črnega trna (oparnice, traulje), (450 din).
- Rasilno plešča (45 din), kopolitika s korenino (75 din).
- Lubje češminovih korenin (320 din), češminovih palic (65 din).
- Korenine trobentice (150 din), sladke koreninice (150 din), bo-deče neže - kompave (115 din), regrata (125 din).
- Opozorilo! Pri sladkih koreninah je treba odstraniti drobne stranske koreninice, pri sušenju pa paziti da se jih ne preže. Suhe koreninice morajo imeti če jih prelozimo, lepo svetlo - zelenkasto barvo.

Objava

Okrajni odbor Zveze borcev NOV Novo mesto poziva vse bivše borce iz NOV, ki so aktivno delali v Narodni zaščiti ali v izpostavi od leta 1944 do osvoboditve, da se pisмено javijo na Okrajni odbor Zveze borcev Novo mesto najpozneje do 10. maja 1959.

V prijavi naj posamezniki napišejo: priimek in ime (tudi ilegalno ime, če ga je imel), sedanje bivališče, v kateri enoti Narodne zaščite ali izpostave je delal v tem času, kdo je bil njegov nadrejen, kakšno funkcijo je opravljal in podobno.

Ta razpis velja za navedene člane samo za območje sedanjega okraja Novo mesto oziroma za vse tiste člane, ki so aktivno delali v času NOV na tem območju.

Okrajni odbor Zveze borcev NOV Novo mesto.

OB ŠTIRIDESETLETNICI KOMUNISTIČNE PARTIJE JUGOSLAVIJE

REVOLUCIONARNO GIBANJE NA DOLENJSKEM V LETIH 1918 DO 1941

FRANCEK SAJE

Razen železnikarjev in drugih delavcev so bili člani KPJ v Novem mestu trije obrtniki: sedlar Jože Pirnar, pleskar Valentin in dimnikar Sajevec, nekateri pa so bili njeni simpatizerji.

V legalni KPJ je sodelovalo tudi več novomeških intelektualcev. Razen jurista Staneka Svajgerja in privatnega uradnika Jožeta Korčiča so bili njeni člani: odvetniški koncipient dr. Rihard Fintar, študent Milan Kuder, medicinec Friderik Gebauer, sin učitelja iz Smihela, študent filozofije Franc Herman in gimnazijec Lojze Mušič. Povojni revolucionarni val pa je bolj ali manj potegnil za seboj tudi druge izobražence.

nam primeren okvir, v mejah katerega naj se ustanove, svobodno in samostojno gibljejo naše organizacije, ki pa morajo biti vse javne, zakonite, priljubljene ravnateljstvu in izključno kulturne... Vsako politiko vanje naj izostane popolnoma... Da ne bode zopet vse prepoznano!

Napredni dijaki so našli oporo pri profesorju Amatu Škerlju, ki se je tudi ogreval za socialistične ideje. Tako je meseca avgusta 1919 v socialistični reviji »Demokracija« objavil razpravo »Novi cilji - nova pota«, v kateri je obsojal kapitalizem in se zavzemal za korenito šolsko reformo. Ko je razlagal namen učenja posameznih predmetov, je naglasil, da se bo moral verouk sprejati slej ločiti od šole da »ne bo nad resničoljubnostjo učiteljev vedno visel Demokracija«.

Sedmošolec Lojze Mušič, ki je iz nacionalnega revolucionarja postal že socialni revolucionar, je 1. 1919 ustanovil na novomeški gimnaziji dijaško organizacijo »Prosveta«, v katero so se zbrali napredni dijaki. V znanstvenem krožku so študirali darvinizem in socialna vprašanja, iz navdušenja

za rusko revolucijo in rusko literaturo so ustanovili ruski krožek, predvsem pa so se izživljali v umetnosti. (Podatki L. Mušiča; M. Mušič, »Iz spominov na Novo mesto in njegov umetniški prerod«, »Nova obzorja« 1955, str. 716-717.)

»Prosveta« je dobila svoj prostor v gimnazijemskem posloppju. Izdala je dve kvalitetni številki dijaškega zbornika »Album«, v katerem so sodelovali Lojze Mušič, Niko Berus, Zdenko Skalický, Marjan Mušič in France Škerjanc. Vseboval je pesmi, prozo in ilustracije. Pisan je bil napredno in zlasti ateistično. (B. Komelj, Novomeški rokopiisni listi, »Dol. prosveta« 1955, št. 2, str. 38.)

Ker je bila »Prosveta« kot glasnica novih kulturnih in političnih tokov privlačna za dijake, je začel proti njej gonjo gimnazijski profesor verouka dr. Ciril Azman, ki jo je napadal celo s prižnice. Kmalu je dosegel njen razpust in zaplembo njene knjižnice, ki so jo z veliko poštrevanostjo zbrali izdelani dijaki. Vendar s tem ni uspel uničiti revolucionarnih idej. »Prosveta« je zaorala ledino na novomeški gimnaziji in bila priprava za kasnejši ilegalni marksistični krožek, ki je imel veliko vlogo za nadaljni razvoj revolucionarnega gibanja na Dolenjskem.

KPJ je 1. 1920 imela v samem Novem mestu okrog 50 članov. Njihovo število ni raslo, temveč padalo ker so morali nekateri komunisti oditi drugim s trebuhom za kruhom, nekaj železnikarjev — komunistov pa pa so zaradi stavke kazensko premeštili v druge kraje. Pri volitvah novembra 1920 so komunisti v Novem mestu dobili 44 glasov, kar znaša 13 odstotkov vseh volilnih udeležencev, socialisti 6; klerikalci 70 in razne liberalne stranke 228 glasov.

Šmihel - Stopiče

V občini Šmihel - Stopiče se je revolucionarno gibanje razvilo iz znanega upora delavcev in kmetov v Kandijl decembra 1918, ki sem ga že podrobno opisal. Njena organizatorja sedlar Jože in tesar Tone Pirnar sta se ob ustanovitvi komunistične Delavske socialistične stranke takoj pridružila njej in z nekaterimi drugimi pridno zahajala na komunistične diskusijske večere v gostilni pri Müllerju.

Pod njunim vodstvom se je kasneje ustanovila krajevna organizacija KPJ za Šmihel-stopičsko občino, ki je štela okrog 80 članov. Jože Pirnar je bil predsednik, Tone Pirnar pa blagajnik in zbiralatelj naročnikov za »Rdeči prapor«.

Na predvolilni konferenci v Ljubljani je bil Jože Pirnar določen za kandidata KPJ s splošnimi pogoji za državnozbornske volitve novembra 1920. V nedeljo 21. novembra sta Stane Svajger in Jože Pirnar govorila na komunističnih shodih v Občeni in Podgradu. Mnogo večjo aktivnost pa je zaradi velikih denarnih sredstev in številnih agitatorjev podoželskih trgovcev in gostilničarjev — razvila Pucljeva samostojna kmetijska stranka, ki je s svojo demagogijo uspešno pridobila večino kmetov.

V občini Šmihel - Stopiče je za komunistično listo glasovalo 79 volilcev, t. j. 12 odstotkov vseh volilnih udeležencev, za socialistično 6, za klerikalno 141 in za SKS ter druge liberalne stranke 412. Značilen je velik poraz klerikalne stranke, ki je prej v tej občini zmeraj dobivala absolutno večino, tedaj pa je 22 odstotkov vseh oddanih glasov. »Rdeči prapor« je 11. decembra poročal, da so se same volitve vršile sicer v redu,

V Šentjerneju

26. decembra 1918 je vzkypelo tudi med nezadovoljnimi kmeti v nekdanji šentjernejski občini in prišlo do upora. Toda šele leta 1920, ko je revolucionarno gibanje že upadalo, je to spontano gibanje v šentjernejski okolici dobilo prvo organizacijsko obliko.

Bili komunisti na Šentjernejski ravni so prvii ključavničar Jože Pirkovič, gostilničar Tone Majzelj in mlinar Franc Jerle, ki se jim je kmalu pridružil trgovec Franc Smit, do tedaj tajnik krajevnega odbora liberalne stranke, in mnogi kmetje. Ti so se 1. 1920 povezali s komunistično organizacijo v Novem mestu in s pokrajinskim vodstvom KPJ v Ljubljani ter ustanovili krajevno organizacijo KPJ v Šentjerneju, ki je štela okrog 100 članov.

»Rdeči prapor« je 20. novembra 1920 objavil prvi dopis iz Šentjerneja, v katerem je dopisnik med drugim pisal:

»Tudi tukaj je ljudstvo soregledalo... Ljudstvo je bilo že po prevaru silno ogorčeno nad kapitalističnimi voditelji, all je ti so toliko časa zadrževali volitve, da so ga zopet pridobili v svoje mreže...«

Vsebinsko sklenjenih pogodb

v kmetijski kooperaciji je treba zdaj uresničiti in strokovno pomagati, da bosta združba in proizvajalec izvršila svoje naloge - Letos sodeluje v kooperaciji 5972 kmetov iz 9 občin našega okraja s 3000 hektari površin - Za prihodnje leto so že zdaj sklenjene pogodbe za najboljše semenski krompir s Tolminskega in v Gorenjske - Zdaj še pogodbeni odkup krompirja - Nujna naloga: pogodbeno pitanje telet v pitališčih in pri kmetijskih združbah - Sejmi bodo zamenjani z združnimi

V četrtek, 16. aprila, je bilo v sejni dvorani OLO posvetovanje predsednikov občinskih ljudskih odborov s predstavniki okrajnega ljudskega odbora o stanju v kmetijstvu našega okraja, o ureditvi veterinarske službe in o vprašanju tarifne politike. S posvetovanjem posredujemo nekaj glavnih ugotovitev in sklepov, ki jih bodo organi OLO in ObLO uresničili ali pa so ozir. bodo naloge kmet. združb in drugih gospodarskih organizacij.

O kmetijskih vprašanjih in združništvu je poročal podpredsednik OLO Viktor Zupančič in med drugim dejal, da smo zajeli letos v kooperaciji v okraju približno 3000 ha površin (za pšenico, hibridno koruzo, krompir in travništvo). Pri koruzi smo dosegli 19% prvotnega plana, pri krompirju dobrih 95%. Razveseljivo je, da več kot 90% skupne površine 1200 ha pšenice v kooperaciji odlično kaže; približno 10% slabših uspehov opažamo tam, kjer je kmet spekuliral in vrzel dobro seme v slabo zemljo. Čeprav plan ni v celoti dosežen, je zdaj glavna naloga vseh čimteljev v okraju, zlasti pa občinskih vodstev: da zagotovimo s pomočjo strokovnjakov na teh površinah vse tiste ukrepe, ki naj prinesejo kmetu, združbi in skupnosti pričakovane koristi: večji pridelek in boljši zaslužek. Teh 3000 ha površin naj bo osnova za nove uspehe v jeseni; pridrugi naj se jim novih 3000 ha. Zato naj bodo pogodbe v ko-

operaciji dolgoročne, da bo kmet spoznal in upošteval koristi, ki mu jih prinaša kooperacija s sodobno proizvodnjo. Da nismo tokrat uspeli doseči več, je krivda tudi v pre slabem političnem delu. Medtem ko so navodila do občinskih vodstev prišla in so se tu o nalogah temeljito pomenili, je prišlo premalo tega na osnovne organizacije v vasi, do članov ZK in SZDL. Marsikje je zato teren ostal brez prave pobude.

Doslej se je v kooperaciji vključilo 5972 kmetov a pribl. ravno toliko parcelami, ki merijo v povprečju 46 arov. Sibirski smo glede strokovnega kadra, saj pride zdaj na enega strokovnjaka (računajoč tudi vse obč. inšpektorje) približno 42 ha ali 92 parcel, kar je v ozir na raztresenost še vedno veliko. Pri koruzi je šlo teže zaradi tega, ker kmetje še niso navajeni na krmiljenje živine in prašičev s hibridno koruzo, čeprav imamo prav tu še velike, neizkoriščene možnosti.

Pri krompirju so uspehi veliki večji, zlasti zaradi ugodnih pogojev in primerne cene. - Zdaj naj bi s kupnimi pogodbami zagotovili še 400 vagonov krompirja, da bo ob čvrsti ceni zagotovljena tudi enotna odkupna politika in red na trgu v jeseni.

Umetna gnojila: samo za kooperacijo!

Koristi, ki jih nudi družba posamezniku, naj bo deležen predvsem tisti, ki zanje skupnosti spet nekaj nudi. Umetnih gnojil in reprodukcijskega materiala združbe zato ne smejo prodajati privatnikom, ki niso šli v kooperacijo. Stvar je zelo preprosta: ravna se po znanem reku »daj-dam!« - Navzlic takim navodilom pa nekatere združbe na mejah okraja (n. pr. Sentilovrenc, ki je prodal na področje OLO Ljubljana cel vagon umetnih gnojil) prodajajo gnojila kar na prostu ali pa za 4 do 5 din ceneje (KZ Dobova). Združbe popuščajo, kmetje pa to izkoriščajo v svojo korist.

Za jesensko setev že zdaj vse pripraviti

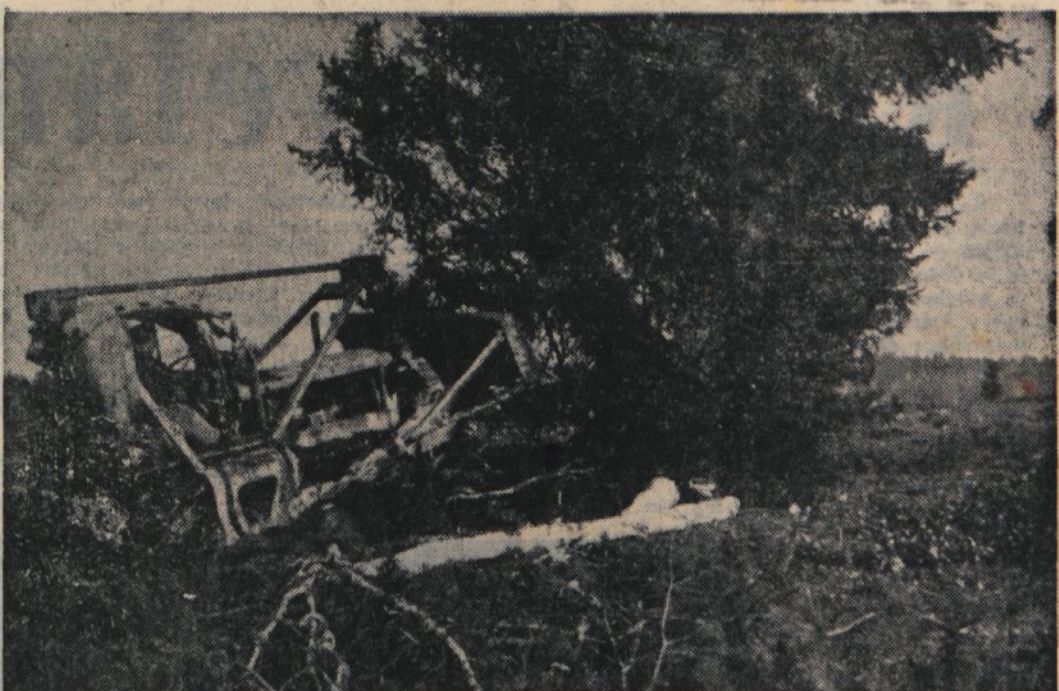
Medtem ko smatramo v podjetjih sprejete plane vsi za nekaj čvrstega, dogovorjenega,

tega odnosa do planov v kmetijstvu še ni. Ker dobivajo kmetje in združbe plane po združni liniji, jih jemljejo manj čvrsto. Čeprav so združbe vedele za plane OZZ že v decembru, občine šele zdaj sprejemajo družbene plane. Nujno je, da dajo ObLO proizvodne plane za kmetijstvo v roke združbam najkasneje do konca junija (za jesensko setev kot za spomladanske akcije).

Naj ne bo odveč, če poudarimo še enkrat, kar so na posvetu s predsedniki občin posebej sklenili: sedanjih 3.000 ha površin, s katerimi so šli kmetje Dolenjske in Sp. Posavja v kooperacijo, mora ostati v kooperaciji. Uspehi takega sodelovanja pa naj prepričajo kmetovalca, da ima od tega resnične koristi in večje dohodke kot v anarhični proizvodnji.

Brez politične pomoči ne bo šlo

Sekretar OK ZKS Franc Pirkovič je na posvetu med drugim zlasti poudaril ugotovitve, da občinska vodstva, predsedniki ObLO, še vse premalo energično zahtevajo sodelovanje od političnih organizacij. Potrebujemo veliko večje sodelovanje med ObLO in političnimi organi v občini, kot

Na vsakem koraku se srečujemo z novim, v mestu in na vasi. Tudi tale debela smreka na črnomaljskih stelnikih se ni mogla dolgo upirati železnemu orjaku; z brezami vred se je umaknila z brezplodnih površin, ki so jih traktorji medtem že preorali. Več dobrih njiv, več kruha in zadovoljstva! Tak je naš načrt v sodobnem kmetijstvu. Tu prispeva napreden kmet svoj delež socialistični skupnosti (Foto: Jože Skof, Črnomoj)

ga imamo zdaj. Sedanji sestav političnih organizacij pa marsikje tega ne omogoča. Potrebna bo reorganizacija, pri kateri naj sodelujejo tudi ObLO. Za delo potrebujemo več mlajših, razgledanih, pogumnih ljudi, ki poznajo življenje; če jim bomo pri tem pomagali, bodo lahko kmalu dobri ustvarjalci sodobnosti. Krivda nas vseh pa je, da premalo zaupamo mladim ljudem.

S tem v zvezi je sekretar OK ZKS posebej opozoril tudi na smotnost štipendiranja mladih kadrov, zlasti za kmetijstvo.

Preprečimo nadaljnje padanje živinoreje v okraju!

Znano je, da smo glede mesa prišli v stisko. Tik pred turistično sezono je pomanjkanje mesa na trgih, v mestih in delevskih središčih. Vzroki? Lani smo zaklali v okraju 12.800 telet! Rodi se jih na leto približno 20.000, od teh pa privemo le eno tretjino, vse drugo gre pod nož. Tu je vzrok, da z živinorejo ne pridemo naprej. Lani je bila sprejeta odredba o prepovedi klanja telet. Mesa ni. Nujno moramo začeti to odredbo uresničevati in teleta dopiti vsaj do 200 kg teže, namesto da jih koljemo s 60, 75 kg. V Zalogu raste pitališča za 1000 let, pogodbeno pitanje prek KZ pa moramo urediti v predelih, kjer zdaj mleka ne odkupujemo (zlasti v hribovitih krajih). Združbe si bodo morale urediti pitališča za 20-30 telet za tiste prireme, kjer posameznik res ne

more živati dopiti sam. S pomočjo strokovnjakov in okrajnega veterinarskega zavoda, združb in kmetov bomo morali to vprašanje začeti takoj odločno reševati, sicer iz slepe ulice ne bomo prišli še tako kmalu. To bo zahtevalo tudi nove prijeme v pitanju poldorastih telet in čvrsto politiko v uresničevanju prepovedi klanja mladih telet.

Sem sodi tudi predvideni ukrep OLO, da se v okraju ukinejo vsi sejmi (razen meštiskega) in upeljejo združni dogoni. Razen pitališča v Zalogu bosta potrebni še vsaj dve taki pitališči.

Na posvetu so razpravljali tudi o reorganizaciji veterinarske službe v okraju in odpravi privatne prakse veterinarjev; o tem prihodnjik kaj več.

NOTRANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Zaokrožen sistem

Pred nedavnim je Zvezna ljudska skupščina sprejela pet zakonov, ki bodo dokončno uredili stanovanjske odnose in stanovanjsko gospodarstvo v naši državi. O posebnostih tega zakona, ki vsi skupaj obsegajo več kot 500 členov, bomo naše bralce lahko seznanili šele postopoma, kajti vsak od petih zakonov: splošni stanovanjski zakon, dalje zakon o stanovanjskih skupnostih, zakon o stanovanjskih odnosih, zakon o lastnihi posameznih delov poslopi, zakon o upravljanju poslovnih zgradb in prostorov ter o stanovanjskih združbah, odpira mnoge nove naloge in ureja mnoga vprašanja, ki so bila doslej nerešena.

Toda, danes bi želeli bralce seznaniti še s nekaterimi nalozami, ki nas čakajo na tem področju. Potrebni so namreč še predpisi o finansiranju stanovanjske gradnje. Šele z zakonom o finansiranju stanovanjske gradnje in drugimi podobnimi predpisi bomo sistem stanovanjskih odnosov in gospodarjenja s stanovanji do kraja zaokročili. Novi predpisi o finansiranju stanovanjske izgradnje naj bi povečali tako zanimanje in štednjo pri reševanju stanovanjskih problemov, kot uredili še druga vprašanja, ki bodo omogočila hitrejšo in cenejšo gradnjo stanovanj.

Za pred letom smo seznanili bralce s perspektivnim načrtom. Takrat smo sklenili, da bomo do leta 1961 zgradili kakih 200 tisoč stanovanj. To pomeni, da bi morali zgraditi povprečno 40 tisoč stanovanj na leto. V zadnjih letih pa smo zgradili manj, pa čeprav veliko stanovanj. Leta 1956 smo zgradili vsega skupaj 20 tisoč stanovanj, leta 1957 nekaj manj kot 25 tisoč, lani pa okoli 29 tisoč. Skratka, pri izpolnjevanju letnih načrtov zaostajamo za perspektivnim načrtom in zamujemo bo treba dohiteti. Vendar pa se moramo zavedati, da več stanovanj ne bomo zgradili s povečano gradnjo, čeprav je tudi to rešitev. Predvsem bo treba poskrbeti za znižanje povprečne cene za stanovanje. Podatki iz preteklih let kažejo, da smo dali iz leta v leto večje zneske, vendar pa se število stanovanj ni skladno povečevalo. Primerjave podatkov kažejo, da so se stanovanja v zadnjih letih močno podražila.

Kako urediti to vprašanje? Nedvomno tudi s sistemom stanovanjske gradnje. Tako na primer predstavlja sedaj stanovanjski sklad, v katerega prispevajo vsi zaposleni, močno osnovo za gradnjo stanovanj, toda ta sistem premalo učinkovito mobilizira dopolnilna sredstva za stanovanjsko gradnjo. Ker podjetja in posamezniki premalo sodelujejo pri gradnji, se ne zanimajo kaj posebno za porenitev stroškov. Dosedanji sistem finansiranja je stanovanjsko gradnjo razbijal, namesto da bi jo združeval. Tako imamo množico podjetij, ki vsak zase gradi, ki je, kot pravimo, samostojen investitor. Zaradi tega imamo mnogo ločenih gradbišč, neverjetno veliko število izvajalcev in gradbenih podjetij, ki se ukvarjajo s stanovanjsko gradnjo, preveliko število projektantskih organizacij in podobno, kar vse podpira nesodobno gradnjo, ki ne pelje nikamor drugam, kot do novih podražitev.

S predpisi bo vsekakor treba bolj podrobno uporabiti tudi uporabljanje skladov za stanovanjsko izgradnjo. Stanovanjski skladi niso namreč za vse, kar bi želeli zgraditi v neki občini. Stvar je v tem, da smo te sklade najprej v resnici uporabljali samo za to, za kar so bili namenjeni. Kmalu pa smo morali ta sredstva uporabljati tudi za druge gradnje, kot za osnovne šole, najrazličnejše komunalne objekte ali celo za razširjanje industrije gradbenega materiala. Tako se postopoma izgubila smoter stanovanjskega sklada, ki ga plačujejo delavci in uslužbenci. V naših pogojih pomeni ta prispevek plačevanje enega dela najemnine za stanovanje, ki ga sicer ne dobi hišni svet, pač pa gre v družbeni sklad. No in ker je tako, bo treba stanovanjski sklad uporabljati predvsem za stanovanje, ne pa za vse mogoče komunalne pa tudi nekomunalne objekte, kot se to dogaja.

Bralce bo še posebno zanimal predlog, da bi omogočili tistim, ki še nimajo stanovanj, nekakšna predplačila na stanovanja. Tako bi prišel do stanovanja na podoben način, kot prideš do knjižne zbirke, ki jo v obrokih plačuješ že vnaprej. Kdor bi hotel dobiti stanovanje, bi v okviru združbe ali podobne organizacije plačeval določeno vsoto, ki bi bila odvisna od tega, kako veliko stanovanje želi dobiti. Predplačniki bi lahko dobili tako stanovanje v last ali pa bi si s tem pridobili pravico do vselitve. Zlasti slednje, to je pridobitev pravice do vselitve, se nam zdi zelo pomembna stvar, ki bi mobilizirala mnoga sredstva. Tisti, ki bi tako pridobili pravico do vselitve, bi pač pozneje nekaj let plačevali manjšo najemnino. Tako bi dobili povrnjeno tisto, kar bi prej plačali v obliki predplačil. Ker takih predplačil ne bi zmogel vsak, razpravljajo celo o tem, da bi lahko predplačila prevzela tudi podjetja ali ustanove. Tisti, ki se bo tako »naročili« na stanovanje, pa bo prav gotovo gledal, da bo le-to čim cenejše.

Tovariš Hlenič iz Zorcev je bil izredno zadovoljen s pridelkom hibridne koruze, saj je pridelal 62 stotov koruze na hektar, medtem ko je pridelal njegov sosed le 17 stotov koruze na hektar. S kmetijskim tehnikom Kuretom si zadovoljno ogleduje tako obilen pridelek. Kako pa tudi ne bi bil zadovoljen, ko ima štirikrat več koruze kot njegov sosed. Zadolovoljno nam je dejal: »Tudi vnaprej bom sadil samo hibridno koruzo! Še bom šel v kooperacijo!« (Foto: Jože Skof)

Prvi križanc domače goveje pasme

V letu 1958 smo začeli v Suhl krajini osemenjevat piemenice tudi s semenom uvoženih piemenjakov hitrorastne mesnate pasme aberdeen-angus. V marcu so bile prve telitve. Za telitve je značilno, da so lahke, brez komplikacij, da so sicer majhna, toda hitro pridobivajo na teži. Vajno je, da bo prirastek pravilno in izdatno krmiljen, s čimer je zagotovljen uspeh na prireli.

Letni zaključki kmetijskih združb

Kmetijske združbe na področju občine Žužemberk so lani dosegle preko 10.000.000 dinarjev čistega dohodka. Kmetijske združbe so odkupile za 105.308.000 dinarjev živine, vendar so posamezne združbe odkupile manj živine kakor v letu 1957, pač pa so vse odkupile več kmetijskih pridelkov kakor prejšnjega leta. Znižal se je tudi odkup gozdnih sadežev zaradi manjšega odkupa gob. Največ kmetijskih pridelkov je odkupila KZ Dvor, največ živine pa KZ Žužemberk. Največji promet je dosegla kmetijska združba Dvor in sicer 29% več kot v letu 1957. V tej združbi je bil ustvarjen tudi največji čist dohodek. Najlepši uspeh z ozirom na prejšnje leto je imela KZ Hinje, vendar pa ni dosegla svojega namena, ker je prodala sorazmerno najmanj reprodukcijskih sredstev na člana združbe.

Z novomeškega semišča

Zl. aprila je bilo na žilinski sejnem prireditvi 330 prašičev in prodanih 230. 287 prašičev je bilo starih 6 do 19 tednov, po ceni 3.000 do 6.000 dinarjev. 3 prašičev je bilo v starosti od 3 do 9 mesecev in so veljali od 6.000 do 19.000 dinarjev. Ker je bil sejem zaradi praznika preložen iz ponedeljka na torek, je bil dogon slabši kot sicer.

IEV Semič: vztrajno naprej

IEV obrat Semič izdeluje nizkonapetostne kondenzatorje za radijske sprejemnike in telefonske centrale. Zaposlenih imajo 184 ljudi. Lanska proizvodnja po planskih cenah je bila 172 milijonov dinarjev, letošnji plan pa predvideva povečanje proizvodnje na 250 milijonov dinarjev. Plan je zvišan zato, ker bodo prenesli precejšnji del proizvodnje kondenzatorjev za fluorescenčno razsvetljavo iz Ljubljane v Vrtačo.

Obrat gradi tudi šeststanovalni blok, ki bo končan za letošnji konec leta. Zaposleni imajo nekaj sredstev zanj bo prispevala tudi občina Črnomoj. S tem bo mogoče obratu najeti več kvalificiranih delavcev in strokovnjakov.

Novi tarifni pravilnik podjetja in obratov pripravila ljubljanska centrala. V komisiji pa so tudi člani delavskega sveta obrata.

Sindikat podjetja skrbi tudi za zabavo zaposlenih. Delavke, ki ves dan sedijo, se med malico lahko razgibljejo z igranjem badmintona. Tudi lepo urejena menza dobro skrbi za prehrano delavcev. Pričakujejo tudi, da bodo dobili iz ljubljanske centralne televizor, ki bo služil zabavi, razvedrilu in vzgoji delavcev. Sindikat je organiziral tudi prostovoljno delo na svojem matnem posestvu

njih in vinogradih. Pridelano vino prodajo ali pa ga porabijo na svojih zabavah, druge pridelke pa dajo obratni kruh, njih ter tako precej prispevajo k ceneji prehrani. Na jesen bo pripravila uprava skupno s sindikatom tečaj za »polkvalificirane delavce«.

Dosedanje delo kolektiva, uprave obrata in drugih organov obeta, da bo obrat še naprej uspešno delal za dvig proizvodnje in za čimlepše odnose med zaposlenimi, za njihovo zabavo in vzgojo.

Na Ajdovcu so predvajali film

Nedolgo tega je bil do Ajdovca potegnjen daljnovid. Uradno elektrika še ni bila »odprta«, občinski odbor SZDL pa je že organiziral prvo kino predstavo na Ajdovcu. Udeležba je bila velika in ljudje so bili navdušeni nad predstavo s filmom. V kratkem bomo Ajdovčane obiskali s strokovnimi filmi.

Remontovci v Žužemberku so dobro gospodarili

Kljub velikim težavam, s katerimi se bori židarsko podjetje Remont Žužemberk, je to podjetje v letu 1958 dobro gospodarilo. Dosegli so preko 3.200.000 din čistega dohodka, ko so ga prejšnja leta dosegli največ 500.000 din. Podjetje ima lepe pogoje za razvoj, v kolikor bo lahko dobilo srednji strokovni kader.

Socialno-varstvena služba po občinah še ni najboljša

V petek 10. aprila je bila v Novem mestu seja sveta za zdravstvo in socialno varstvo, ki sta se razen članov sveta in vabljenih hudeležil še Nika Arko, sekretarka republiškega odbora za zdravstvo in socialno varstvo, in Vilma Pirkovič, ljudska poslanka. Razpravljali so o različnih problemih zdravstva in socialnega varstva našega okraja.

Proračuna o problemih in o stanju socialnega varstva in poslovanja na občinskih ljudskih odborih je bilo razvidno, da v občinah delujeta običajno en do dva sveta, in sicer za zdravstvo in socialno varstvo ter za varstvo družine in otroka. V pomoč so jim razne komisije. Terenska služba je povsod slaba, ker občine nimajo poklicnih socialnih delavcev. Občinski sveti za zdravstvo in socialno varstvo sodelujejo z drugimi organi in organizacijami, predvsem s SZDL in prosvoto. Na občinskih imajo oddelek za zdravstvo in socialno varstvo običajno premalo sistematičnih delovnih mest - a še ta niso zasedena. Opaziti je tudi, da je znanje uslužbenecov socialnih varstev po občinah precej slabo.

Rešitev: večji učinek!

• V industriji obute Novo mesto:

Podjetje ima 91,7 odstotka vseh del normiranih. Z novim tarifnim pravilnikom bodo plačani po učinku tudi mojstri. Njihovi prejemki bodo odvisni od uresničitve plana odredka ali faze, kjer delajo. Podjetje dela po normah že od ustanovitve. Lani marca so jih popravili na stvarno višino, ker so jih posamezniki znatno presegali. Takrat je prišlo med delavci do majhne revolucije. Kljub temu so že lani proti koncu leta presegali popravljene norme za 5,88 odstotka in letos tudi več.

• V premogovniku Kanizarica:

Premogovniki so bili že lani v naši republiki stroka, ki je imela povprečno največji odstotek del normiranih. Kanizarica je lani dosegla 74,6 odstotka, ker so razen jamskih del normirali tudi dela na prevozi in v separaciji. Letos so to nadaljevali in imajo normiranih že 29 odstotkov del, kar plačujejo po učinku tudi ves jamski prevoz in izvoz iz jame.

• V premogovniku Kanizarica:

Premogovniki so bili že lani v naši republiki stroka, ki je imela povprečno največji odstotek del normiranih. Kanizarica je lani dosegla 74,6 odstotka, ker so razen jamskih del normirali tudi dela na prevozi in v separaciji. Letos so to nadaljevali in imajo normiranih že 29 odstotkov del, kar plačujejo po učinku tudi ves jamski prevoz in izvoz iz jame.

Prejemki kanizarskih rudarjev so bili lani med najnižjimi v premogovski stroki naše republike, iz kmetijske so imeli še nižje od njihovih. Z novim tarifnim pravilnikom bodo popravili postavke pri nekaterih delih povprečno za pet odstotkov, ker zahteva praksa. Pri jalovinskih delih, kjer je težko doseči zaslužek, so zvišali postavke za deset odstotkov, za »ugrabljen« dober les za 30 odstotkov, ker se to rudniško gospodarsko izplača, pri tesarjenju proge z debelejšim lesom pa za deset odstotkov. Debelejši les je namreč težko obdelovati in delo je zamudno. Uporabljajo ga predvsem tam, kjer je nevarnost zruška. V novem tarifnem pravilniku bodo določili delovna mesta, ki ne bodo plačana po učinku dela. Tam, kjer je od kvalitete dela odvisno življenje rudarjev, na primer delo strelnih mojstrov v jami, dela pri vzdrževanju rovov v jami in podobno, ne bodo plačevali po učinku.

Leto 1958 so od čistega dohodka porabili 93 odstotkov za osebne dohodke, ostalih sedem pa so razdelili na sklade. Letos bodo v investicijami dvignili proizvodnjo za 29 odstotkov. Delitev čistega dohodka na osebne dohodke in sklade podjetja se bo močno izpremenila, saj bodo letos porabili za osebne dohodke približno 71 odstotkov čistega dohodka, ostalih 29 odstotkov pa za sklade podjetja. Čeprav jim postavke lanskega tarifnega pravilnika puščajo še 13 odstotkov razpona do minimalnih plač, bodo letos plače povečali le za osem odstotkov. Zato bodo okrepili sklade in tudi lažje reševali vprašanje družbenega standarda v Kanizarici.

Kri v Clevelandu Prvi maj v Sevnici

Ze dlje časa izhajajo v našem listu spomini Johna Lokarja, zato ga gotovo vsi poznate. Čeprav ga je bolezen kmalu po prihodu v staro domovino priklenila na posteljo, je še vedno živahen očene, poln duhovitosti in šale, 83 let je dočkal 2. aprila letos. Kot pionir slovenskih izseljencev v Ameriki, je bil že od prvih dni borec naprednega delavskega gibanja. Tudi tam so delavci v spomin na krvavi dogodek v Chicagu praznovali 1. maj kot svoj praznik.

»L. 1919 je bilo eno najlepših v zgodovini delavskega gibanja v Clevelandu. Povedati moram, da smo imeli takrat več svobode pri praznovanju 1. maja, kot jo imajo delavci v Ameriki danes. Spreved po mestu je leta 1919 organiziralo več klubov socialistične stranke. Med njimi je bil tudi naš jugoslovanski, ki je imel številko 49. V sprevedu in na ulicah je bilo nad 40 tisoč ljudi. Nikdar prej in pozneje ni bilo toliko udeležbe.

Korakali smo v štiristopih. Na čelu spreveda smo nosili zastavo ZDA in rdečo zastavo našega izseljenkega socialističnega kluba. Delavci raznih strok so bili v sprevedu in svojih oblačilih. Peki, ki so takrat stajali, so bili v belih oblekah, na kapeh so imeli rdeče trak. Jezdili so na konjih. Vsakdo v sprevedu je imel v rokah rdečo zastavico. Stevilne godbe so igrala koračnice. Prišli so delavci iz vseh bližnjih manjših mest. Na glavnem trgu smo nameravali imeti delavsko zborovanje z govori.

Ze ko je spreved krenil skozi predmestje, se nam je zdelo ozračje sumljivo mirno. Niče nas ni napadla, kar je bilo neobičajno. Brez spopadov smo po glavni ulici prišli v središče mesta in na glavni trg. Takrat je zagrmelo. V nas se je zalela topla pripravljena zadnjakov. Oglasili so se strelji iz samokresov in pušk. Rdečo zastavo so nam v hipu raztrgali na kosčke. Prišli so padsti udarci z gumijevkami. Blizu mene je stal majhen možak. Udarci gumijevke mu je priletel na glavo. Brizgnila je kri in oškropila tudi mene. Vendar je

možak ostal na nogah in se izgubil v množici. Kdor je imel le količičaj rdečega na sebi je prišel domov raztrgan. Neki ženi, ki je stala na pločniku s

Slovenski socialistični klub št. 49 J. S. Z. v Collinwoodu (iz Spominke knjige Slovenskega delavskega doma v Collinwoodu — 1927)

slamnikom, ki je imel rdečo kravejce, je skušal nazadnjak ta slamnik strgati z glave. Vprašala ga je: »Odkod pa ste? Ali iz Afrike?« Napadalec jo je nato pustil in pohitel naprej. Dva delavca so v tem spopadu ubili, veliko število pa ranili. Slednje so ravnali po domovih. Mnogo naših ljudi so zaprli. S tem napadom so nam nazadnjaki prizadeli precejšnjo škodo. Odpadlo je mnogo omahljivcev, v vrstah napred-

nega socialističnega gibanja so vzdržali le odlični borci. Kmalu nato, ko je bil Roosevelt izvoljen za predsednika ZDA, je bilo za nas boljše. Kot spomin na ta dogodek sem ohranil kosček raztrgane rdeče zastave in rdečo zastavico, takšno kot so jih nosili udeleženci v sprevedu.

Tako se po 40 letih spominja proslave 1. maja leta 1919 John Lokar, 83 let star izseljenec, ki se je vrnil v domovino.

Mednarodni praznik dela so starejši Sevnčani praznovali tudi pred vojno, v časih hude monarchistične diktature. Povprašal sem starega proletarja, kako je bilo takrat, pa je dejal, da je bilo bolj »napeto, saj se ljudje niso tako svobodno zbirali in povesečili kot sedaj.

»Spominjam se«, je rekel, »kako smo v Jugotanimu prevarali vratarja in ga zamotili, med tem pa so naši najboljši drzni fantje zlezli na dimnik in namji pripeli smreko in rdečo zastavo. Drugi dan je bilo seveda jeze in prepira. Po vaseh okoli Sevnice je večkrat čez noč zrasel kakšen mlajš s pretežno rdečimi trakovi. Veselo pa je bilo tudi v Šmarju. Tam smo se dolga leta zbirali zvečer pred 1. majem pri Zigi Colnerju. Ko so nas tam zvalili žandarji, so nam bili kaj kmalu za petami. Bilo nas je kar precej. Ko so postajali vse preveč radovedni, smo jim pojasnili, da obhajamo Zigin god, kar pa nam niso čisto verjeli. Nekega leta sta se nam dva taka ogleduha pripehila v družbo. Prično sta segala po zastavljenih dobrotah, kmalu pa sta odločila puški in večkrat posegla tudi po kozarčku. Kmalu sta se oba predstavnik oblasti znašla kot čep pijana pod mizo, mi pa smo jima skrivili puški. Ko ju je maček zapustil, sta malo prosila in jadikovala, naj jima vrnemo orožje, ker se brez tega pač ne moreta vrniti na žandarmerijsko postajo. Po daljšem

prigovarjanju smo jima ustrezno odšli pa sta z nekakšnim mrmranjem o prokletih komunistih in podobno.

Na večer pred 1. majem se proti mraku ponavadi pri

stari delavci radi spominjajo težkih in naporih dni, ki so jih utrgali tlačiteljem izpred nosa, da so dokazali svojo solidarnost z mednarodnim praznikom dela. Režim jih je

Nekoč za prvi maj

Prvi maj je postal pri nas zares pravi ljudski praznik, ki ga radostno praznujejo naši ljudje v mestih in na vasi. To je danes praznik veselja nad življenjem v svobodni socialistični domovini, praznik dela in ustvarjalnih uspehov.

Nekoč je bilo seveda drugače. Ni bilo lahko tistim, ki so organizirali prvomajske manifestacije. Kratka črtica naj to potrdi.

Bilo je nekaj dni pred 1. majem leta 1927, ko je prišel k meni v Kočevje, kjer sem bil tedaj v službi, Ivo Grahor, študent-knjževnik iz Ljubljane in mi povedal, da namerava tiskati v Pabličkovi tiskarni proglas kmečko-delavskega gibanja, ki ga je organizirala Komunistična partija. Rekel mi je, da bo govoril s komisarjem Vidcem in skušal spraviti proglas skozi cenzuro. Drugi dan se je pogajal s komisarjem, v tiskarni pa so prido delali. Proti poldnevu je prišel spet k nam in se hitro poslovil, češ da mora s prvim vlakom nazaj v Ljubljano. Popoldne pa mi pove sinček ves začuden, da so našega strička gnali orožniki.

Zvedel sem, da so ga na postaji aretirali. Ob ponovnem videnju mi je Grahor rekel: »Mene so res zaprli, toda proglas je prišel v Ljubljano. Vso naklado sta nesla dva delavca v nahrbtnikih. Stopila sta na vlak v Stari cerkvi in ne v Kočevju, kjer so stražili orožniki.«

Ivo Grahor je umrl v Dachau. Ob letošnjem 1. maju in 40. letnici Partije naj bo ta prispevek spomin na enega njenih padlih borcev.

France Osolnik, upokojenec

Sv. Ana nad Šmarjem oglašila tudi harmonika, kmalu pa je kje zagorel tudi kres. Ker je bilo zelencev premalo in ker je padel mrak, so se tiščali zvečer bolj doma. Tako se je ob teh kresovih zbralo veliko ljudi ki so veseli prepevali slovenske pesmi dolgo v noč. Drugi dan, na prvi maj, so množice Sevnčanov redno leto za letom hodile na Zajčjo goro, kjer je bilo pravico praznovanje. Harmonikaši pred zidanicami, petje in veselje je vladalo vse prek in prek.

V svobodni Jugoslaviji se

tlačil, oni pa so strnjeli okoli kresov, starega slovenskega simbola, dajali s pesmijo durška svojemu notranjemu odporu proti režimu in zatiranju delovnih ljudi.

Pozdrav brigadirjem

Bivša brigadirja VI. novomeške MDB Justin Sribar iz Sel pri Raki in Franc Baškovec iz Podbočja pri Kostanjevici pozdravljata vse brigadirje — graditelje avtomobilske ceste in jim želita, da bi prijetno praznovali 1. maj, pri delu pa dosegli veliko uspehov!

Proizvajalci občin Trebnje in Novo mesto so volili

V soboto, 18. aprila, so volili proizvajalci industrijske skupine, v nedeljo pa proizvajalci kmetijske skupine. Oglejmo si udeležbo proizvajalcev v občinah Trebnje: industrijska skupina — udeležba 97,5%, kmetijska skupina — udeležba 90,20%.

V občini Novo mesto: industrijska skupina 86,9%, kmetijska skupina 89,9%. Mnogi volivci kmetijske skupine niso mogli voliti, ker po krivdi občinskih volilnih komisij in upravnih odborov kmetijskih zadrug niso bili vpisani v volilne imenike. Ta napaka je bila posebno očitna na šmarješkem področju v občini Novo mesto.

Delavski praznik nekoč

Kako so pred vojno slavili prvomajsko slavje v Beli krajini

Čez nekaj dni bomo praznovali prvi maj. Delovni ljudje bodo praznično razpoloženi odhiteli posamično in v skupinah v razne smeri in kraje. Ceste bodo spet polne delovnih kolektivov, ki bodo s pesmijo in ob zvokih harmonike odhajali iz mest v naravo in praznovali. Ni naključje, da gremo na ta dan tako radi v tihoto podeželje, v senco gozdov, in tam, obdani od cvetja in zelenja, slavimo praznik delovnega ljudstva.

Nekdaj, niti dve desetletji še nista minili od takerat, delovni ljudje niso praznovali ta dan tako brezskrbno, kot ga mi danes. Tudi njihova srca so bila na 1. maj polna veselja in sproščenega zanosa, polna svetlih želja in nad. Za vsem tem pa je stal protijudski režim, ki jim je praznovanje prepovedoval. Skrivati so se morali pred žandarmerijo in ovaduhli.

Obiskali smo nekaj starih revolucionarjev. Povedali so nam, kako so praznovali 1. maj pred vojno. »Zaradi žandarmerije smo ga praznovali na razne legalne in ilegalne načine. Šele po šestojanuarski diktaturi v letu 1929 je zajelo praznovanje širši obseg«, ki je povedal Janez Zunič, predsednik občine Črnomelj. »V vseh vaseh, kjer je le bilo kaj mladih fantov, smo postav-

ljali mlaje in jih čuvali noč in dan pred nazadnjaki, ki so nam jih večkrat skušali podreti. Ko je leta 1937 pričela rasti vojna nevarnost, je bil 1. maj že prvi delavsko-kmečki praznik. Zvečer 30. aprila smo zakurili kresove in obešali rdečo zastavo. Leta 1940 smo se zbrali na Kučerju pri Podzemlju. Okoli 300 ljudi je prišlo v povorki s pesmijo in harmoniko na proslavo. Po nalogu Partije sem govoril zbranim ljudem. Zborovanje smo pripravili s pomočjo Društva kmečkih fantov in deklet iz Gradaca in Mlake ter kmečke sokolake čete iz Pomočja. Ljudem sem govoril o nevarnosti hitlerizma in nove vojne, o zatiranju in izkoriščanju, o pravkah delovnega šlovka, in nagovoril udeležence kot narod Matije Gubca. Skupinske proslave smo prirejali v oddaljenih vaseh, v hribih in na jaseh v gozdovih, da bi se izognili zasledovanju orožnikov.

»Tudi v črnomeljskem koncu nismo mirovali« nam je povedal Tone Dvojmoč. »Moj oče Jože je bil star komunist, stalno preganjan, v zaporih in na zasilnišnih. Posebno kadar se je bližal 1. maj, so žandarji pogosto postopali okoli naše hiše. Oče mi je takrat vedno rekel: »Zbori no nekaj fantov in pripravite kaj za naš delavski

praznik! — Spominjam se, da nismo 1. maja nikdar delali. Zbralo se nas je 5 do 6 fantov, včasih tudi 10. Če nas ni bilo dovolj, smo vozili dračje za kres z našim konjem. V manjših skupinah smo se zbrali 1. maja kje v gozdu in se pogovarjali o zatiranju, o delavskem gibanju in o tem, kako bo lepo, ko bo zmagala revolucija. Vsakokrat smo se dogovorili tudi to, kako bomo praznovali prihodnje leto.

In na vtihiškem koncu? »Partijska organizacija je razen proslav med ljudstvom vodila tudi napisne akcije, razobešanje rdečih zastav in podobno. Pred 1. majem smo se zbrali, si razdelili sektorje ter prejeli material. Nato smo zvečer in preko noči oblepili vse drogeve ob cesti z gesli: Živel prvi maj! Živela ZSSR! Živela kmečko-delavska zveza! ter s podobniki. Nekajkrat smo taka gesla obe-

sili tudi na vrata orožniških postaj. Leta 1938 smo v Črnomlju pri kolodvoru obesili rdečo zastavo.

Ker so vasi na vtihiškem koncu bolj osamkane, so ljudje praznovali prvi maj bolj sproščeno kot drugod. Prejšnji večer smo po vseh vaseh postavili mlaje in zakurili kresove. Staro in mlado se je zbralo okoli ognja. Pekli smo tudi janjce ter peli in plesali belokranjske ljudske plesne. Večkrat smo imeli na takšnih proslavah komunisti revolucionarne govore.

Tako se spominja praznovanja prvga maja pred vojno Janez Vitkovič z Vinice. Že v stari Jugoslaviji so hoteli praznovati 1. maj v naravo. Zakaj, smo pravkar slišali. Ta navada je ostala do danes, čeprav so se okolištine spremenile. Še vedno pa je prvi maj najlepši zares v pravkar ozeleli naravi.

Rdeči maj na Senovem

Prvi maj so senovski rudarji praznovali prvič še okoli leta 1920. Kasneje so se praznovanju priključili še drugi delavci in kmetje. Prva leta po ustanovitvi stare Jugoslavije so ga praznovali legalno, kasneje pa ilegalno. Priljubimo kaj pravijo organizatorji, pobudniki in udeleženci teh proslav.

Navzlic vsem žandarjem!

RUDOLF BRENCE, upokojeni senovski rudar, je prvič praznoval prvi maj leta 1924. Pri današnji rudniški hiši oziroma pri bivšem delavskem domu, ki so ga takrat šele gradili, so postavili mlaje, obešili rdečo proletarsko zastavo in parolo »Živel naš rdeči maj«. Prišli so štirje žandarji in zahtevali, naj delavci rdečo zastavo anamejo, toda delavci so se uprli. Žandarji so malo popustili in rekli, naj obešijo tudi jugoslovansko zastavo. Ker delavci tudi tega pogoja niso sprejeli, so žandarji zborovanje prepovedali. Delavci so zato zastave sheli, mlaje pa sesekali in praznovali 1. maj v nekem skritem kraju v gozdu.

Leta 1925 smo praznovali rudarji prvi maj v Belem pod Reštanjem. Je nadaljeval Rudolf Brence. S hrba na hrib smo napeljali žico in nanjo obesili 6 m dolgo zastavo ter napis »Proletarci vseh dežel, združite se!«. V bližini je bila peka greznica in z njeno vsebino smo namazali smreki, na katerih je bila pritrjena žica z zastavo in s parolo. Žandarji so šli ljud, naj grede porezat žico, pa ni šel nobeden. Za to delo so jim ponujali 10 dinarjev, kar je bilo takrat kar precej. Žandarji sami pa tudi niso hoteli stati zastave, da se ne bi zamazali. Tako je zastava visela, dokler jo ni odnesla burja. Mi smo jo pobrali in spravili, da smo jo imeli še za kasnejše proslave.

Najbolj mi je ostala v spominu proslava 1. maja leta 1926. Takrat smo v stari rudarski koloniji napeljali žico med bližnji številka 65 in 66 ter obesili narjo rdečo proletarsko zastavo. Žandarji so preiskali hiše in nas nekaj, pri katerih so našli razno komunistično literaturo, aretirali.

Kasneje smo šli za 1. maj na izlet v bližnje okolice in tam praznovali naš praznik. Vodil nas je pokojni Ivan Radi Rudarskim proslavam 1. maja so se kasneje priključili še drugi delavci in tudi kmetje. Ampak recite kar hočete — je v šali zaključil svoje pripovedovanje — to je pa čudno, da žandarji in še nekateri drugi, ne vem zakaj, niso mogli videti rdeče barve.

Rdeča zastava na dimniku centrale

Najraje smo praznovali 1. maj v hribih, kjer nas žandarji niso dosegli. Moja najlepša proslava pa je bila leta 1925. Takrat sem delal v stari rudniški električni centrali, ki je bila blizu nove brestaniške elektrarne. Na vrh dimnika centrale smo obesili rdečo zastavo. Orožniški stražmojster Košar je bil zaradi tega zelo razburjen — je povedal ANTON HRUŠEVAR, upokojeni rudar.

Buržoazija je ukrenila vse, da bi zatrla delavsko gibanje. Leta 1932 je bila v rudniku redukcija delovne sile. Vse kar ni bilo zanje, so odpustili — tudi mene. Najhušji nasprotnik je bil dr. Benedičič, ki je bil rudniški zdravnik, nekaj časa celo župan in predsednik ter podpredsednik Orjune. Tudi ni hotel nuditi zdravniške pomoči rudarjem, ki so bili količičaj napredno usmerjeni. Ne vem katero leto je hotel postati senator, za kar pa je potreboval podpise rudarjev in drugih ljudi, da se strinjaajo s tem. Podpise v rudniku je pobiral paznik. Imel je neko knjigo in

dejal delavcem: »Tukaj se boste vsi podpisali! — Zakaj gre?« so vprašali nekateri delavci. »Za državo,« je odgovoril. Preec delavcev ni spraševalo dalje in so podpisali. Jaz pa nisem. Ko me je doktor Benedičič poklical k sebi in me vprašal, zakaj ne podpisam, ko gre za državo, sem mu rekel: »Ko se je šlo za državo, sem jaz skakal s strojnico po koroskih hribih!« Spet sem bil brez dela.

Delavstvo se je udeleževalo tudi v »Svobodi«, ki pa je bila leta 1934 prepovedana, in kasneje v »Vzajemnosti« ter v drugih delavskih društvih.

»Bajonet auf«

»V imenu zakona morate z menoj.« me je na 1. maja 1925 »povabila« orožnik. Pustil me je, da sem se preoblekel, a je stal vedno pri meni. Tudi ko sem šel na stranišče, sem imel poleg sebe stražarja z »bajonet auf«. Na žandarmerijski postaji nas je zasiljeval orožniški kapetan iz Celja zaradi rdeče zastave, ki je visela nad cesto. Obljubil mi je vse, če povem kdo je obešil, dejal je celo, da mi bo kupil obleko. Prav tako je bilo kot bi otroku

Udeleženci tečaja za delavsko zaupnike, ki je bil leta 1936. Rudarji so takrat vodili svoje zastopnike-zaupnike, ki so jih zastopali pri delodajalcih. Puščica na sliki kaže lastnika fotografije, ki se je tudi udeležil tečaja, Jožeta Karlovška iz Brestanice

KAM ZA PRVI MAJ?

Kako bomo praznovali prvi maj in kam bomo šli letos za ta praznik, se vprašujemo te dni. Poglejmo, kakšne načrte imajo kolektivi in družbene organizacije, kako ga bodo praznovali delovni ljudje v našem okraju.

Večji delovni kolektivi bodo priredili svečane proslave v obliki mitingov, kamor bodo povabili tudi okoliške prebivalce. Ponekod bodo mitingi glasnostni, ponekod združeni s kulturnim programom in z ljudskim rajanjem.

Na večer pred 1. majem bodo zagoreli po vseh hribih kresovi. Zjutraj bodo godbe na pihala in ponekod sirene zbu-

dile ljudi. V občini Videm-Krško pripravljajo slavnostno povorko po mestu. V občini Črnomelj bo osrednja prite-ditev na Bojancih, kjer bo na ta dan zasvetila v tej znani partizanski vasi elektrika. Svečan dogodek bo združen z govori, s kulturnim programom in z ljudskim rajanjem. V občini Senovo bosta dve prireditvi. Za del občine jo bo pripravila Elektrarna Brestanica s pomočjo družbenih organizacij, na Senovem pa rudnik Senovo.

Druga in tretja maja bodo kolektivi in delovni ljudje pohiteli v okolico na razne kraje, znane iz zgodovine Partije in delavskega gibanja.

Tako bodo Sevnčani odšli na Lisco, občani občine Videm-Krško na Sremič in na Lisco, Metličani na Grabrovec, kjer bo osrednja občinska proslava, združena s kulturnim programom in z ljudskim rajanjem. Brežičani bodo pohiteli na številne lepe izletniške točke, ki jih je v njihovi občini dovolj, prav tako Novomeščani — ti zlasti na Gorjance — in Zumberčani. Črnomeljčani bodo obiskali Mirno goro, Senovčani pohiteli na zeleni partizanski/Bohor, prebivalci občine Trebnje pa bodo obiskali Debenc pri Mirni.

Načrtov je dovolj, želeli si moramo le lepega vremena.

Prvomajski izlet senovskih rudarjev leta 1923 na Veliki Kamen. Stikani so pred gostilno Šerbec. Dve dekleti držita v rokah prvomajsko številko delavskega lista »Glas svobode«. V zgornji vrsti, prvi na levi, je pokojni Ivan Radi, takratni voditelj senovskih rudarjev

Ob dnevu dela vsem bralcem, naročnikom in sodelavcem iskrene čestitke!

Uredništvo in uprava Dolenjskega lista

Mladi zadrugi v Dragatušu

Aktiv mladih zadrugnikov v Dragatušu ima na Tančih gori višnjeve nasad, ki lepo uspeva. V Dragatušu so si tudi uredili drevnico. Mladi zadrugi se trudijo pomagati zadrugi pri širjenju pogodbenega sodelovanja. V spomin na partizanski napad na italijansko kolono pri Kvasici, so sklenili praznovati 22. september kot svoj praznik. Razmišljajo o ustanovitvi šolske zadruge pri osnovni šoli. Potrebna zemljišča še nimajo, vendar upajo, da bodo to vprašanje rešili, ko bo zgrajeno novo šolsko poslopje.

Naj živi ZVEZA KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE, zvesta pobornica internacionalizma, prijateljstva in bratstva med narodi!

Vlado Lamut: MOTIV S SVETOVNE RAZSTAVE (Brüssel, 1958)

Pred slavljem v Dragatušu

Sporod proslav 5. krajevnega praznika v Dragatušu, ki bo 3. maja 1959 oz. od 26. aprila do 5. maja 1959:

26. aprila: ob 16. uri v dvorani kina v Dragatušu proslava 40-letnice ZKJ z govorom in akademijo. Akademijo priredi prosvetno društvo »Oton Zupančič« iz Dragatuša.

29. aprila: obisk partizanskega taborišča prve Belokranjske čete pri Kozlovcem zdenca. Obisk bo v dopoldanskem času s šolarji osnovne šole Dragatuša.

Spominska svečanost v Novem mestu

V prisotnosti številnih meščanov ter predstavnikov oblasti in družbenih organizacij so v torko popoldne, 21. aprila, v Novem mestu položili v spominski veži. Na vratih vence v počastitev padlih komunistov. Vence so darovali občinski komite Zveze komunistov ter okrajni in občinski sindikalni svet Novo mesto.

30. aprila: obisk, ureditev in okrasitev grobov in spomenikov padlih borcev NOB in ZFT, postavljanje mlajev v večjih naseljih in kurjenje kresov na višinah od vaseh.

1. maja: ob 10. uri v zadržnem domu v Dragatušu krajevno šahovsko tekmovanje domačih šahistov. Organizira šahovska sekcija PD »Oton Zupančič« iz Dragatuša.

Od 1. do 3. maja: razstava fotografij padlih borcev NOB in ZFT.

2. maja: ob 20. uri v dvorani kina v Dragatušu igra »Lorvorjev venec« — enodejanka, nastop recitatorjev in tamburašev. Priredi PD »Oton Zupančič«, Dragatuš.

3. maja: ob 10. uri na trgu v Dragatušu veliko slavnostno zborovanje prebivalstva z govorom in kulturnim sporedom. Nastopili bodo pevci in tamburaši PD »Oton Zupančič« iz Dragatuša. V primeru slabega vremena bo zborovanje v kinodvorani zadržnega doma. Ob 11. uri odn. po zborovanju bo polaganje cvetja in vencev pred skupnim spomenikom na

trgu v Dragatušu, nato pa ljudsko rajanje, ki ga priredita krajevni odbor ZB NOV in ZVVI Dragatuš.

5. maja: ljudsko praznovanje prebivalstva Dragatuša in okolice.

Srečanja z novim svetom

(Nadaljevanje in konec) Prišla je Vida Tomšič, kar tedaj seveda nismo vedeli. Prinesla je letake in nas seznanila s položajem v svetu, ki je bil tedaj v mnogih državah pod oblastjo fašizma. Od tedaj dalje smo imeli zvezo z našim vodstvom v ilegali. S-

Za polne žile dragocene moči

Pomemben nadaljnji korak v elektrifikaciji Dolenjske, Bele krajine in Spodnjega Posavja: letošnja dograditev daljnovoda 110.000 voltov od kalorične centrale v Brestanici do Novega mesta

Pretekli teden je bilo pri predsedniku OLO Novo mesto tov. Niku Belopavliču pomembno posvetovanje predstavnikov našega okraja in tovarišev z Elektrogospodarske skupnosti Slovenije (ELES) iz Ljubljane o nadaljnji elektrogospodarski dejavnosti na širšem področju Dolenjske in Spodnjega Posavja. Po posvetu smo zaprosili direktorja ELES tov. ing. Korošca za kratek razgovor o najznejših ukrepih na tem področju; tovariš inženir nam je ljubezno pojasnil:

»Za kraje, ki so v novomeškem okraju toliko trpeli v osvobodilni vojni, je menda eden najlepših prvomajskih pozdravov razveseljeva novica, da bomo še letos dogradili nov daljnovod 110.000 voltov od Brestanice do Novega mesta. Te dni je bil namreč investicijski program za ta daljnovod v Beogradu potrjen. Upravni odbor ELES je na svoji zadnji seji odobril za to gradnjo 60 milijonov dinarjev, ostali znesek pa bodo prispevala tudi vsa zainteresirana Elektro podjetja kot Elektro-prenos, Elektro Novo mesto, Elektro Krško in pa Elektro Ljubljana-okolica. Vrednost novega daljnovoda bo čez 185 milijonov dinarjev. Medtem je ELES dobila tudi dovoljenje za uvoz dveh novih, velikih transformatorjev za Brestanico in Novo mesto, sedanjí novomeški transformator pa bomo prenesli v Črnomelj, tako da bo vprašanje elektrifkacije energije tudi za področje Bele krajine s temi deli rešeno za daljšo obdobje.

Naša želja je, da bi daljnovod dogradili do 29. novembra 1959. S tem bodo področju Dolenjske in Bele krajine zagotovljene dovoljne količine elektrifkacije energije normalne napetosti (česar zdaj ti kraji nimajo). To bo izdatno pomagalo k nadaljnjemu povečanju potrošnje elektrifkacije energije. In kar je še važnejše: industrija

bo imela dovolj pogonske moči, ustvarjeni pa bodo tudi nujni pogoji za nadaljnji razvoj podjetij, ki so za ta predel naše dežele potrebna in primerna. Od nove 110.000-voltne transformatorske postaje bo imela korist tudi Kočevska.

Daljnovod bo potekal v ravni črti od kalorične elektrarne v Brestanici preko Save naravnost do Bršljina pri Novem mestu. Dolg bo 36 km in ne pomeni nobenih posebnih gradbenih težkoj. Daljnovod bodo predstavljali železni stebri; takega daljnovoda doslej Dolenjska še nima.

— Tov. direktor, vest o novem daljnovodu bo razveselila vse prebivalce našega okraja. Dovolite še vprašanje: kakšna je usoda postavitve drugega agregata v kalorični centrali v Brestanici, o čemer so razpravljali tudi na zadnjem zasedanju zvezne ljudske skupščine?

»Res je bilo v skupščini postavljeno vprašanje dokončanja drugega agregata v kalorični elektrarni Brestanica. Za ta agregat je gradbeno v elektrarni vse pripravljeno. Hladilni stolp, ki je bil pred leti zgrajen, je napravljen za dva stroja. — Ko nas je pred leti JUGOTURBINA iz Karlova vprašala za proizvodni program, smo naročili turbino, ki

bo skoraj že gotova. Prav tako tudi potreben generator pri RADE KONCARJU. Nekoliko večja je naloga glede postavitve kofla, ki ga bodo izdelale domače tovarne; celotna investicija bo znašala približno milijardo dinarjev. Kalorična elektrarna Brestanica bo na ta način lahko dala več zimske energije, glede česar smo še vedno v primanjkljaju. Tudi kombinat papirja in celuloze Vičim-Krško za ostalo industrijo vred bi bil s tem oskrbljen z zadostnimi količinami energije. Znano je, da gre od tu daljnovod proti Zagrebu; čim bo novi agregat začel delati, bo bolj oskrbovan z energijo tudi del Hrvatske.

Res se je o vsem tem v skupščini razpravljalo. Upoštevati moramo, da pri tem ne gre za vprašanje: ali je to potrebno graditi ali ne. Gre predvsem za pravilno razporeditev investicijskih sredstev. Zato smo v elektrogospodarskih krogih pripravljeni, da bo ta investicija

odobrena, ker bo proizvodnja tega drugega agregata izredno rentabilna.

— Za konec še vprašanje: kako je z načrti nadaljnje elektrifikacije novomeškega okraja?

»Naj povem na kratko, da bo 1. maja zasvetila elektrika v Belokranjskih Bojancih. — Elektro Novo mesto ima izdelan program dokončne elektrifikacije 150 milijonov dinarjev. To delo postopoma nadaljujemo in želimo, da bi lahko dali čimprej vsem prebivalcem Dolenjske in Spod. Posavja na razpolago dovolj elektrifkacije energije. Toda tudi potrošniki morajo vedeti, da skupnost ne more sama prispevati vsega za dokončno elektrifikacijo. Najprej bodo prišli na vrsto kraji, kjer je pripravljenost prebivalcev, da s prostovoljnimi deli (drogovi, vodna delom itd.) dvignejo vrednost teh del, največja.

Ljudska tehnika v predkongresnih dneh

Lanska velika pomlad je pri nas razmahnila armade mladih ljudi na avto cesti in preko nje tudi vso Dolenjsko ter jim dala v roke tudi motorje, traktorje, kolesa, fotoaparate itd., te žive veje ljudske tehnike, da so se na njih tudi pokazali kot tekmovalci in šoferji-amaterji. Dolenjska je znala tudi jesen ter zimo dobro izkoristiti in so brigadirji z naše velike dolenjske magistrale nadaljevali svoje tehnično znanje v krožkih, klubih, društvih LT, AMT, fotosekcijah, ob radijskih sprejemnikih, v delavnicah, pri motorjih, ob potoku novega znanja pri traktorjih.

Letošnja pomlad nas je pa znova zajela, tokrat v spominu na lansko mladinsko akcijo in še v čast obletnice Partije in SKOJE in III. kongresa Ljudske tehnike Slovenije, ki bo 25. in 26. aprila v Ljubljani.

Ze na letošnji februarški letni okrajni skupščini Ljudske tehnike smo sprejeli napoved tekmovanja, ki ga je z nekaterimi točkami dal OOLT Ljubljana, to tekmovanje pa se je v marcu izpremenilo v splošno akcijo vseh članov Ljudske tehnike v okraju, od pionirjev v odredih, do društev LT, AMD in ostalih vej te dejavnosti. Posebno je še potrdila to našo pomladansko razgibanost LT brežiška napoved tamkajšnjega obč. odbora LT, ki je pozval vse naše odbore na veliko tekmovanje in zmagovito pred III. kongresom LTS. Žal, da je ta poziv sprejelo le 5 občinskih odborov LT-Brežice, Novo mesto, Videm-Krško, Žužemberk in Črnomelj. Vemo pa tudi, da so v ostalih občinah v velikem delu prav najmanjši člani LT-pionirji, mladi tehničarji, saj sedaj tekmuje 80 pionirskih odredov ali nad 20.000 pionirjev. Velike so priprave teh 80 odredov na letošnje rastave, ki bodo v tednu mladosti. Svojo skrb so ti odbori nudili pri ustanovitvi društev LT v Dvoru, Kostanjevici, v 6 KZ novomeške občine, v proizvodnem v Brežicah in Krškem. Nabava 6 novih kino-projektorjev, ki so jih kupile občine za potrebe naše prosvete, je tudi del akcije Ljudske tehnike.

Ves mesec april predvajajo po vseh naših šolah in kinodvoranah posebne dokumentarne filme iz dobe borb ZK in NOB. Prikažani bodo na 400 predvajanjih 12 filmov iz tega obdobja ob posredovanju in tehnični pomoči članov LT ter društev. V Žužemberku so preko LT nudili svojem članstvu in prebivalstvu tudi predavanja iz tehnike in kmetijstva.

Tako Žužemberk kot tudi posavske občine našega okraja prirejajo letos za pionirje predavanja iz prometnih predpisov in ne bo dolgo, ko bo spet opravilo več sto novih pionirjev predpisane izpite in prejelo značke. Ne na zadnjem mestu pa je v tej veliki pomladanski akciji tudi skrb za ustanovitev vrtnarskih in kmetijskih krožkov ter pionirskih šolskih zadrug, ki so posebno v Beli krajini in v brežiški občini ter v Krškem pokazale prve uspehe. Na desetine poskusnih gred in na stotine krmilnic za ptičje pozimi je tudi uspeh tega prizadevanja in lahko samo zaključimo, da bodo naši delegati vravnani, veseli in ponosni, saj je tehnična dejavnost, po izjavah predsednika tov. Mirka Goršiča in sekretarja Prvinske, na Dolenjskem v letošnji pomladi najboljša v vsej Sloveniji, posebno pa pri pionirjih — mladih tehnikih.

Tako smo lahko prepričani, da bodo tudi naslednji uspehi in akcije v letošnjem jubilejnem letu res velik dar mladine novomeškega okraja Partiji in ljudstvu! -jtm-

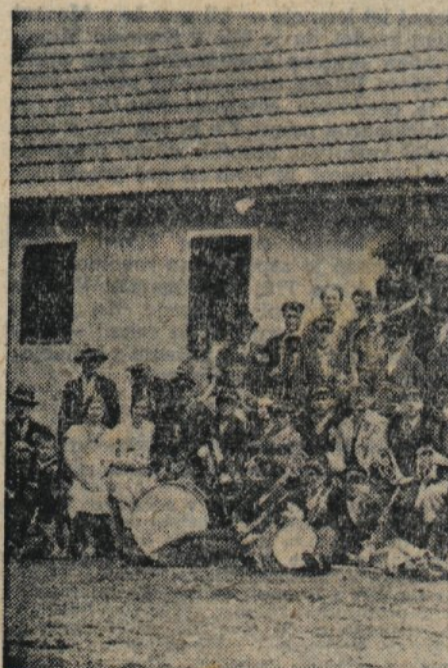
in v Brestanici...

ponujali bonbone. Seveda n'isem vedela nič. Potem je spremenil taktiko, Potegnili je sabljo in mi grozil z njo, pa ni spet nič dosegel — je povedal FILIP BREZNIK.

● Za neki 1. maj so me spet zaprli za tri dni, ker sem z žandarji nekaj »parlamentiral« — največ pa o tem, če naj bi visela poleg proletarskih zastav tudi jugoslovanska troybojnica ali ne. Dejal sem jim, da nima smisla obešati tudi jugoslovansko zastavo poleg delavskih, ker 1. maj ni državni praznik, ampak samo delavski.

● Zena pa je dodala: — Se poročena nisva bila, pa so ga že večkrat odgnali kam. Bil je na primer v Trbovljah, potem pa mi je pisal iz Celja, da ima nevičarnost, da ga nekaj časa ne bom videla, in da bo več povedal ustno. Ko so druge žene za praznike pekle potice in imele dedce doma, so se mi smejale, ker sem bila jaz sama. Pa še mene sva vpletli v to reč. S pokojnim Radlčem sva večkrat skrivala različne knjige in jih prenašala iz skrivališča v skrivališče.

— 1. maj smo začeli praznovati 1922. let, če me spomin ne vara, je povedal

Prvomajski izlet senovških rudarjev z družinami leta 1937 na Bohor v vas Dobova. Igrala je njihova delavska godba. (Obe fotografiji sta last tovariša Filipa Breznikarja s Senovega)

EMIL SMOLIC, rudarski upokojenec. Vsako leto smo za 1. maj naredili kaj takega, da so žandarji skakali. Doktor Benedičič je delal srdo z nami. Bil smo brez dela ali pa slabo plačani, dočim so imeli orjunaši boljše plače in še premije so dobivali. Delavce so izmagojali v rudniku, potem pa jih pustili tudi brez zdravniške pomoči.

● Dodal pa je še nekaj o žalostnih dogodkih v Trbovljah:

— 1. junija 1924 so imeli orjunaši pohod v Trbovlje. Nesli so zastavo blagoslovit. Duhovniki so se posttrili. Fakin jim je iztrgal zastavo. Orjunaši, ki so bili oboženi, so ga vzeeli s seboj ter ga pretapali in na razne načine mučili. V Škratovi gostilni so mu vlivali vrolo juho v usta. Potem so ga ustrelili.

● Zgradili smo delavski dom JOŽE KARLOVŠEK, uslužbenec elektrarne v Brestanici, je povedal o 1. maju:

● Leta 1925 smo imeli sestanek v gozdu nad senovško delavsko kolonijo, na katerem smo se pogovarjali, kako bomo praznovali 1. maj. Videli pa nas je neki

rudniški nameščeneec in obvestil žandarmerijo. Zvečer je okoli 50 žandarjev obkolo delavsko kolonijo, pregledalo stanovanja in aretiralo vsakega, pri katerem so našli komunistično literaturo. Pri Breznikarja so dobili brošuro o družbeni ureditvi Sovjetske zveze, ki je imela ovoj nedolžnega častopisa »Lovec«. Zaslizevanje je vodil orožniški kapetan iz Celja a nas je moral kmalu pustiti, ker ni zvedel nič posebnega.

Istege leta je za 1. maj obesili na dimnik stare rudniške elektrarne rdečo zastavo neki Jeraj, ki se je kasneje preselil v Sisak. Žandarji so se precej namučili predno so jo sneli. Mj pa smo tačas praznovali 1. maj v okolici Brestanice.

● Leta 1926 smo dogradili svoj delavski dom. Gradnjo je finansiral trbovljski delavski dom. Ze prej pa smo s samopri-spevki zgradili prostor za svojo knjižnico. Dem je precej pripomogel k povečanju činstva sindikata rudarjev, z njegovo pomočjo se je v Senovem vedno bolj širila socialistična misel in se dvigala zavest rudarjev.

● Leta 1926 in 1927 so za prvomajsko praznike zaprli nekaj vodlj delavcev pred njimi tudi mene. S tem so si hoteli žandarji zagotoviti, da ne bi bilo prvomajskih proslav. Vendar delavskega gibanja niso mogli več zatreti, niti ustaviti njegovega širjenja. Leta 1939 je pred 1. majem poklecal orožniški načelnik Martina Zeharja, našega vodjo, in ga prosil naj delavci ne praznujejo 1. maja. Zehar na to ni pristal. Orožniški načelnik je potem prošil, da vsaj ne bi naredili kake uradne proslave. Rekel pa je še, da se bodo tudi žandarji udeležili proslave, če bo manjša.

● 1. maja je delavska godba igrala v zgorjem in spodnjem Senovem budnico, nato pa so krenili delavci z godbo na Vrhe, kjer so praznovali svoj praznik. Bilo jih je preko sto. Prišli so tudi orožniki, ki niso bili oboženi, in so se ga tudi dobro navlekli.

● Po stopinjah očetev

Malo teh starih delavskih veteranov še živi na Senovem in v Brestanici. Precej se jih je izšlo, nekaj pomrlo, nekaj padlo. Leta 1952 je umrl Ivan Radl, ki je okoli leta 1920 in naprej vodil senovške delavce. Res je, večine starih borcev za delavske pravice ni več. Mladi Senovčani pa grede naprej po poti, ki so jim jo pokazali njihovi očetje.

JOŽE PRIMC

cembra 1940). Nekateri pazniki so si prizadevali, da bi bili čimbolj surovi z nami in so nam pri vsaki priložnosti dali čutili mrzino do nas, političnih zapornikov.

Ko so prišli k nam Italijani, so se takoj pozanimali za nas. Franc Spehar je bil brez sodbe ustrelen 28. oktobra 1941. Mene so odpeljali v internacijo na Rab. Kmalu smo se tam znašli in organizirali odbor osvobodilne fronte; postavili smo zaupnike po vseh barakah in tudi tajno sodišče, ker je bilo med interniranci nekaj belogardističnih zločincev. Ti so se primestali med naše ljudi, ker so jim bila v Sloveniji tla prevroča. Eden najhujših takih je bil zloglasni Ivan Mohar z Vršnih sel. Proti njemu smo še pred 8. septembrom 1943 ukazali bojkot med našimi. Kjer koli se je pokazal med naše, so se takoj razšli in ostal je sam. Videč, da je polom Italije blizu in da bo prišel v naše roke, je prijavil oficirju na strazarnici, da je ukradel opejo, misleč da bo odveden pred Vojno sodišče na Reko. Pa se je zmotil. Oficir ga je dal po vojakih privezati za dve uri na kolj in ostal je še naprej z nami.

Ko smo razorožili Italijane in prevzeli oblast, smo ga takoj aretirali, zaprli in po sodbi ustrelili.

Našega komandanta Cuiulla smo razorožili in zaprli ter obsodili na smrt, tenenta Luigijsa Rosero pa smo po enem tednu zopora izpustili. Naš rabej Cuiull si je sodil sam: z žiletko si je v Črtenovici pre-rezal vratne žile.

Izvedli smo mobilizacijo na prostovoljnem pristopu v Rabsko brigado ter krenili na Notranjsko. V Babnem polju sem bil poslan na terensko šolo in sicer k rajonskemu odboru Vinica.

Jože Fortm

Na Senovem za 1. maj

30. aprila bosta na Senovem in v Brestanici slavnostni prvomajski akademiji;

1. maja pa pohod na Bohor, kjer bo govor in splošno ljudsko rajanje;

2. maja koncert pevcev Svobode na Senovem;

3. maja otvoritev vodovoda v Gorici pri Brestanici.

Razen teh bo še več manjših proslav na Senovem in v drugih večjih krajih občine.

Za Praznik dela — v partizansko vas Bojanci!

Lepo in pomenljivo bodo praznovali letošnji 1. maj člani kolektiva Elektrogospodarske skupnosti Slovenije iz Ljubljane in ostala podjetja Elektro. Skupno z vasjo Bojanci, ki je med NOB tako rada sprejemala slovenske in hrvatske partizane in kjer je bilo v zadnji vojni tudi nekaj sloviatih bitk — naj omenimo le veliko zmagovito Tomšičevcev spomlad 1943 — bodo praznovali veliko gospodarsko zmagov. Na pobudo tovarišev Zeleznika, Stajdeharja, direktorja ELES ing. Korošca in drugih, ki jih belokranjski ljudje izka časa NOB dobro poznajo, so kolektivi na svoje stroške prevzeli elektrifikacijo Bojancev. V vsi bodo ta dan odkrili spominsko ploščo. Proslava v Bojancih 1. maja bo osrednja prvomajska prireditve Bele krajine. Dotleje bo gotova tudi cesta med Vinico in Bojanci. Stari partizanski borci in domačini se bodo ob delavskem prazniku spominjali 40-letnice ustanovitve naše Partije, dneva dela in nove pomladi, ki je razen drugega prinesla Bojančanom dolgo pričakovano elektriko. Obiščite Bojance, povselite se v petek z njimi vred lepega prvomajskega slavlja v zavedni partizanski vasieli!

Napredno kmetijstvo

naj požene korenine že v šoli

Spet smo sredi dvojne pomladi. Ena se je razbohčila s svojim zelenjem krog naših domov, v gozdovih in na travnikih, mlade roke pa so prinesle pomlad tudi v šolske vrtove. Praktično delo v naših šolah je letno našlo poseben odmev na šolskih vrtovih. Dolenjsko kmetijstvo

si sme mnogo obetati od priprave naših šol, ki so se letos močno zavzele za napredno kmetijsko, vrtnarsko in sadjarsko izobrazbo svojih učencev. Delo je povezano s šolsko zadrugo na šolah. Kmetijska gospodarstva in zadruga morajo videti v tem kvalitetno spremembo v od-

nosu do naprednega kmetijstva, saj bo novi rod lažje doumel, v čem je bistvo novega načina kmetijskega gospodarjenja. Začeti je treba pri mladem rodu. Izmed mnogih primerov žive zavzetosti za sodobne kmetijske naloge si oglejmo delo na šolskih vrtovih na Mirni in v Kostanjevici.

vesnice stoji danes nasad pritičnih hrušk, ki jih je z mladimi zadrugniki zasadil priznani kmetijski strokovnjak tov. Gracar, ki bo tudi poslej rad pomagal povsod, kjer bo potreba. Že v teh dneh bo tov. Gracar vodil krožek mladih sadjarjev. Naučil jih bo raznih vrst cepilnja.

Zadrugni svet si je za svojega predsednika izvolil učenca 8. razreda Martina Kašiča. Izmed svojih članov je izbral enajst članski upravni odbor; predsednik je Janez Mar'n, tajnik Daško Berce in blagajnik Vojko Potrbin. Po živahni razpravi in po sprejetju obveznosti za letos je vsak mlad zadrugnik dobil zanimivo knjigo »Več za enjave — več zdravjaja, dar KZ Mirna.

O času zadruga bomo še pisali.

Vlado Lamut: DOLENJSKA POMLAD (1959)

Mlado sadiko ravnaj...

V četrtek 9. aprila, so se pionirji višjih razredov mirenske osemletke zbrali ob 9. uri dopoldne na ustanovni občni zbor šolske zadruga. Dvorana Partizana je bila polna, saj se je od 120 učencev njih višjih razre-

dov prijavilo kar 115 v šolsko zadrugo. Po pozdravnem govoru ravnatelja osemletke tov. Silvestra Vladimira je mladim zadrugnikom spregovoril upravnik KZ Mirna Marin Vilko. Orisal je pomen šolske zadrug-

ge, kjer se učenci že med šolanjem navadijo na naprednejši način kmetovanja ter zadrugnega upravljanja. Z letošnjim letom je prešel šolski vrt v upravljanje šolske zadruga, ki bo v sodelovanju s KZ Mirna posadila na vrtu več vrst krompirja, koruze in rdečega korenčka. Seveda bomo vse te kulture sodobno gnojili in obdelovali, tako da bodo učenci že tu videli prednost boljšega obdelovanja. V jeseni bo vse te pridelke KZ odkupila po najvišjih dnevnih cenah, mladi zadrugniki pa bodo s tem dobili finančna sredstva za nadaljnji razvoj svoje zadruga. Namesto starih dreves bodo postopoma posadili nova.

Začetek je že storjen. Na metu nekdanje zanemarjene dre-

oni dan sem se potepal po Kostanjevici. Kar tako sem zavil proti osemletki. Vstopil sem. Povsod po stenah hodnikov slike. Kaj sem zašel v muzej?

— Ne to je šola, mi je razložila snailka.

Upravitelj šole mi je povedal, da so vse slike podarjene. Ne vem, koliko jih je. Vsi hodniki

so polni. Dobili pa jih bodo še nekaj iz Ljubljane.

Zavila sva na vrt. Ptičje kletke, rože, ob šolskem zidu hruške, jablane, slive, Brezove klopi in mizice.

Malo naprej topla greda, o kateri sta povedala njena »oskrbnika«, učenca Mada Zuljič in Darko Globevnik:

— Lanj smo v njej gojili le rože, letos kolerabo, cvetačo, paradiznike, papriko in melancane. Gredo sva pripravila tako, da sva dala spodaj konjski gnoj, nanj fistje in na vrh zemljo. Kadar je veliko dela, nama pomagajo tudi sošolci. Posejala sva tretjino grede, ostali prostor pa je za presajanje. Gredo zalivava, zračiva in pokrivava s slamo in deskami. V začetku sva jo enkrat pokrila s slamo, pa je šel potem nanjo ležat pes in je podrobil dve vrsti šip.

Bodočo šolsko zadrugo že čaka lep vrt, urejen po načrtih inženirja Rada Linznerja. Vrtstvo nad vrtom je prevzelo Kmetijsko posestvo Kostanjevica, ki je šolarjem podarilo 200 grmov črnega ribezija. Mirenska »Dana« se je tudi odrezala, saj jim je poklonila 100 grmov malin.

Vrtnarski krožek za lepotični del vrta skrbi, da so grede pravočasno in pravilno obdelane ter posajene s cvetličami. Vrt je skozi vse leto v cvetju: ko odcvetijo ene rože, začno

cveteti druge. Skoro vse seme so dobili zastonj: nekaj so ga prinesli otroci od doma, nekaj so ga naprosili, nekaj pa so ga dobili v zamenjavo za šolsko. Ljudje si radi ogledujejo vrtove. Učenci zelo skrbijo za šolske rože, saj jih niti ne trgajo. Kadar krožkarji delajo na vrtu, se pogovarjajo o drugih rastlinah, ki jih še ne goje, zasledujejo pa tudi vrtnarske novosti v časopisu in radiu. Prvo in drugo leto dela krožka so imeli vrtnarji več težav. Najhujše pa je bilo, da so jim včasih krave popašle njihov vrt, ker ni bil ograjen...

Tudi šolsko kuhinjo imajo lepo urejeno in veselo je pogledati mlade gospodinjice — učenke z belimi predpasniki in rutami, ki se vrte po kuhinji. Kuhinjo uporablja tudi gospodinjstva šole, v njej se učijo gospodinjstva višji razredi osemletke, služni pa tudi za šolsko kuhinjo.

Veliko bi lahko še naštevali: delavnica mladih tehnikov,

šolska ambulanta, vzorno urejena stranišča, štokovni oder, taborniška četa tihke Krke in še in še.

Njihovo šolo rade obiskujejo okoliške in druge šole. Lanj si jo je ogledalo veliko obiskovalcev, več delegacij, 250 inozemskih — med njimi 40 angleških kulturnih delavcev trije zastopniki BBC radija, Belgijci, Švedci, Nemci, Avstrijci in Italijani — razne domače prosvetne delegacije. Šola pa si je ogledal tudi tovariš Aleksander Ranković. Vsi obiskovalci so se o šoli zelo pohvalno izrazili. Nekateri si z učenci tudi dopisujejo. Jože Primo

Naj živi Zveza komunistov Jugoslavije — organizirana politična sila delavskega razreda in delovnega ljudstva Jugoslavije!

VSE SILE ZA MIR, ZA SVOBODO, ZA SOCIALIZEM!

V topli gredi presajamo nežne, krhke rastlinice in spoznavamo, kako živi svet okoli nas...

Na Suhorju so se sestali starši

Suhorska šola je velika in lepa, da lahko sprejme veliko število otrok. Toda letos ji primanjkuje učiteljskega. V začetku leta sta začeli pouk le

dve učni moči; nato so dobili pomoč iz Jugorja in Metlike. Pred kratkim se je težavno stanje vsaj za silo uredilo. Te težave vplivajo tudi na učni uspeh. Ob koncu lanskega šolskega leta je padlo od 166 učencev le 17 (10,24%), a letos v I. polletju je bilo 39 negativno ocenjenih (26,17%). O tem in drugih vprašanih dela v šoli je nedavno tega govoril staršem upravitelj Peter Jankovič, o telesni vzgoji in higieni otrok pa Janez Dragoš. Šola nima igrišča, zato je pouk telesne vzgoje težaven. Letos bodo začeli z deli za ureditev igrišča. Potrebno je odkupiti zemljišče, kar bo storila občina. Na Suhorju prav zaradi pomanjkanja učiteljev ne more biti popolna osnovna šola, čeprav si jo starši žele; mogoče se bo ta želja izpolnila v novem šolskem letu.

Starši so se na kratko seznanili tudi z novim šolskim zakonom. Roditeljski sestanek je bil ploden in so bili z njim starši zadovoljni.

Jpd

Lutowski: »DEZURNA SLUŽBA« na črnomaljskem odru

Po večih nastopih črnomaljske igralske družine s krajšimi odrekli deli je bila 4. aprila uprizorjena tehtnejša odrska predstava Lutowskega »Dezurna služba«. Delo živ-

lja povojno politično vzdušje na Poljskem, ko se v okviru zdravniške službe prepletajo osebni človeški in politični problemi v konflikt, ki se ugodno reši v višji splošno humani ravni.

Učitelji metliške šole so zborovali

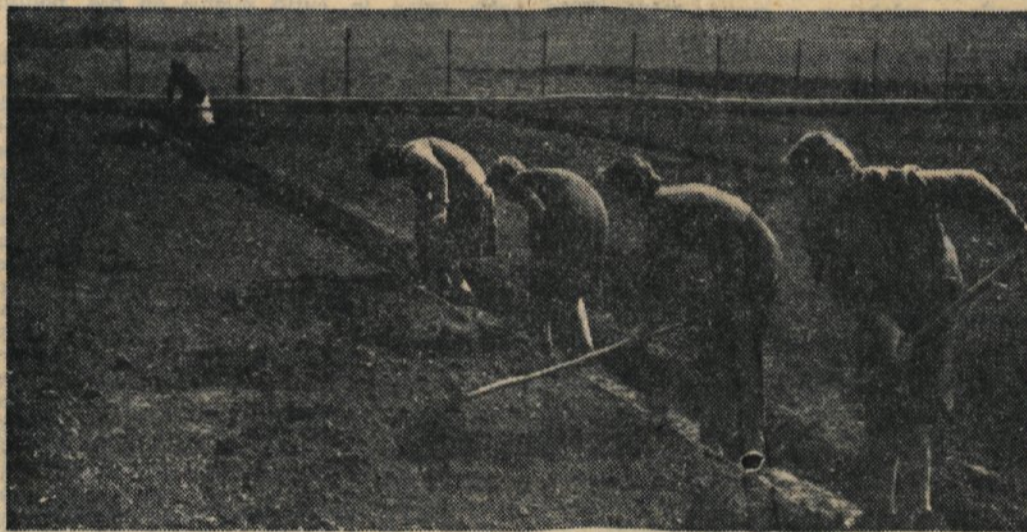
V začetku meseca so se v Metliki sestali učitelji iz celotne občine, da se pogovore o svojih težavah in uspehih. Tovariš Viktor Svigelj je poročal o delu društva učiteljev in profesorjev v zadnjem času, nakar so podrobneje razpravljali o ocenjevanju učiteljskega dela. Tovariš Ivan Zela je govoril o šolskem zakonu, kar je navzročelo zelo zanimajo, ker vsi še niso bili seznanjeni z njim. V razgovor je posegel tudi okrajni šolski inšpektor tovariš Dušan Muc. Razpravljali so o reformirani šoli.

Igralci so svoje vloge zagledali s prizadevanostjo in občutkom, kar velja zlasti za J. Kramariča, Fr. Kolbezna, T. Neteta Svajgerja in Anjo Bogataj.

Igro je režiral Karel Sterbenk.

Q-ro

Socializem v najrazličnejših oblikah postaja zaradi delovanja objektivnih zakonov družbenega razvoja in revolucionarnih akcij delavskega razreda svetovni sistem

Na kostanjeviškem šolskem vrtu: sami sejemo in sadimo...

V kaznilnicah stare Jugoslavije so imeli komunisti svojo organizacijo s komitejem na čelu. Le-ta je bil v vsaki kaznilnici najvišja avtoriteta za vsakega obsojenega komuniste: železna partijska disciplina je veljala tudi tu, med kaznilniškimi zidovi in od vsakega posameznika je zahtevala brez-pogojno pokorščino odločbam kolektiva. Komite je organiziral delo za ideološko izoblikovanje, pripravljal je akcije za zboljšanje položaja političnih obsojenec, brigad se je za prehrano, reševal je medsebojne spore, vzdrževal je zvezo s Partijo zunaj itd. Na čelu partijskega komiteja v mariborski kaznilnici je bil Tito.

Kot povsod, tako je partijska organizacija tudi v mariborski kaznilnici zahtevala od komunistov, da se uče, da se izoblikujejo, da bi iz kaznilnice prišli čim bolj izobraženi in čim bolj pripravljeni za borbo, ki jih je čakala. Naše glavno delo za ideološko izoblikovanje je bilo opravljeno v krožku, ki smo študirali politično ekonomijo in dialektični materializem. Upravnik kaznilnice nam ni dovolil marksistične literature, toda mi smo ga vendarle ukamili. Nekateri med nami so imeli med svojimi stvarmi, spravljenimi v kaznilniškem skladišču, nekaj marksističnih knjig. Vsak obsojenec je imel pravico vzeti od svojih stvari tisto, kar mu je upravnik pri raportih odobril (na primer zimsko perilo). Po to stvar je šel obsojenec sam in jo vzel iz svojega kovčka ali pa svežnja. Po odločbi komiteja smo nekateri vzeli tudi to, česar upravnik ni dovolil — ukamili smo paznika in enostavno ukradli svoje lastne knjige ter jih prinesli v sobo. Tu smo jih potem preoblekli v primerno obleko, ali kakor smo rekli »preuniformirali«. Odtirali smo jim naslovno stran in namesto nje prilepili naslovno stran knjige, ki nam jo je bila uprava dovolila — navadno kak roman, ki smo ga bili že prečitali — ter notranjo čisto stran, na kateri je bil žig z upravnikovim podpisom, da je knjiga do-

Mariborski jetnik številka 483

voljena. Paznik, ki je pogosto pregledoval naše stvari, kadar nas ni bilo v sobi, ni bil toliko izobražen, da bi spoznal marksistični tekst, vendar je bil dovolj pismen, da je na taki »preuniformirani« knjigi spoznal žig in upravnikov podpis, kar je popolnoma pomirilo njegovo panduroško vest, da njemu zaupani obsojenec ne čitajo ničesar drugega kakor to, »kar so gospod upravnik blagovolili dovoliti...« Zaradi izdelovanja »škrnicljev« smo imeli dovolj lepila, da bi mogli »preuniformirati« vso knjižnico. In nobeden od mariborskih paznikov ni odkril naše prevare. V naši knjižnici so bile zato naslednje marksistične knjige: »Beda filozofije«, »Anti-Dühring«, »Akumulacija kapitala« Rose Luxemburg, Kautskega »Ekonomska teorija Karla Marxa in Hilferdingov »Finančni kapital«. Razen tega smo imeli Leninovo »Državo in revolucijo« in sicer v več z roko pisanih izvodih. Se l. 1924 sem bil pritihotapil to knjigo v mitroviško Samico in tedaj sem jo nosil od ječe od ječe in vedno se mi je posrečilo prevariti pandurje. Tudi v mariborsko kaznilnico sem jo prinesel, vso raztrgano in zamaščeno. Tovariši so jo tu prepisali v več izvodih, ker je vsak hotel imeti svojo »Državo«.

Razen v krožku je vsak od nas delal tudi individualno po svojih najgnejših ter javljali organizaciji, kaj dela in kako napreduje. Dekateri so se učili jezike, nekateri so se ukvarjali z vprašanji književnosti ali pa politične ekonomije, nekateri pa so študirali zgodovino. Vsak teden smo po vrsti predavali in diskutirali o teh raznih predmetih. Tovariš Tito, ki je tedaj znal že dobro nemško in rusko, se je učil angleščino. Njegova najbolj priljubljena knjiga je

bil »Anti-Dühring«, ki jo je vedno čital v prostem času. Razen tega je študiral psihologijo Behtereva. Glavna tema njegovih predavanj v našem kolektivu je bila Ruska revolucija, ki se je bil udeležil. Še ljube kot ta njegova predavanja nam je bilo njegovo pripovedovanje o življenju v Rusiji v času revolucije, o borbah Rdeče armade z belimi tolpami, o ogromnih premikanjih množic v tistih burnih dneh, ko je mlada Sovjetska republika upirala številnim sovražnikom. Znal je zanimivo pripovedovati in plastično prikazovati ljudi in razmere ter dodajal vsemu tudi svoj poseben humor.

Krog vprašanj, za katera se je Tito zanimal in ki jih je v ječi proučeval, je bil navadno širok. Upravniku mariborske kaznilnice to nikakor ni šlo v glavo. Spominjam se, da je Tito nekoč zahteval, da bi od svojih knjig, ki jih je imel v kaznilniškem skladišču, vzel učbenik grške filozofije.

Petnajst let kasneje, poleti 1947, sem bil Tito gost v Sloveniji. Tedaj sem prepeval z njim skoro vse Slovenijo. Nekoga dne, ko smo se vračali iz Struže, smo se ustavili v nekem sadovnjaku blizu Maribora, da bi se odpčili, in da bi kosili. Skozi drevesne krošnje desno od nas je bilo videti zidove mariborske kaznilnice.

— Ali se spominjaš kaznilnice in Vrablja? — me je vprašal Tito.
— Kako se ne bi spomnil!
— Kako je bil Vrabelj zaprt?
— Kako? Bila, kaj je spuščen?
— Njegov sin mi je plaal in me prosil, naj ga spustim. Posređoval sem in spustil so ga.
— Jaz ga ne bi nikdar spustil — sem rekel.
— Kaj vse je z nama in z drugimi počeli?
— Ti si sektast, — je rekel Tito in se sladko nasmejal.

Upravnik Vrabelj mu je rekel prezirljivo:

— Kaj bo vam, delavcu, filozofija; kladi-vo v roke, to je za vas.

Bolj kot vse drugo je Tito zanimalo stanje v Partiji, ki se je počasi popravljala od hudih udarcev vojno-monarhistične diktature, ki jih je bila dobila l. 1929 in 1930. Zato je trdovratno poskušal vzpostaviti zvezo s Partijo, da bi od zagrebških tovarišev dobil vsaj kako vest o njenem stanju in delu. Spominjam se, da je kar sijal od zadovoljstva, ko se mu je to po mnogih neuspelih poskusih posrečilo in kako se je poglobljal v vsako podrobnost, ki so mu jo tovariši od zunaj sporočili.

Trudili smo se, da bi vsak trenutek prostega časa čim bolje izkoristili za svojo izobrazbo, toda prav tako smo se trudili, da bi v diskusijah na partijskih sestankih ali pa v krožku izoblikovali enotna stališča v vseh bistvenih vprašanjih iz raznih področij teorije in politike naše Partije. Pri tem, zlasti pri političnem izoblikovanju, sta nam pomagala dva starejša in izkušena tovariša — Tito in Radomir Vujović, ki sta imela za seboj že precejšnje število let na odgovornih partijskih mestih. To je bila koristna šola, zlasti za tiste, ki so imeli mnogo knjižnega znanja, toda zelo malo lastnih izkušenj iz neposrednega dela v organizacijah delavskega gibanja naše dežele.

Edino ob nedeljah, po predavanju o določeni temi, smo si dovoljevali nekoliko razvedrila — peli smo v zboru. Najprej smo odpele vse tako imenovani revolucionarni repertoar. Začeli smo z Internacionalno, potem pa so se vrstile vse revolucionarne pesmi, ki smo jih poznali — naše in tuje, največ ruske. Nadaljevali smo z na-

šimi narodnimi pesmimi in ta repertoar je bil mnogo daljši. Petje je bilo prepovedano, toda mi se za to nismo brigali. Res smo začeli tiho, toda to tiho petje se je kmalu spremenilo v pravi zbor, ki poje na ves glas. Paznik nam je prišel večkrat opomnit, da je petje prepovedano, mi pa smo — kakršne človek je bil pač na straži — izbrali enega od nas, da bi se z njim pogajal. Toda na glede na izid pogajanj se nismo nikdar hoteli odreči temu zadovoljstvu.

Nekaj let kasneje — bil sem že v Moskvi — sem zvedel, da je bila v Sremski Mitrovici neka skupina komunistov, med njimi tudi Moša Pijade, obsojena na strogo ječo, ker je prepevala Internacionalno in druge revolucionarne pesmi. Če bi nas bili v mariborski kaznilnici obsojili zaradi prepevanja takih pesmi, bi vsak od nas precej podaljšal svojo kazen.

Se en spomin v zvezi s petjem. Leta 1935 sem se v Moskvi srečal s Titom v neki družbi. Nekdo je zapel rusko revolucionarno pesem, ki je Titu zelo ugajala. Vzel je beležnico in si zapisal besede. Ko jih je zapisoval, mi je pomignil in rekel: — Lepega dne utegne to tudi našemu revolucionarnemu repertoarju prav priti. —

RODOLJUB COLAKOVIC; SPOMNI IN SREČANJA (DZS LJUBLJANA 1959)

Med knjigami, ki so izšle v počastitev 40-letnice ustanovitve KPJ, je posebno tehtno in zanimivo delo Spomini in srečanja Rodoljuba Colakovića. V njem je avtor orisal tudi predvojno revolucionarno gibanje. Predvsem podaja podobe iz zaporov v Sremski Mitrovici in Mariboru, kjer je protiljudski režim v nevdružnih življenjskih razmerah mučil obsojene revolucionarje. Avtor nam je predstavil vrsto osebnosti iz predvojne delavskega gibanja; zlasti so uspeli potresti Moša Pijade, Radomira Vujovića, Dragoljuba Dučića, Tita in drugih. Objavljeni odlomek nam pripoveduje o razmerah v mariborski kaznilnici in o delu Partije v njej.

Mladina pred kongresom ZKS

Vsi mladinski aktivni na področju brežiške občine so se vključili v predkongresno tekmovanje. Oglejmo si njihovo dejavnost.

AKTIV LMS GLOBOKO

Zelo so razvijali delo na vseh področjih. Na športnem polju se mladinci udeležujejo v odbojki, streljanju in šahu in so v najtesnejših stikih z bližnjimi mladinskimi aktivnimi. Na kulturno-prosvetnem področju je dala organizacija poudarek mlademu pevskemu zboru, ki je že priredil svoj koncert ter pripravila koncert partizanskih pesmi za čas proslave 40. obletnice Partije in SKOJ. Udeležba mladincev na letošnji zvezni akciji je zadovoljiva. Tako bodo dobili tudi nove mladinske voditelje.

AKTIV LMS BUŠEČA VAS

Mladinski aktivni je bil ustanovljen pred kratkim. Takoj pričeli načrtno delati in so zelo razvijali politično-ideološki, kulturni in fizikularni del. Organizacija je pridobila nove člane SZDL, povežali so se z vojno pošto Cerklje, ki jim bo s predavanji in filmi prikazala zgodovinski razvoj naše Partije. V kratkem bodo ustanovili sadjarski krožek, pričeli tečaj sobodnega gospodarstva pa tudi krojni in sanitetni tečaj.

Člani aktivna so obiskali Planino, vas v Gorjančah, ki je med vojno do tal pogorela; položili so tudi venec na grob padlih vojščakov. 20. aprila so preselili s tabornim ognjem in kulturnim sporedom. Pričeli so graditi odbojkarstvo igrišče in studirajo krajsko igro.

PAVLIHOV KOMPAS
ZA 150 DINARJEV

dobite v vseh trafikah in pri drugih prodajalcih. — Pohižite z nakupom, kajti brez PAVLIHOVEGA KOMPASA zaledo povsod

SPORT IN TELESNA VZGOJA • SPORT IN TELESNA VZGOJA • SPORT IN TELESNA VZGOJA

Videm: Zimski bazen?

Z zamskim plavalnim bazenom bi okrepili plavalni šport in dvignili turizem občine Videm-Krško in novomeškega okraja — Odkod sredstva za novo investicijo?

Plavalni šport se v Vidmu-Krškem iz leta v leto vedno bolj razvija in to predvsem po zaslugi vodstva plavalnega kluba, ki nudi svojim članom vso pomoč. Plavalci v celoti izkoristijo poletne mesece, ko vsak dan marljivo plavajo v bazenu, ki je ponos mesta Videm-Krško. Pred leti so se s tem treningom zadovoljili, saj so preko zime skušali bazen nadomestiti z redno telovadbo.

Za pokal maršala Tita

Povsod po Jugoslaviji je sedaj v teku veliko šahovskih tekmovanj, ki imajo namen, da pokaže množičnost te priljubljene igre. V tem tekmovanju nastopajo štiri državne ekipe šahovskih društev, klubov, sekcij in akcij, dalje ekipe množičnih organizacij, sindikalnih podružnic, različnih šol, enot JLA itd. Sedaj so povsod v teku že zaključena tekmovanja za prvenstvo posameznih občin in okrajev, medtem ko bo zaključeno republiško prvenstvo 10. maja v Ljubljani.

Tudi v novomeški občini in v ostalih občinah novomeškega okraja je v teku tekmovanje za občinske prvake, ki bodo 3. maja v Ljubljani.

DIK
CISTILNI PRASNI
Zahtevajte ga v vseh trgovinah!

ker bi njihova ureditev bila predraga. Potrebno po zimskem bazenu čuti tudi Turistično društvo in gospodarske organizacije, ker ne bi ta bazen koristil le domačim plavalcem-sportnikom, temveč tudi drugim občanom, kraj bi pa znatno pridobil na turizmu tudi v zimskih mesecih. Videm-Krško je že močno znano kot turistični kraj v poletnih mesecih, saj privablja številne turiste lepo urejen plavalni bazen, stadion Matije Gubca, kjer so čiste speedway motorne dirke in konjske dirke ter lepa okolica. Z uresničitvijo te zamisli bi se turizem povečal tudi v zimskih mesecih, kjer bi lahko trenirale razne reprezentance.

V začetku so razmišljali, da bi bazen pokrili z montažno streho, ki bi jo v poletnih mesecih odstranili. Ker bi oskrba tega bazena nastopila v Novem mestu na finalnem tekmovanju za okrajnega prvaka. Samo v novomeški občini se je za tekmovanje prijavilo kar 18 ekip: dve ekipe SD Novo mesto, štiri ekipe OLO, OLO, Prosmeta, Pravniki in Elektro), tri ekipe šahovskih aktivov SD Novo mesto (gimnazija, »Invalidi«, »Gozdarski«), dve ekipe šahovskih sekcij DPD Svoboda ter ekipe valjske šole in obrtnikov.

Za nosilce skupin so bile določene najmočnejše ekipe: Društvo pravnikov, SD Novo mesto A, OLO Novo mesto in ekipa JLA I. Rezultati tekmovanja trenutno še niso znani, prav tako tudi ne rezultati prvenstev ostalih občin novomeškega okraja.

Pogled na letni bazen »CELULOZE« na Vidmu, ki bo v prihodnjih dneh spet zaživel

nejša v občini, lani ni bilo skoraj ve dejavnosti. Mladina je imela najboljše pogoje za svoje delo, pa jih je premalo izkoristila. Novo vodstvo je uspelo vzgibati delo mladine, tako da se lahko je pohvaljivo s stvarnimi uspehi. S TVD Partizan so navezali najtesnejše stike in vključili precej mladine, ki jo veseli delo v športu. Ustanovili so samostojno strelsko društvo, ki dobro uspeva. Z uprizoritvijo enodejanke iz življenja iz NOB bodo skupaj z drugimi organizacijami proslavili 40. obletnico Partije in SKOJ. Od-

AKTIV LMS »KOPICE«

Aktiv sestavlja pretežno kmečka mladina. Čeprav so imeli težave s prostorom, so dosegli lepe uspehe. Priredili so že proslavo ob naših praznikih. Zavedajo se važnosti zvezne akcije, zato so precej svojih mladincev predlagali za brigade.

Preveč bi bilo če bi hoteli pisati o delu vseh aktivov iz brežiške občine. Omenili smo samo nekaj najvidnejših, tistih, ki so doslej pokazali največ uspehov. Ni počaka, da ne bomo v končni razvrstitvi videli tudi aktivne, o katerih danes nismo pisali.

Vsi ti uspehi nam kažejo, da se je mladina brežiške občine vneto lotila dela in hoče na ta način osloviti zgodovinsko obletnico Partije in SKOJ ter čimveč doprinesiti s svojim delom IV. kongresu Zveze komunistov Slovenije.

NOVOMEŠČANI!

VI. mladinska delovna brigada »Kajta Rupena« se vrne v Novo mesto v nedeljo, 26. aprila, ob 21. uri 28 minut. Priredimo brigadi, ki je dosegla na avto cesti odlične uspehe, prisrčen sprejem!

Okrajni komite LMS.

načrtu še razne dozidave — bo metliška lovška družina svečano odprla letos 30. aprila ob 20. uri, ko bodo lovci v proslavo delavskega praznika zažgali velik kres. Ob tabornem ognju se bodo spomnili 40-letnice ustanovitve KPJ, sodelovali pa bodo še ribiči, člani Ljudske tehnike, Strelske družine in metliški godbeniki.

Na praznik 1. maja pa bo pri koči ves dan veselo ljudsko rajanje. Za vse bo preskrbljeno, saj bodo prijatelji lovcev in lepe narave poleg belokranjskega vina dobili tudi pečeno jagnjetino, domačo šunko, hruškovke, ocvrte ribe in druge dobrote. Za veselo razpoloženje pa bo ves dan skrbela metliška godba.

Prav zato pričakuje metliška lovška družina 1. maja pri svoji koči na Grabrovcu številni obisk.

ziv mladine iz brežiške občine za letošnje zvezno akcijo je bil zadovoljiv. Mladinci redno obiskujejo študijske sestanke in predavanja.

AKTIV LMS »KOPICE«

Aktiv sestavlja pretežno kmečka mladina. Čeprav so imeli težave s prostorom, so dosegli lepe uspehe. Priredili so že proslavo ob naših praznikih. Zavedajo se važnosti zvezne akcije, zato so precej svojih mladincev predlagali za brigade.

Preveč bi bilo če bi hoteli pisati o delu vseh aktivov iz brežiške občine. Omenili smo samo nekaj najvidnejših, tistih, ki so doslej pokazali največ uspehov. Ni počaka, da ne bomo v končni razvrstitvi videli tudi aktivne, o katerih danes nismo pisali.

Vsi ti uspehi nam kažejo, da se je mladina brežiške občine vneto lotila dela in hoče na ta način osloviti zgodovinsko obletnico Partije in SKOJ ter čimveč doprinesiti s svojim delom IV. kongresu Zveze komunistov Slovenije.

NOVOMEŠČANI!

VI. mladinska delovna brigada »Kajta Rupena« se vrne v Novo mesto v nedeljo, 26. aprila, ob 21. uri 28 minut. Priredimo brigadi, ki je dosegla na avto cesti odlične uspehe, prisrčen sprejem!

Okrajni komite LMS.

načrtu še razne dozidave — bo metliška lovška družina svečano odprla letos 30. aprila ob 20. uri, ko bodo lovci v proslavo delavskega praznika zažgali velik kres. Ob tabornem ognju se bodo spomnili 40-letnice ustanovitve KPJ, sodelovali pa bodo še ribiči, člani Ljudske tehnike, Strelske družine in metliški godbeniki.

Na praznik 1. maja pa bo pri koči ves dan veselo ljudsko rajanje. Za vse bo preskrbljeno, saj bodo prijatelji lovcev in lepe narave poleg belokranjskega vina dobili tudi pečeno jagnjetino, domačo šunko, hruškovke, ocvrte ribe in druge dobrote. Za veselo razpoloženje pa bo ves dan skrbela metliška godba.

Prav zato pričakuje metliška lovška družina 1. maja pri svoji koči na Grabrovcu številni obisk.

Naši pozdravi in čestitke

Dolenjski fantje Franc Hočvar, Anton Trček, Franc Režek, Ivan Jurjevčič, Janez Mravince, Drago Kramarič, Alojz Prah, Jože Glavič, Alfonz Jaki, Jože Čeh, Alojz Smolčič, Anton Volko, Jože Pogorevc in Alojz Felician, ki služijo vojaški rok pri VP 6083 v Pulji, čestitajo za 40-letnico KPJ vsem komunistom. Vsem bralcem DL, graditeljem avto ceste ter delovnim ljudem Dolenjske in Bele krajine hkrati čestitajo za 1. maj.

Pozdrav domačim

Vse domače, posebno pa sestro Marijo, ki mu je naročila Dolenjski list, pozdravlja in jim čestita za 1. maj Jože Bučar, ki služi vojaški rok v Požarevcu.

Vse domače in bralce Dolenjskega lista pozdravlja in jim čestita za 1. maj še vojska Ivan Butala in Polde Fink, ki sta na odsluženju roka v Pirotu, ter mornarja Miha Majer in Stanko Sivec, ki služita vojaščino v Titovu pri Boki Kotorski.

Visokorodno italijanske pšenice lepo rasto

Sedanje stanje posevkov italijanskih sort pšenice, ki so jih kmetovalci v jeseni sejali ob sodelovanju zadrug v Suhi krajini, lepo kažejo. Posebno lepo rasti z dobrim ukoreninjenjem je opaziti na območju kmetijske zadruge Žužemberk in Dvor, medtem ko je posevek na območju kmetijske zadruge H. nje nekoliko zaostal, vendar pa je zadovoljiv. Površine pod temi posevki se močno razlikujejo od posevkov domače pšenice in se dobro poznajo jesensko gnolenje, kakor tudi dognojevanje.

Korisit osemenjevanja

V Suhi krajini smo v letu 1958 uvedli osemenjevanje plemenice. Osemenjevanje je zajelo celotno področje občine, razen nekotnih vasi v okolici Sela-Sumberka. Anketa je pokazala, da se je brestov plemenice dvignila z ozirom na leto 1957 za 9%, kar pomeni, da bo v enem letu 121 tona več kakor prejnjala leta.

Prvomajski pozdrav

Prisrčno pozdravljamo vse domače, znance in prijatelje; vsem delovnim ljudem Dolenjske, kolektivni jeseniške železarnice in bralce Dolenjskega lista pa čestitam za praznik dela 1. maj. Vojak Silvo Tkalič, Novi Sad.

Gospodarske organ zacije

KOMPLEKSNO LETNO POROČILO ZA LETO 1953

Se ta mesec bo Zvezni zavod za statistiko preko Republiških in Okrajnih zavodov za statistiko izvedel statistično akcijo, ki bo zahtevala od gospodarskih organizacij precej truda in točnosti.

Da bi se omogočila analiza gospodarskih dogajanj, se postavlja statistični naloga, da čim popolneje spremlja vse pojave v gospodarskem življenju. Da bi mogla to nalogo izpolniti, je statistika primorana reševati problem prikazovanja gospodarstva s treh stališč:

1. Da opazuje gospodarstvo preko dejavnosti **GOSPODARSKIH ORGANIZACIJ**, ki se pojavljajo kot dejanski nosilci gospodarske aktivnosti, ne glede na to, da se ukvarjajo hkrati z raznovrstnimi dejavnostmi;

2. Da opazuje gospodarstvo preko **GOSPODARSKIH DEJAVNOSTI**, ki so se izoblikovale v družbeni delitvi dela, ne upoštevajoč organizacijskih oblik, v katerih potekajo dejavnosti;

3. Da opazuje **GOSPODARSTVO NA OŽJIH TERITORIJSKIH PODROČJIH** — okrajih in občinah — kot najmanjših politično-teritorialnih enotah in naseljih znotraj občin.

Da bi zadovoljili tem zahtevam, je potrebno ustvariti posebno statistično poročilo z imenom **»KOMPLEKSNO LETNO POROČILO GOSPODARSKE ORGANIZACIJE«**, ki bo omogočilo, da se na vseh stopnjah samoupravnih organov in v vseh vidikih izvaja ustrezna analiza gospodarskih dogajanj.

Namen kompleksnega letnega poročila je ustvariti enotno osnovo za vsestransko analizo gospodarskih organizacij družbenega gospodarskega sektorja, dati enotno osnovo, ki omogoča zadovoljitev osnovnih potreb na vseh stopnjah, vendar s tem, da se z uporabo raznih metod statistične analize prikažejo skupaj cele skupine gospodarskih organizacij, ki so na določenem območju, pripadajo določenim dejavnostim ali raznim gospodarskim združenjem.

Podatki za kompleksno letno poročilo se zbirajo po enotni metodološki osnovi, ki zagotavlja enotnost vsebine, klasifikacij, definicij in nomenklatur.

Naloga letnega poročila je, da na podlagi relativno majhne števila pokazateljev zagotovi podlago za primerjavo vseh gospodarskih organizacij, hkrati z upoštevanjem specifičnih karakteristik gospodarskih dejavnosti, kakor tudi najmanjših politično-teritorialnih enot.

Kompleksno letno poročilo so dolžne predložiti pristojnemu Okrajnemu zavodu za statistiko vse gospodarske organizacije družbenega sektorja po Odrebi o uvedbi kompleksnega letnega poročila gospodarskih organizacij (Ur. l. FLRJ, št. 1-58, Odredba št. 11765/57).

Podjetja industrije in rudarstva, kmetijstva in ribištva, gozdarstva in lova, gradbeništvu, prometa in zvez, trgovine, gostinstva in turizma ter obrti.

Kompleksno letno poročilo vsebuje: splošni obrazec, pomožni obrazec, obrazec za osnovne dejavnosti, posebni obrazec za lastno gradbeno režijo in obrazec za eksploatacijo gozdov.

Za izpolnjevanje posameznih obrazcev in tabel v njih so posebna na vodila, ki do podrobnosti razlagajo, kako in od kod se dobe podatki za vnašanje v obrazce. Predvideno je, da bodo gospodarske organizacije imele za izpolnjevanje obrazcev časa 14 dni, računajoč od dneva prejema obrazcev.

Določeni rok za dostavo kompleksnega letnega poročila Okrajnemu zavodu za statistiko morajo gospodarske organizacije strogo upoštevati, ker vsaka večja zamuda onemogoča redno delo pri obdelavi podatkov.

Zavod za statistiko pri OLO Novo mesto

Dom in šola

V Sevnici je bil pred kratkim sestanek staršev učencev osnovne šole. Vabilu so se starši prav, da otroka pri učenju motijo, ga prekinjajo z različnimi drobnimi naročili ali mu nalagajo večja dela. Učenec mora biti pri delu za šolo zbran, vsaka motnja mu zmede pozornost in čas je zgubljen. Naj se starši zavedajo, da je že prišel čas, ko mora vsak imeti osnovno izobrazbo, to je, naj bi dovršil vseh osem razredov, ker je potem so mu odprta vsa pota do nadaljnjega izobraževanja, bodisi praktičnega v obrti, v industrijski šoli ali teoretičnega v srednjih šolah. Le malo je poklicev, za katere je dovolj sedem razredov ali še manj. Manjše znanje pa sploh ne pride več v poštev za kako kvalifikacijo.

Sledil je lep film »Veliki pozivi«, ki je prikazal pravilno in nepravilno vzgojo.

Poljanci ljubijo glasbo

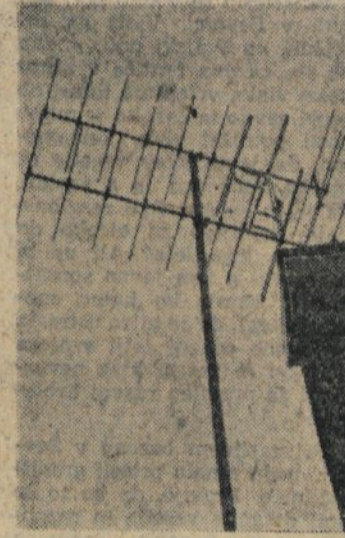
Prebivalci Poljanske doline ob Kolpi že od nekdaj slove po svojem glasbenem uveljavljanju. Imajo v Predgradu, Starem trgu ob Kolpi, v Dolu, Radenci in drugih krajih dobre in marljive godbenike, ki razveseljujejo ob raznih prireditvah tamkajšnje in druge prebivalce. Zadnje čase pa je delovanje glasbene sekcije v tej dolini zamrlo in zato so sklenili, delo sekcije obnoviti. Sedaj pridno vadijo tamburaši in drugi in bodo imeli že v tem mesecu samostojen nastop. V prihodnje nameravajo izvesti še več gostovanj v drugih krajih ter prirediti več nastopov doma.

Novi uspehi upokojencev

Novomeški upokojenski pevski zbor (o njegovem uspelem gostovanju v Viližji gori smo že poročali) je v nedeljo, 19. aprila priredil kar dve gostovanji. S številnimi umetnimi pesmimi in opereto »Srce in denar« se je tokrat predstavil prebivalcem Otočca ob Krki in Kostanjevici. Gledalci so v obeh dvoranah zasedli vse prostore in navdušeno spremljali 2-urno izvajanje upokojencev.

OPOZORILO

Iz tehničnih razlogov bomo podlistek »Spotehje po naši volji« in »Spomine starega Amerikana« nadaljevali v prihodnji številki.

Končno dober nogomet

ELAN (N. m.) : PARTIZAN (Kočevje) 3:1 (3:0)

Elanova nogometna enajstorka je v drugi tekmi spomladanskega dela prvenstva zaigrala nepričakovano dobro in občutno porazila ekipo kočevskega Partizana. Vsi gledalci, ki so navzlic slabemu vremenu preteklo nedeljo prišli na Elanovo igrišče (ki je res v tako žalostnem stanju, da je za ekrajni čas, da se prične z napovedanimi deli ali pa se naj vsaj zaslužno uredi dohode), so bili upravičeno zadovoljni s tekmo, saj Elanova enajstorka že dolgo ni tako dobro igrala. Nasprotnik, ki se je v začetku trdovratno upiral, je kasneje močno popustil in končno doživel pravo katastrofo. Posebno dobro se je odrezala napadalna petorica — Danilovski, Vesel, Majerle, Babusek in Hrovat, medtem ko obramba ni bila zanesljiva. Tekmo je dobro vodil sodnik Oven iz Ljubljane.

Ce bodo Elanoviči tudi v prihodnjih tekmah tako zaigrali kot preteklo nedeljo, potem jim res ne bi smelo iti prvo mesto v ligi. Za prvo mesto bo zelo pomembna nedeljska tekma z Borcem iz Ribnice, ki jo bodo igrali v Ribnici.

F. M.

Do 5. maja

se lahko odločite tudi vi, če si želite postaviti za **TELEVIJSKI SPREJEMNIK**, ki vam ga hrani za zdaj še uprava Dolenjskega lista, na streho takole televizijsko anteno...

Zato ne odlašajte: tudi vaš pismonoša je dobil položnico z izpolnjenim zneskom naročnine za **DOLENJSKI LIST** za prvo polletje! — Pripravite mu 300 dinarjev — in udeležili se boste velikega nagradnega žrebanja, v katerem bomo prihodnji mesec razdelili 99 lepih nagrad!

Tovarna čokolade in likerjev VIDEM-KRŠKO

NUDI PRVOVRSTNO ČOKOLADO — NAJLEPŠE DARILO ZA 1. MAJI

Dularjeva mama, še mnogo let!

Dobil sem jo pri delu. Pri svojih sedemdesetih letih ANA DULAR iz Vavte vasi še ne miruje. Opravlja vsa hišna in gospodinjstva dela. Pri vsem, kar je prestala v življenju, je še dokaj krepka.

Med kratkim razgovorom z njo in edinim živim otrokom, sinom Zdenkom, se je ponovno razgrnila pred menoj usoda zavezane slovenske družine. Neizmerno trpljenje med drugo svetovno vojno in izgubljeni najdražji svojci, to so rane, ki jih niti čas ne more zaceliti.

Dva sinova in dve hčerki je rodila Ana Dular. Sinova Branko in Zdenko sta že od priletka okupacije smpatizirala z narodnoosvobodilnim gibanjem. Spomladi 1942 sta odšla v partizane. Branko, študent strojne tehnike, je padel v roški ofenzivi, Zdenko pa je dočkal osvoboditev. Julija 1942 so na dom pridrveli veliki fašisti, zgrabili očeta, mater in obe hčerki ter ju odpeljali najprej v novomeško

Vavti vasi pokopal rdeči petelin. Vseh dvanajst stavb je uničila fašistična požigalska svojati, potem ko je izropala,

kar je bilo vrednega in odpeljala tudi vso živino. Ob pogledu na gorečo domačijo je oče padel v nezavest. Najhuje mi je bilo, ko sem se s hčerkami vrnila iz internacije, pa nisem imela kam pod streho, je povedala žalostno. Kar ni uničil ogenj, so razdeljali in material porabili za bunkerje. Može se je vrnil še pozneje iz internacije. Nikjer strehe, niti žlice...

Leta 1949 je na posledicah internacije umrl oče, leta 1950 pa na tragičen način v dveh dneh obe hčerki. Torej udarec za udarcem, eden hušji od drugega. Ni čudno, če Dularjeva mama pravi, da ne more biti dobre volje, čeprav je sedaj mogoče živeti. Mnogo truda in naporov je bilo treba, da so obnovili domačijo. Mimo dela, katerega navzlic svojim sedmim križem Dularjeva mama še vedno opravlja, so ji v veliko uteho in razvedrilo vnuki, posebno mala Judita, s katero sta nekočljivi.

Letos 15. aprila je Dularjeva mama v krogu svojih najbližjih praznovala sedemdesetletnico rojstva. Ob njenem življenjskem jubileju ji tudi mi želimo še mnogo zdravih in zadovoljnih let!

P. R.

Hydroelektrarna Krško?

Zdaj porabimo vsako leto 29 odstotkov več električne energije (v Zahodni Evropi znaša ta stopnja 7 odstkov), navzile gradnjam velikih novih hidroelektrarn pa nam bo že v prihodnjih letih spet primanjkovalo električne energije. Zdaj razmišljajo o uresničitvi načrta za gradnjo dveh novih hidroelektrarn v Sloveniji, ki bi ju lahko zgradili v dveh letih in pol najkasneje pa v 3 letih. To sta HE Hajdoše na Dravi in gradnja hidroelektrarne pri Krškem na Savi. Prva bi dajala 52.500 kilovatov (približno toliko kot HE Mariborski otok), medtem ko bi HE Krško dajala 31.400 kilovatov. Projekti za krško elektrarno so bili izdelani že pred šestimi leti.

Iz Radovice pišejo

Iz tega prelepega belokranjskega kraja se malokrat ogledimo, čeprav prido delamo. Dostojno smo proslavili novoletno jelko. Za slovenski kulturni praznik smo uprizorili dve enodejanski, 8. marca smo se predstavili gledalcem z enodejanko »Selitev« in dvodejanko »Varh«. Obenem smo recitali in zapeli nekaj pesmi. Sedaj pripravljamo Nušičevega »Navadnega človeka«. Delo prosvetnega društva, v katerem so vključeni mladinci in mladinke, vodi učiteljici Jožica Oberman in Marijeta Rogelj.

Jad

Semiške drobtine

Mizarska delavnica v Semiču je kupila od Ljubarne in tovarne strojev Hoče pri Mariboru prenosno električno dvoletno žago, za katero so plačali 642.650 dinarjev, z montažo in elektromotorjem pa jih bo nova žaga stala 1,1 milijonov dinarjev. — Nova sušilnica lesa, ki jo je podjetje kupilo od »Žične

v Ljubljani, je začela delati po Novem letu. Suši dobro in je v pogonu noč in dan. Kvaliteta izdelkov delavnice se je prazni zaradi sušilnice zelo izboljšala. Delavnica ima naročil dovolj in dela v glavnem za »Lesnino« in Ljubljane, izdelani pa bodo tudi opremo za novo vajensko šolo v Novem mestu.

Učenci semiške osemletke delajo v različnih krožkih. Kmetijski krožek je očistil sadni vrt, zdaj pa ureja grede; krožek ročnih spretnosti dela lutke za novi lutkovni oder, izdelujejo pa tudi okvirje, figure in pletenice; modelarski krožek prireja tekmovanja raznih modelov in pripravlja izdelke za razstavo ob koncu šolskega leta. Ustanovili bodo tudi foto-krožek, organizirali poučni izlet v tovarno IEV in kolestarske dirke za Dan mladosti.

Prostovoljno gasilsko društvo Semič je naštevilo »Rokovnjače«. Izgleda so jih v nedeljo, 1. aprila, v Prosvetnem domu.

V Semiču so zaključili volitve v osnovne organizacije ZK. V organizacijo so sprejeli 5 novih članov.

JLA je pripravila Semičanom koncert. Predvajali pa so jim tudi filme o Titovem potovanju v Azijske dežele, o jugoslovanski folklori in drugo.

Društvo Partizanov je uredilo telovadnico. Nekaj rekvizitov so dobili kot nagrado Republiške zveze za dobro delo. Pripravljajo se na društveni nastop in zlet v Beogradu.

27. aprila se bo začel v Semiču v bivši gostilni Drganec dvomesečni šiviljski tečaj. Zanimanje za tečaj je veliko, saj se je samo iz obrata IEV prijavilo 40 delavc.

Kmetijska zadruga Semič bo letos vzredila nad 400 prašičev — bekonov prve in druge vrste.

V železniški postaji Semič so prebregli prostore. Naročene imajo tudi nove mlize. Pred kratkim so dobili svoj avtomatski telefon. Tako da niso glede zvez več odvisni od novomeške postaje.

V Semiču so pred kratkim ustanovili Strelsko društvo, ki pa še ni začel, ker jim primanjkuje denarnih sredstev. Društvo ima dve vojaški puški in flobertko.

V Semiču je precej navdušenih šahistov. Ki pripravljajo ustanovitve svojega društva. Začasno imajo prostore v bivši Drgančevi gostilni. Šahistov je dovolj, primanjkuje pa jim šahov.

Konec prejšnjega meseca je bil v Semiču ustanovni občni zbor Avtomobilnega društva. Organizirali so tudi šoferski tečaj, ki ga obiskuje nad 40 prijavljenec. Predava domači predavatelj in gost iz Crnomelja.

V sredo 8. aprila je v Kostanjevici prenehala poslovati Vinarska zadruga, ki je bila ustanovljena pred 30 leti. Ta zadruga bo priključena kmetijski zadrugi, ki bo predvidoma ustanovila samostojno vinsko združeno trgovsko podjetje, ki bo pospeševalo vinogradništvo, odkupovalo grozdje in vino, destiliralo in prodajalo vino. Članom bivše Vinarske zadruga so deleže vrnil.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Četrtek, 23. aprila — Vojsko. Petek, 24. aprila — Jurij. Sobota, 25. aprila — Marko. Nedelja, 26. aprila — Zdeslav. Ponedeljek, 27. aprila — Ustan. OF. Torek, 28. aprila — Pavel. Sreda, 29. aprila — Robert. Četrtek, 30. aprila — Katarina. Petek, 1. maja — Praznik dela. Sobota, 2. maja — Boris. Nedelja, 3. maja — Saša. Ponedeljek, 4. maja — Florijan. Torek, 5. maja — Miran. Sreda, 6. maja — Janez.

KINO

CRNOMELJ: Od 24. do 26. 4. amer. barvni film »NEPOZABljena PESEME«. Od 28. do 29. 4. češki film »NARODNAJAMA«. 1. 2. in 3. 5. ameriški barvni film »PUSTOLOVSCINE KAPETANA VAJTA«. Od 5. do 6. 5. francoski film »MLIN LJUBEZNI«. KOSTANJEVICA: 26. 4. ameriški film »CAS OBRACUNA«. 1. 5. ameriški film »CAJ ZA DVA«. 3. 5. ameriški kavbojski film »OVERLAND PACIFIC«. 4. 5. francoski film »LISABONSKE NOCI«. METLIKA: Od 25. do 26. 4. »MOTOBORAN«. — 29. 4. »PREDMET 396«. MOKRONOG: Od 25. do 26. 4. fran. film »TO SE IMENUJE ZORA«. NOVO MESTO »KRKA«. Od 24. do 28. 4. francoski film »AVANTURE KAZANOV«. Od 28. do 30. 4. film »DVOBOJ«. DOM JNA NOVO MESTO: Od 23. do 25. 4. sovjetski barvni film »KOPANIŠI«. 26. do 27. 4. amer. film »BESTIJA«. Od 28. do 30. 4. japonski film »POSLEDNJE ZENE SAPAINA«. SEMIČ: 26. 4. češki film »GLAZBA IZ MARSA«. 3. 5. češki film »STOPNIŠKE ZA SLUZINCAD«. SEVNICA: Od 25. do 26. 4. angleški film »ROMEO IN JULIJA«. Od 2. do 3. 5. italijanski film — »LJUBAVNI ZANOS«. TREBNJE: Od 25. do 26. 4. jugosl. film »SVOJEGA TELESJA GOSPODAR«. Predstava v nedeljo ob 16. in 19. uri. Od 2. do 3. 5. ameriški barvni film »ROBERTA«. Predstava v nedeljo ob 16 in 19. uri. VIDEM-KRŠKO: Od 25. do 26. 4. nemški film »KAPETAN IZ KOPENICKA«. Od 29. do 30. 4. italijanski film »STREHA«. 1. 2. in 3. 5. ameriški film »MODRI PAJCOLAN«. Od 6. do 7. 5. angl. film »JOČI LJUBLJENA DEZELA«. ZUZEMBEK: 26. 4. ameriški film »NASLJE«. 1. 5. ameriški film »MEC IN ROZAR«. Od 3. 5. amer. film »NOJ VOHUNCEK«.

12 APRILA SEM NA LOKI našla moško uro. Lastnik jo dobi: Breg 13, Novo mesto. VDOVEC bi rad spoznal vdovo, pošteno simpatično in dobrega značaja od 45 do 50 let. Informacije v upravi lista (300-50).

OBVESTILA

Fotograf Erjavec — Stučna izdeluje fotografska dela strokovno po solidnih cenah. Po naročilu fotografiram kjerkoli. Amaterji, pošljite Vaše filme v specialno razvijalnice, odlična izdelava. Delam povečave, tudi barvne. Kopalnice v novomeškem Domu ljudske prosvete redno obratuje

Čestitka

Ljubljeni hčerki poklanjam za rojstni dan naš Dolenjski list in ti želimo še na mnoga zdrava in srečna leta! Najlepši pozdrav vsem skupaj mama Antonija Bosal.

Razpis javne dražbe

Kmetijska zadruga Sentjerne na Dolenjskem bo na javni dražbi v nedeljo 10. maja 1959 razprodala naslednje stroje: mlatilnica »Zrnaja«, bar. bobna, 650, elektromotor iz KS, 1550 obr./min, je razlozorec »Mura«, motorino in tri ročne prevodne škropilnice. Pri nakupu imajo prednost zadruga in državna kmetijska posestva.

GIBANJE PREBIVALSTVA

NOVO MESTO V času od 13. do 18. aprila je bilo rojenih 12 dečkov in 12 deklic. Umrlj so: Gusto Krasevec, šolski upravitelj v pokouju iz Smarjete star 61 let, Ivan Debevc, sin delavca iz Dol. Kamene, star 2 leti, Franciška Pavlič, družinska upokojenka iz Novega mesta, stara 84 let, Franciška Rajer, poljska delavka iz Praproč, stara 68 let, Anica Fabjančič onemogla delavka iz Vinjega voha, stara 75 let, Drago Jukič, sofer iz Crnomlja, družinska upokojenka iz Novega mesta, stara 70 let. Poročili so se: Janez Perko, sin kmet iz Pristave, in Pavlina Bačar, hči kmet iz Mihovca, Alojz Lužar, kmet iz Sentjerne, in Marija Perko, delavka iz Pristave. Bogomil Zidec, elektroinstalater, in Silva Gorenc, uslužbenka, oba iz Novega mesta. Jože Učkar, trgovski pomočnik, in Danuska Homec, knjigovodkinja, oba iz Novega mesta.

GOTNA VAS Umrlj so: Justina Ude, užitarica iz Smihela, stara 81 let, Jože Hraštar, soboslikar iz Smihela, star 64 let. VIDEM-KRŠKO V mesecu marcu so umrli: Janez Naraglav, posestnik iz Kremenca, star 71 let, Terezija Vouk, zasebnica iz Kremenca, stara 82 let, Marija Flamin, poljedelka iz Libne, stara 83 let, Ana Umek, hči delavca iz Vrbinca, stara 1 leto, Ana Zveglje, družinska upokojenka iz Videm-Krškega, stara 71 let, Jožefa Grozina, upokojenka iz Videm-Krškega, stara 76 let, Alojzja Drobež, posestnica iz Videm-Krškega, stara 55 let, Janez Bajec, upokojenec iz Videm - Krškega, star 85 let. Rojstev in porok v marcu ni bilo.

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoč v brežiški bolnišnici: Ana Kocjan, hči posestnika iz Zagrada, je padla in si poškodovala desno nogo. Peter Fučina, uslužbenec iz Crmošnjic, je padel s koleša in si poškodoval levo koleno. Vinke Kuzma, rudar iz Sela, je padel s koleša in si poškodoval desno koleno.

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoč v brežiški bolnišnici: Ana Kocjan, hči posestnika iz Zagrada, je padla in si poškodovala desno nogo. Peter Fučina, uslužbenec iz Crmošnjic, je padel s koleša in si poškodoval levo koleno. Vinke Kuzma, rudar iz Sela, je padel s koleša in si poškodoval desno koleno.

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoč v brežiški bolnišnici: Ana Kocjan, hči posestnika iz Zagrada, je padla in si poškodovala desno nogo. Peter Fučina, uslužbenec iz Crmošnjic, je padel s koleša in si poškodoval levo koleno. Vinke Kuzma, rudar iz Sela, je padel s koleša in si poškodoval desno koleno.

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoč v brežiški bolnišnici: Ana Kocjan, hči posestnika iz Zagrada, je padla in si poškodovala desno nogo. Peter Fučina, uslužbenec iz Crmošnjic, je padel s koleša in si poškodoval levo koleno. Vinke Kuzma, rudar iz Sela, je padel s koleša in si poškodoval desno koleno.

Povšetovemu očetu v spomin

Pred kratkim je za zavratno boleznijo umrl Povšeto oče iz Podboršta pri Mirni peči — partizanski oče. Ze v stari Jugoslaviji je stal vedno v prvih vrstah v borbi maled človeka. Bil je več let župan ter na peti takratne duhovščine in klerikalcev. Zato je župnik tako te učil svoje vernike: »Če hoste volili Povšeta, vrzite še križ iz kota.« Bil je oče revežev, saj je podpiral vso revno okolico. Poženini smrti je ostal sam z osmimi otroki, od katerih je bil najmlajši star dve leti. Vzgajal jih je v naprednem duhu, zato je bila vsa njegova hiša trden steber v času NOB. Njegov sin Jože, visokošolec, je bil že v stari Jugoslaviji član KPS in je takoj po vdoru okupatorja prišel za ilegalno delo in odgovarjal za mlajšopisne podokrožje; bil je eden prvih

aktivistov, ki so bili v letu 1941 povezani s Frato — zibelko prvih dolejskih partizanov našega okraja. Padel je z narodnim herojem Silvom (Jože Slatk) leta 1943 v Strazi. Hčerka Milka je bila ubita pri bombardiranju Novega mesta ob vdoru Nemcev v Novo mesto. Povšetovo hišo je poznal vsak partizan. Saj je bila tudi prva točka v zvezi Frata, Grč vrh, Podboršta. Partizani niso samo nosili iz nje, temveč tudi vozili. Marsikoga je rešil Povšeto v krah in nasvet. Bil je trden kmet in mlinar, vendar iz tega ni koval kapitala zase in svoje, temveč je z odprtim srcem dajal tisto, s čimer je vedel, da bo najbolj olajšal težki čas našega človeka, poleg tega pa je nesebično razdal sebe »sega. J. Z.

Pokopali smo dobrega tovariša

v Grahovem, v Selcah pri Splitu, v Lazah pri Novem mestu, v Burtini vasi in zadnjeje v Smarjetu. Začetek narodnoosvobodilne borbe ga je zatekel kot učitelja v Lazah pri Novem mestu. Ta kraj je bil na ozemlju, katerega so kontrolirale naše enote in so ga tudi večkrat napadali sovražniki. Tamonjejša šolska postojpe je bilo kmalu zasledeno, zato je Kresčevc nadaljeval pouk v privatni hiši, seveda z vednostjo partizanskih enot. Z njimi je sodeloval takoj po njihovem prihodu. Tako je imel stike s četo komandirja Milivoja, s četo komandirja Pavljana in s četo komandirja Čemca. V začetku leta 1943 je dostavil našim enotam sanitetni material, katerega mu je prinašala njegova sestra,

ki je bila zaposlena na kliniki v Ljubljani. Prve dni septembra leta 1943 je slopil kot borec v Levstikov bataljon, v katerem je sodeloval kot borec 2. čete 3. bataljona v raznih borbah. V maju 1944 je bil dodeljen v garnizon VII. korpusa kot nastavnik, kjer je bil do avgusta, ko je odšel v višji oficirski tečaj, ki je bil pri oficerški šoli Glavneja štaba NOV in POS. Pozneje je bil imenovan na DVP. Demobiliziran je bil februarja 1946 in je še isto leto nastopil službo kot učitelj v Gor. Sušicah, nato pa služboval v Lazah, Birtini vasi in Smarjetu. Prihujben je bil povsod, saj je imel lep odnos do vsakega in vsi ki smo ga poznali, ga težko pogrešamo. Bogomil Liliša

Nekaj sevnških

V petek popoldne so se pri spomeniku v Sevnici zbrali vsi učenci treh šol iz Sevnice, da počastijo v okviru proslav 40. obletnice KP in SKOJ spomin na padle za svobodo. Prišli so tudi najmlajši iz vrta. Program je obsegal polaganje vencov in cvetic, nekaj recitacij in pesmic. Solarji so se s tem skromno a lepo oddolžili borcem za svobodo, hkrati pa je bila to lepa manifestacija vse šolske mladine Sevnice.

Hola-hoop se vedno bolj širi tudi v Sevnici. Vidiš ga pri blokih, na Poljski poti, ondan pa sta ga dva fantiča v taktu kolega vlaka vrtela na terasi ob progi ravno tačas, ko je mimo vozil potniški vlak. Verjamemo, da je to sicer veselje za otroke, toda kaj je z vestimi, da je to enostransko razgibalo baje škodljivo za otroke od tega in tega leta? Ali ne bi zdravniki o tem javno spetgovorili? Morda bo kateri mamic le žal, da je hitro ustrežila ne ravno ceneni želji svojega makka, če res ni brez nevarnosti za pravilen razvoj hrbtnice?

Pri zaslanem bazenu v Sevnici bodo kmalu pričeli graditi točilnico. Pravijo, da bo to še bolj dvignilo veselje in razpoloženje pri kopanju. Točilnica bo imela tudi hladilnik, ki bo ob »pasjih« dneh verjetno vedno premajhen. Postaviti jo nameravajo blizu mostička čez Sevnico, tako da se bo lahko ob njej tudi malce posedelo v prijetni senci dreves.

RAZPIS JAVNE DRAŽBE

GOZDARSKO LESNA POSLOVNA ZVEZA NOVO MESTO bo prodala na javni dražbi naslednja osnovna sredstva: v sredo, 6. maja 1959 ob 9. uri v TREBNJEM; 13 raznih moških dvokoles; v četrtek, 7. maja 1959 ob 9. uri v DOL. TOPLICAH; 6 raznih moških dvokoles; v petek, 8. maja 1959 ob 9. uri v CRNOMLJU; 6 raznih moških dvokoles; v soboto, 9. maja 1959 ob 9. uri v NOVEM MESTU; 11 raznih moških dvokoles in osebni avtomobil Opel Kapitän tipa 39. Kolesa so v dobrem stanju, avtomobil v nevoznom stanju. Pravico do udeležbe pri licitaciji za osebni avtomobil imajo samo predstavniki gospodarskih organizacij družbenega sektorja, za kolesa pa predstavniki družbenih organizacij in zasebniki. Predstavniki morajo imeti pooblastilo za sodelovanje pri družbi, kakor tudi potrdilo banke, da razpolagajo z denarnimi sredstvi za plačilo kupljenih predmetov. Interesenti si lahko ogledajo osnovna sredstva pri združah v omenjenih krajih 2 uri pred pričetkom licitacije.

Naročnikom malih oglasov, obvestil, razpisov in drugih objav

Zaradi sprememb v tiskarni Slovenskega poročevalca obveščamo vse urade, ustanove, delovne kolektive, organizacije, društva in bralce Dolenjskega lista, da sprejemamo od 1. maja 1959 dalje naročila za objavo malih oglasov, nujnih objav, obvestil in razpisov do vsakega torka do 12. ure. Ustanove, podjetja in urade prosimo, da oddajajo naročila za večje oglašje ali daljše objave, razpise in obvestila po možnosti že v soboto ali vsaj v ponedeljek dopoldne. Dolenjski list bo tudi vnaprej izhajal vsak četrtek. UPRAVA LISTA

Tri lovske izpod Opatove gore

Lovska družina Kostanjevica uničuje z zastrupljanjem srake, ki so zelo škodljive našemu gačenih živali, ki jih bodo učenci uporabljali pri pouku. Pa tudi šola pomaga lovcem. Šolska uprava je organizirala nabiranje kokošjih jajc, ki so jih potem lovci zastrupili in z njimi uničevali škodljive srake. Prav tako pomaga šola lovcem pri raznašanju vabil in

gačenih živali, ki jih bodo učenci uporabljali pri pouku. Pa tudi šola pomaga lovcem. Šolska uprava je organizirala nabiranje kokošjih jajc, ki so jih potem lovci zastrupili in z njimi uničevali škodljive srake. Prav tako pomaga šola lovcem pri raznašanju vabil in

Opatovi gorj divje prašiče in druge zverine. Pri nekem takem lovu so se lovcu Lojzetu približali divji prašiči in nekaj korakov. Pa je Lojze užgal po njih ko sam hudje in jim namesto svinca zabij strah v kosti...

Pokopali smo Sajnovo mamo

13. aprila smo pokopali pri Treh tarah 76 letno partizansko mamičo Ano Sajnovo iz Zelenikov pri Draščih nad Metliko. Pred njenim domom se je poslovlj od nje, dobre vaščanke, sosedice, aktivistke in partizanske mamičice tud. Bajuk, sekretar ZB v Draščih. Metliška godba je igrala žalostinke in mnogo Belokranjcev jo je s številnimi venc in šopki spomnilo na zadnjo pot. Na pokopališču pri Treh tarah se je od Sajnove mame poslovil Verget, sekretar občinskega odbora ZB v Metliki, S solzami in žalostjo v srcu smo se poslovili od nje, na katero nas večjeje spominjajo težki in slavni časovi. V naši revoluciji je Sajnova mamičica sodelovala z nami. Ko je okupator hotel podjarmiti našo domovino, je naletel na odpor tud pri njej. V NOB je sodelovala aktivno. Kljub nastliju okupatorja in domačih izdajalcev, kljub temu, da so jo pretepali, preganjali

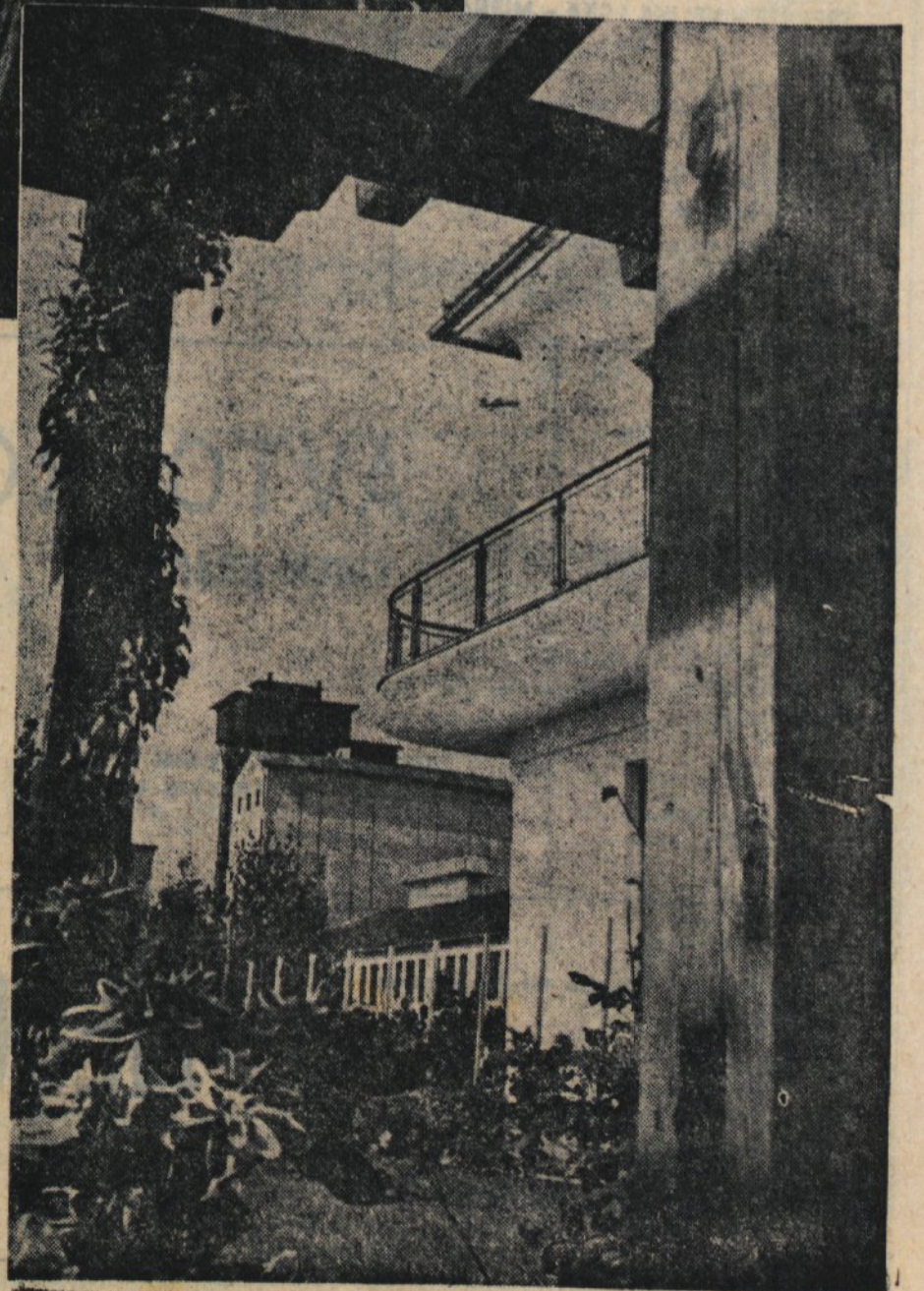
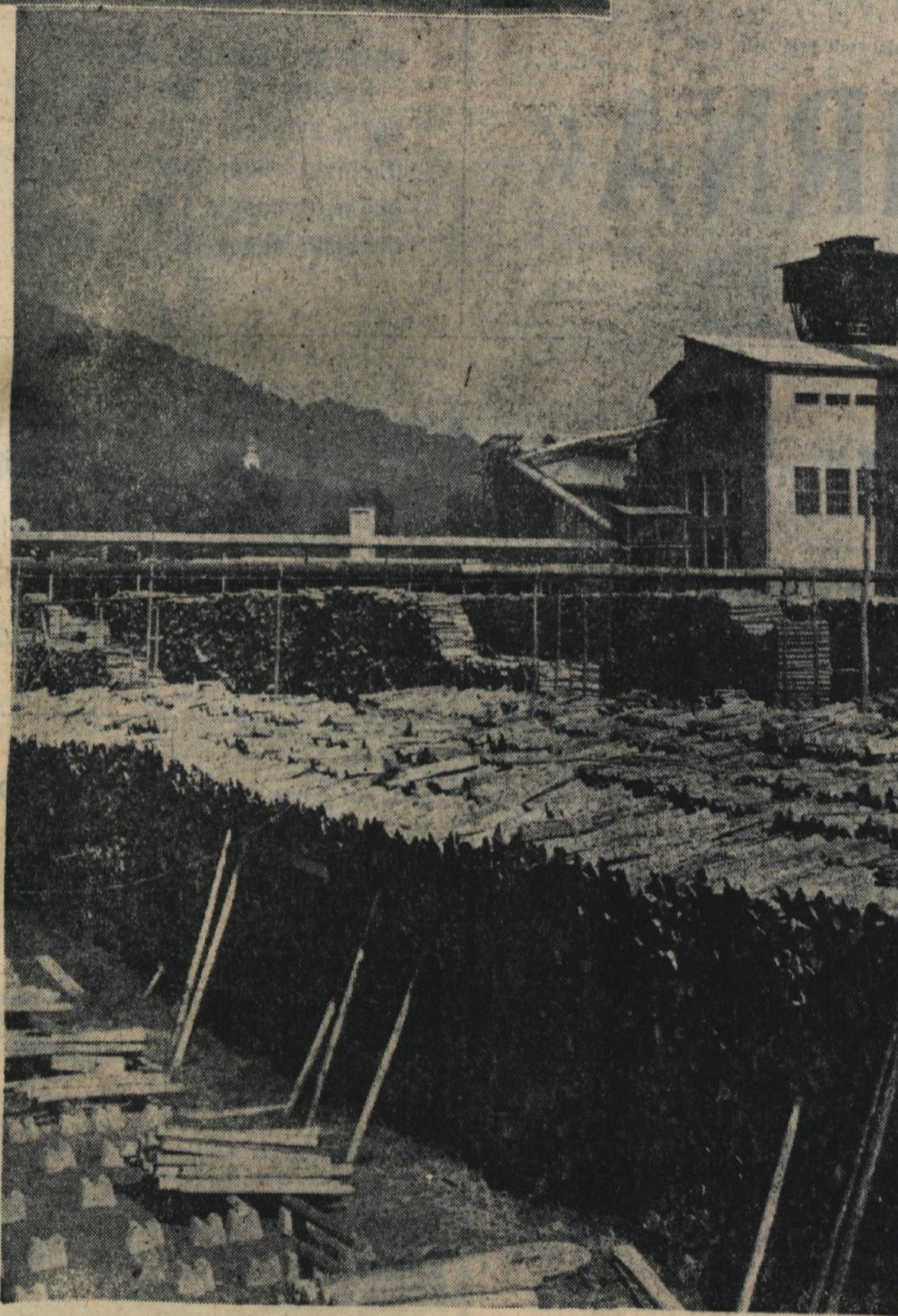
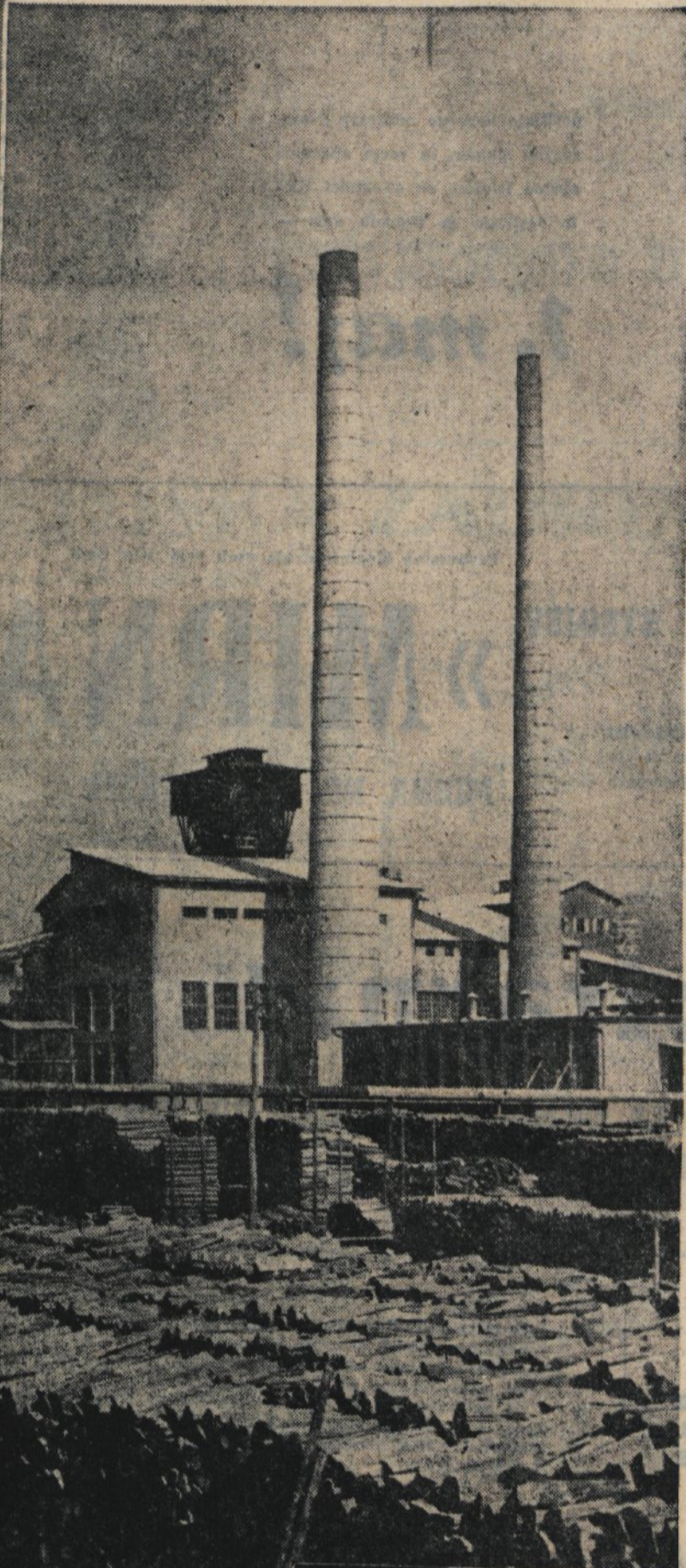
gačenih živali, ki jih bodo učenci uporabljali pri pouku. Pa tudi šola pomaga lovcem. Šolska uprava je organizirala nabiranje kokošjih jajc, ki so jih potem lovci zastrupili in z njimi uničevali škodljive srake. Prav tako pomaga šola lovcem pri raznašanju vabil in

Sprejem učencev v UK

Podjetje ELEKTRO NOVO MESTO z obratoma Novo mesto in Crnomelj, bo sprejelo v šolskem letu 1959-60 več učencev elektrotehnične stroke. Učenci se vzgajajo deloma v Elektrogospodarski šoli za učence v Mariboru, ki je internatskega tipa, deloma praktično pri podjetju. Za ves čas šolskega prejemajo učenci plačo po uredbi in štipendijo z ozirom na premoženjsko stanje in višino otroških doklad. Pogoj: uspešno dovršena osemletka in starost izpod 17 let. Prijave sprejema uprava podjetja Elektro Novo mesto, Ljubljanska cesta št. 3.

Prejšnji ponedeljek so v nabitno polni dvorani Zedružnega doma v Brsljuno prisvajali železničarji svoj praznični letni 1929 so po vsej Jugoslaviji obetal vlaki in lokomotive, jugoslovanski železničarji so stopili v stavko. V Ljubljani so pušniki strelili hrošče zaduženi revolucionarna gibanje. Zaloge česa je pordela kri? O teh dogodkih je na proslavi vuznika lepo govoril tovariš Rud. Mrz. Med razstavljanjem se je zlasti postavila učenka Koronova, Pevski moški zbor PD Dušana Jereba je izpopolnil program, med tem ko je salonski orkester istega društva e-po odigral nekaj orkestralnih trčk

CELULOZE IN PAPIRJA DJURO SALAJ VIDEM-KRŠKO

KOLEKTIV TOVARNE CELULOZE DJURO SALAJ VIDEM-KRŠKO

PAPIRJA DJURO SALAJ VIDEM-KRŠKO KOLEKTIV TOVARNE

ZA PRVI MAJ, MEDNARODNI PRAZNIK DELA IN DAN SOLIDARNOSTI VSEH DELOVNIH MNOŽIC SVETA, POZDRAVLJAMO DELOVNE KOLEKTIVE DOMAČE OBČINE, OKRAJA IN VSEH JUGOSLOVANSKIH REPUBLIK. — NAS POZDRAV OB 40-LETNICI KOMUNISTIČNE PARTIJE JUGOSLAVIJE: VSE SILE ZA ZGRADITEV SOCIALIZMA V NAŠI DEŽELI!

KOLEKTIV TOVARNE CELULOZE IN PAPIRJA

DJURO SALAJ

VIDEM-KRŠKO

KOLEKTIV TOVARNE CELULOZE IN PAPIRJA

BORBENE POZDRAVE ZKJ POŠILJAJO:

Priporočila
se
Kmetijska
zadruga
MIRNA

»MESARIJA«
MOKRONOG

se priporočila cenjenim
strankam!

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR

BREZICE

pošiljajo borbene pozdrave vsem
svojim članom in vsem občanom
občine Brežice ob 40-letnici KPJ
in čestitajo za Praznik dela —

1. maj!

Občinski komite ZKS
Občinski sindikalni svet
Občinski komite LMS
Občinski odbor DPM
Občinski odbor SZDL
Občinski odbor ZB
Občinski odbor ZVVI
Občinski odbor LT
Občinski svet Svobod
in prosvetnih društev
Zveza rezervnih oficirjev —
pododbor Brežice

»JUGOTANIN« Sevnica

Za praznik vseh delovnih
ljudi pozdravljamo po-
slovne prijatelje in znane-
ce in se jim še nadalje
priporočamo!

Obiljubljamo, da bomo še nadalje
vzgjajali socialistično zavedne ljudi
in da bomo ostali zvesti naši poti
v socializem!

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR

TREBNJE

Prvovrstne šivalne stroje vseh vrst vam nudi

TOVARNA ŠIVALNIH STROJEV

»MIRNA«

Delovni kolektiv čestita ob 40-letnici
KPJ vsem komunistom ter pozdravlja
za 1. maj vse delovne ljudi Dolenjske
in Spodnjega Posavja!

MIRNA NA DOLENJSKEM

OBČINSKI KOMITE ZVEZE
KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE

Občinski odbor SZDL
Občinski odbor ZVVI
Občinski komite LMS
Občinski odbor ZB

Zivel 1. maj — praznik
vsega delovnega ljudstva!

»Kopitarna« Sevnica

ČESTITA ZA DRŽAVNA PRAZNIKA 20. APRIL IN 1. MAJ VSEM
DELOVNIM KOLEKTIVOM TER JIM ŽELI MNOGO DELOVNIH USPEHOVI!

Hkrati obveščamo vse odjemalce, da
smo prejeli dva najmodernejša stroja
za izdelavo kopit, na katerih smo v
teh dneh pričeli s proizvodnjo.

TRGOVSKO PODJETJE

TREBNJE

S POSLOVALNICAMI

TREBNJE — VELIKA LOKA — MIRNA

se pridružuje čestitkam
ostalih kolektivov ob
40-letnici KPJ ter iskreno
čestita za Praznik dela
vsem svojim odjemalcem!

Z željo za večjim gospodarskim na-
predkom, industrializacijo in mehani-
zacijo, skrbimo za nemoten prenos
ter razdeljevanje električne energije
od proizvodnih podjetij do odjemal-
cev z geslom: ZADOSTNO KOLIČINO
KVALITETNE ENERGIJE VSAKEMU
ODJEMALCU!

»ELEKTRO« KRŠKO

Videm - Krško

Za 1. maj čestita svojim
odjemalcem in poslovnim
prijateljem

TRGOVSKO PODJETJE
MOKRONOG

TRGOVSKO PODJETJE NA DEBELO IN DROBNO

»RESA« VIDEM - KRŠKO

nudi potrošnikom veliko izbiro raznovrstnega blaga.
Vabimo Vas, da obiščete naše prodajalne in se
sami prepričate! Lepo boste sprejeti in kulturno
postreženi!

ZIVEL 1. MAJ — PRAZNIK DELA!

OBČINSKO PODJETJE

REMONT MOKRONOG

ima stalno na zalogi
betonske izdelke
in se priporočila!

Za 40-letnico KPJ in
1. maj — čestitamo!

„AVTOTRGOVINA“ VIDEM-KRŠKO

VSEM DELOVNIM LJUDEM
ČESTITAMO ZA PRAZNIK DELA!

nudi cenjenim odjemalcem kot pod-
zastopnik tovarn TAM, Maribor,
CRVENA ZASTAVA, Kragujevac in
TOMOS, Koper, vse njihove proizvode,
kakor tudi vse nadomestne dele
za avtomobile, motorje ter kolesa.

Svoje kvalitetne izdelke priporočila
podjetje

Vsem kolektivom na Dolenjskem čestitamo
k doseženim delovnim zmagam in jim želimo,
da bi z nezmanjšanim poletom nadaljevali
delo za čimprejšnjo izgradnjo socializma!

»MESOIZDELKI« Mokronog

«Keramika»

TOVARNA
KERAMIČNIH
IZDELKOV

NOVO MESTO

☆

TOPLO PRIPOROČA
SVOJE
KVALITETNE IZDELKE

**Pozdrav avantgardi delavskega razreda
naše neodvisne dežele — slavni KPJ!**

**Mizarska
produktivna
zadruga**

tel. 34

Na željo vam je na uslugo
naš arhitekt z nasveti in
načrti.

- IZDELUJE IN DOBAVLJA
- silno, luksuzno in moderno pohištvo
- sprejema v delo popolno opremo vil, hotelov, klubov in ostalih družbenih prostorov
- izdelava prvovrstna

SEVNICA - SLOVENIJA

Priporoča se

KZ

Brestanica

TRGOVSKO PODJETJE

nudi za domači in tuji trg
razna kvalitetna vina in
prvovrstno sadje

VINO
BREŽICE

**VELIKA
IZBIRA
— NIZKE
CENE
P R I**

PAPIRNO KONFEKCIJO
IN KARTONAŽNE IZDELKE
VAM NUDI

Konfekcija papirja

podjetje za predelavo papirja

VIDEM - KRŠKO

Solidno in poceni opravlja
vsa tiskarska dela

Valvasorjeva tiskarna

VIDEM - KRŠKO

TRGOVSKEM PODJETJU

»Sloga«

v SEVNICI

CENJENIM
ODJEMALCEM
IN DOBAVITELJEM
SE PRIPOROČA

KMETIJSKA ZADRUGA

VIDEM - KRŠKO LEVI BREG

**Komunala
Brežice**

SE PRIDRUŽUJE ČESTITKAM DRUGIH DELOVNIH
KOLEKTIVOV

**Kmetijska
zadruga
Krško**

☆

pozdravlja za 1. maj vse
odjemalce in dobavitelje!

Se mnogo delovnih
zmag
žel
vsem podjetjem
in kolektivom

**T
R
A
N
S
P
O
R
T**

VIDEM-KRŠKO

Vse sile za mir, svo-
bodo in socializem!

**Kmetijsko
gospodarstvo SEVNICA**

KOLEKTIV
**Kmetijske zadruga
Brežice**

Čestita za delovni praznik 1. maj vsem
zadružnikom

**»MESTNA KAVARNA«
BREŽICE**

toplo pozdravlja cenjene
goste in se jim še nadalje
priporoča!

TRGOVSKO PODJETJE NA VELIKO
IN MALO

**»KRKA«
BREŽICE**

ČESTITA ZA PRAZNIK DELA VSEM
SVOJIM ODJEMALCEM

GOZDNO

**GOSPODARSTVO
BREŽICE**

Tudi v bodoče bomo skušali nu-
diti svojim odjemalcem kvalitetne
izdelke po nizkih cenah

LISCA

Konfekcija Sevnica

NAJ ŽIVI 1. MAJ —
PRAZNIK DELA!

Naj živi ZKJ, organizirana politična sila delavskega
razreda in delovnega
ljudstva Jugoslavije!

**TURIST HOTEL
»SREMIČ«
VIDEM - KRŠKO**

ZA 1. MAJ POZDRAVLJAMO VSE POTNIKE IN
TURISTE IN SE PRIPOROČAMO!

AGROSERVIS
BREŽICE

Vsem cestarjem, delav-
cem in uslužbencem če-
stita za 1. maj, želeč jim
še mnogo uspehov,

Uprava za ceste LRS- tehnična sekcija
NOVO MESTO

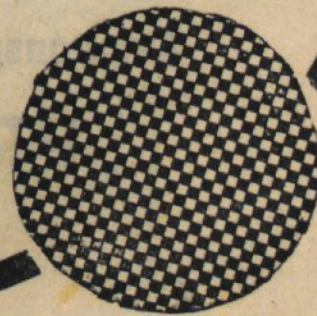
Vsem svojim uslužbencem, delavcem in
strokovnjakom čestita za 1. maj — praznik
dela

**SPLOŠNA
OBRтна
KOVINARSKA
ZADRUGA**

VIDEM - KRŠKO

ČESTITA ZA PRAZNIK VSEH DELOVNIH LJUDI
IN SE VNAPREJ PRIPOROČA SVOJE IZDELKE.

Socializem je postal materialna
sila, ekonomski, socialni in kul-
turni činitelj, ki odločilno vpli-
va na svetovni družbeni razvoj!
Naj živi in se razvija ZKJ, naj-
odločnejši pobornik graditve
socializma!

VSEM DELOVNIM LJUDEM BELE KRAJINE
IN DOLENJSKE ČESTITA ZA 1. MAJ

Planinsko društvo Črnomelj

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE

PIONIR

NOVO MESTO

ČESTITA VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM ZA 1. MAJ IN
JIM ŽELI TUDI V BODOČE OBILO DELOVNIH USPEHOV!

PODJETJE GRADI VSE VRSTE OBJEKTOV HITRO, KVALITETNO IN
POCENI. POSLUŽUJTE SE TUDI USLUG NAŠIH OBRATOV: KOVINSKO-
MEHANIČNEGA, AVTOPARKA, KAMNOSEŠKO-CEMENTNINARSKEGA IN
OSTALIH. — SE PRIPOROČAMO!

Vse sile za socializem!

GRADBENO
PODJETJE

»Sava« VIDEM - KRŠKO

Ob slavni obletnici naše Partije obljublamo, da se bomo tako kot doslej z vsem ognjem in nesebičnim prizadevanjem trudili pri uresničevanju zastavljenih nalog na poti nadaljnega razvoja socializma v naši deželi!

Vsem potrošnikom električne energije na področju novomeškega okraja čestita za 1. maj

Elektro

Novo mesto

želeč jim mnogo uspehov pri izgradnji socializma!

OBRAT ZA PROIZVODNJO KREMENČEVEGA PESKA
VSEH VRST, ROŽENČA (KVARCITA) IN BRUSNEGA
PESKA

»KREMENICA« SEVNICA

NUDI KVALITETNO BLAGO IN SE PRIPO-
ROČA CENJENIM ODJEMALCEM.

Jugoslovanski komunisti in vsi delovni ljudje pozdravljajo borbo vseh narodov sveta za ohranitev miru, ki je zdaj najvažnejši mednarodni problem.

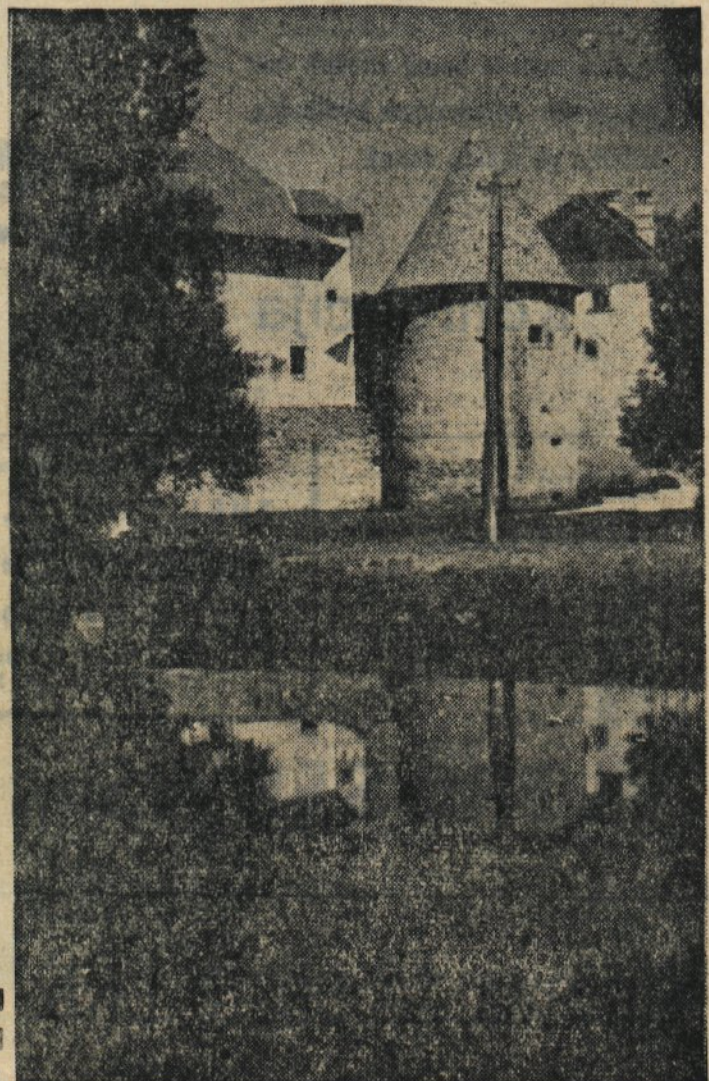
Naj živi 1. maj — praznik vseh delovnih ljudi!

Okrajni ljudski odbor Novo mesto

OKRAJNI KOMITE ZKJ
OKRAJNI KOMITE LMS
OKRAJNI ODBOR SZDL
OKRAJNI ODBOR ZB

OB VELIKI OBLETNICI NAŠE SLAVNE PARTIJE BO DELAVSKI RAZRED NAŠE DOMOVINE SE NADALJE Z DEJANJI, NA PODLAGI NAČEL PROLETARSKEGA INTERNACIONALIZMA, SLUŽIL VELIKEMU BOJU DELAVCEV VSEGA SVETA IN VSEH NAPREDNIH LJUDI ZA MIR, SVOBODO IN SOCIALIZEM!

Ob 10-letnici ustanovitve našega kolektiva tople pozdravljamo vse cenjene stranke in se jim še nadalje priporočamo! Vsem delovnim ljudem iskreno čestitamo za 1. maj!

Avtotransportno podjetje
„PREVOZ“
BREŽICE

CENJENIM ODJEMAL-
CEM PRIPOROČAMO
SVOJE USLUGE IN JIM
ČESTITAMO ZA 1. MAJ

SPLOŠNO
Kleparstvo
Črnomelj

KRKA

DELOVNI KOLEKTIV
TOVARNE ZDRAVIL

Novo mesto

BORBENE POZDRAVE
ZKJ, KI NADALJUJE
DRAGOCENA PRIZADE-
VANJA ZA MIR
IN KREPITEV
MEDNARODNEGA
SODELOVANJA!

CESTITA VSEM DELOVNIM LJUDEM, ZLASTI
PA SVOJIM ODJEMALCEM ZA 1. MAJ —
PRAZNIK DELA!

POZDRAV
AVANTGARDI
DELAVSKEGA
RAZREDA
NAŠE DEZELE
— SLAVNI
K P J I

DOLENJSKA
LESNA
INDUSTRIJA

TAPETNIŠTVO IN DEKORATERSTVO

NOVO MESTO

CESTITA VSEM SVOJIM ODJEMALCEM ZA 1. MAJ TER
HKRATI ZELI VSEM DELOVNIM LJUDEM MNOGO USPE-
HOV PRI GRADITVI BOLJŠE IN LEPŠE BODOČNOSTI!

»Novoles« Novo mesto

POZDRAVLJA OB 1. MAJU VSE DELOVNE
KOLEKTIVE IN JIM ZELI V NADALJNJI
IZGRADNJI SOCIALIZMA SE MNOGO USPEHOV!

ZIVEL 1. MAJ — PRAZNIK DELA!

OBČINSKI KOMITE ZKS
OBČINSKI ODBOR SZDL
OBČINSKI ODBOR ZB
OBČINSKI KOMITE LMS

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR

CRNOMELJ

BUDNIK RJAVEGA PREMOMA KANIZARICA — BELT, BELOKRANJSKA LIVARNA IN STROJNA
TOVARNA CRNOMELJ — »ZORA«, LESNA INDUSTRIJA IN VALJČNI MLIN CRNOMELJ — BE-
LOKRANJKA, TOVARNA PLETENIN, CRNOMELJ — KMETIJSKA PROIZVAJALNA ZVEZA, BE-
LOKRANJKA, TOVARNA PLETENIN, CRNOMELJ — BELSAD, CRNOMELJ — BEGRAD, BELOKRANJ-
SKO GRADBENO PODJETJE, CRNOMELJ — SPLOŠNO TRGOVSKO PODJETJE, CRNOMELJ — GO-
POTROŠNIK, TRGOVSKO PODJETJE, CRNOMELJ — KNJIGARNA IN PAPIRNICARNA, CRNOMELJ — GO-
TOBAK, TRGOVSKO PODJETJE, CRNOMELJ — GOSTINSKO PODJETJE, CRNOMELJ — SEMIC — MI-
STIŠE »LOVSKI ROG« — BUFFET »VINSKA KLET VINICA« — CEVLJARSTVO, SEMIC — MI-
— MESNICA IN KLAVNICA, SEMIC — INDUSTRILSKA ZADRUGA, CRNOMELJ — PLANINA, CE-
ZARSKA DELAVNICA, SEMIC — SIKARSKO-PLESKARSKO PODJETJE, CRNOMELJ — MIZAR, OBRATNO POD-
PODJETJE, CRNOMELJ — MIZARSKA ZADRUGA, CRNOMELJ — OPEKARNA, KANIZARICA, GRA-
VLJARSKO PODJETJE — MIZARSKA ZADRUGA — ŠIVILSKO PODJETJE, CRNOMELJ — MARMOR, GRA-
SJEJE, CRNOMELJ — KMETIJSKA ZADRUGA, CRNOMELJ — KMETIJSKA ZADRUGA — KME-
SPLOŠNO CEVLJARSTVO, DRAGATUŠ — KMETIJSKA ZADRUGA STARI TRG OB KOLPI IN
DAC V BELI KRAJINI — KMETIJSKA ZADRUGA ČRESNJEVEC — KMETIJSKA ZADRUGA — KME-
MELJ — KMETIJSKA ZADRUGA — KMETIJSKA ZADRUGA — KMETIJSKA ZADRUGA — KME-
TIJSKA ZADRUGA SEMIC — KMETIJSKA ZADRUGA — KMETIJSKA ZADRUGA — KME-
NJICE — PEKO, TOVARNA OBUITVE, PRODAJALNA CRNOMELJ — OBRAT CRNOMELJ IN CRMOS-
CRNOMELJ — KOTERK, POSLOVALNICA CRNOMELJ — ELEKTRO, OBRAT CRNOMELJ — ŽELEZNIŠKA PO-
— GOSAD, POSLOVALNICA CRNOMELJ — ELEKTRO, OBRAT CRNOMELJ — ŽELEZNIŠKA PO-
STAJA CRNOMELJ IN OSTALE ORGANIZACIJE TER USTANOVE NA PODROČJU OBČINE
CRNOMELJ.

NAJ ŽIVI ZKJ, ORGANIZIRANA POLITIČNA SILA DELAV-
SKEGA RAZREDA IN DELOVNEGA LJUDSTVA JUGOSLAVIJE!

VSEM PREBIVALCEM NOVOMEŠKE OBČINE CESTITAJO
ZA PRAZNIK DELA:

Občinski ljudski odbor

Novo mesto

OBČINSKI KOMITE ZKJ
OBČINSKI ODBOR ZB
OBČINSKI ODBOR SZDL
OBČINSKI KOMITE LMS

SOCIALIZEM REŠUJE VELIKE IN DALJNOSEŽNE EKONOM-
SKE IN SOCIALNE NALOGE, KI BODO PREOBRAZILE SVET
IN ODNOSI MED LJUDMI!

TRGOVSKO PODJETJE NA MALO

»Zarja«

Vsem cenjenim strankam, poslovnim
prijateljem in znancem čestita
za Praznik dela

NOVO MESTO

Industrija motornih vozil

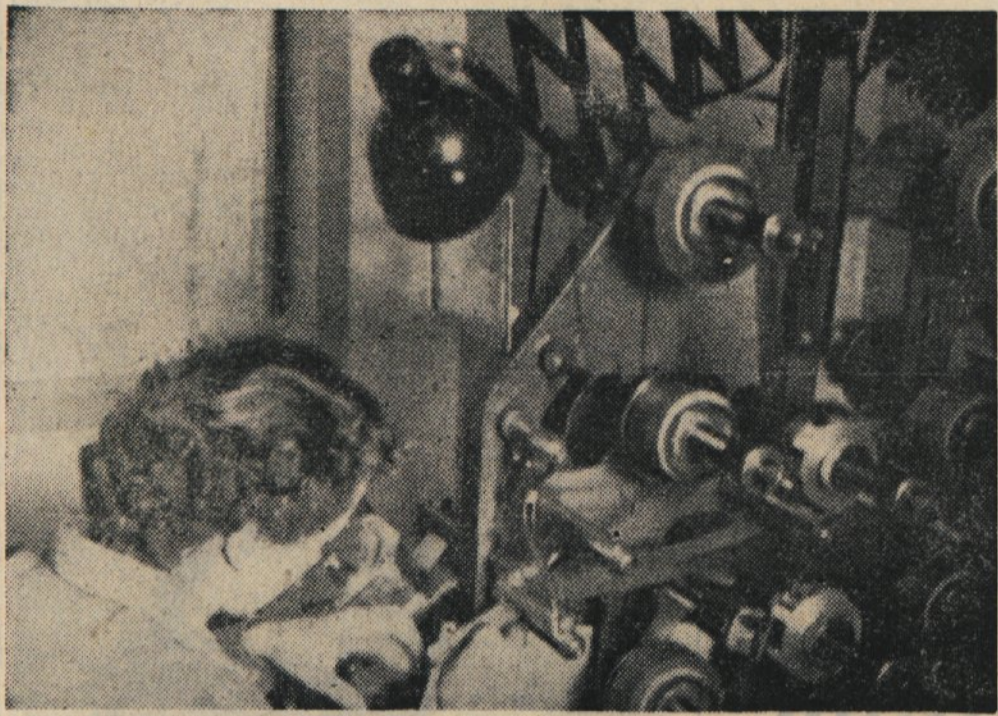
NAJ ŽIVI PRAZNIK DELA — 1. MAJ, DAN DELOVNEGA
LJUDSTVA IN NAŠIH DELOVNIH ZMAG!

Z osvajanjem novega vozila lastne konstrukcije,
izdelave hidravlične stiskalnice, servisne opreme,
grelcev za avtomobile, je pridobljena nova zmaga
na polju osamosvojitve naše industrije.

NOVO MESTO

VSEM DELOVNIM LJUDEM NASE DOMOVINE CESTITAMO ZA PRAZNIK DELA!

OBCINSKI LJUDSKI ODBOR

**M
E
T
L
I
K
A**

OBCINSKI KOMITE ZK
OBCINSKI KOMITE LMS
OBCINSKI ODBOR SZDL
OBCINSKI ODBOR ZB
OBCINSKI SINDIKALNI SVET
IN GOSPODARSKE ORGANIZACIJE:
BELOKRANJSKA TRIKOTAŽNA INDU-
STRIJA »BETI«, METLIKA
NOVOTEKS. OBRAT II, METLIKA
SPLOŠNO MIZARSTVO, GRADAC
in obrat ŽAGA, SUHOR
PEČARIJA, GRADAC
CEVLJARSKO PODJETJE, METLIKA
KMETIJSKO POSESTVO, METLIKA

SPLOŠNO TRGOVSKO PODJETJE,
METLIKA
SIVILJSKO PODJETJE, METLIKA
MESTNA KLAVNICA, METLIKA
KOVASKO PODJETJE, METLIKA
PEKARIJA, METLIKA
FOTO-KINO, METLIKA
KZ METLIKA
KZ SUHOR
KZ GRADAC

DELOVNI KOLEKTIV

»IEV«

obrat SEMIČ

CESTITA ZA 1. MAJ
IN POZDRAVLJA
OB 40-LETNICI KPJ
VSE CLANE
ZVEZE KOMUNISTOV!

NAJ ZIVI ZKJ, ORGANIZIRANA
POLITIČNA SILA DELAVSKEGA RAZREDA
IN DELOVNEGA LJUDSTVA JUGOSLAVIJE!

KMETIJSKA PROIZVAJALNA POSLOVNA ZVEZA

Brežice

ZA 1. MAJ
POZDRAVLJAMO
VSE CEVLJARJE
IN CEVLJARSKE
KOLEKTIVE
NA DOLENJSKEM
IN SPODNJEM POSAVJU

INDUSTRIJA CEVLJEV
»BOR«
DOLENJSKE TOPLICE

SVOJE USLUGE PRIPOROČA

ZIDARSKO PODJETJE
»REMONT« ŽUŽEMBERK

IN HKRATI CESTITA VSEM DRŽAVLJANOM FLRJ
ZA 1. MAJ!

VSE VRSTE SODOBNEGA POHIŠTVA IZDELUJE
ZA DOMAČI IN TUJI TRG

»OPREMALES«

NOVO MESTO

ZIVEL 1. MAJ, PRAZNIK VSEH DELOVNIH LJUDI!

VSEM ODJEMALCEM
IN POSLOVNIM
PRIJATELJEM
CESTITAMO
ZA PRAZNIK DELA
TRGOVSKO PODJETJE

»SUHA KRAJINA«

DVOR
PRI ŽUŽEMBERKU

AVTOPROMET
TUZEMSKA
ŠPEDICIJA

Živela zveza komunistov,
naš vodnik na poti v socializem!

CESTITKAM
OSTALIH DELOVNIH
KOLEKTIVOV
SE PRIDRUŽUJE

KMETIJSKA ZADRUGA

ŽUŽEMBERK

NAJ ZIVI SLAVNA KOMUNISTIČNA PARTIJA JUGOSLAVIJE
POD VODSTVOM TOVARISA TITA!

Opekarna Prečna

ZIVEL 1. MAJ!

K 40-LETNICI USTANO-
VITVE SLAVNE ZKJ IN
PRAZNIKU DELA CESTITA VSEM DELOVNIM
LJUDEM IN JIM ZELI SE NADALJNJIH USPE-
HOV V IZGRADNJI SOCIALIZMA — KOLEKTIV

INDUSTRIJE PERILA Novo mesto

»GORJANCI«

NOVO MESTO - STRAŽA

CESTITAMO ZA PRAZNIK DELA VSEM
SOFERJEM IN POTNIKOM TER PRIPOR-
OČAMO SVOJE USLUGE CENJENIM
STRANKAMI

CENJENIM
ODJEMALCEM
SE PRIPOROČA

TRGOVSKO
PODJETJE

STRAŽA

TRGOVSKO PODJETJE

»ŽELEZNINA«

NOVO MESTO

NUDI POTROŠNIKOM PO ZMERNIH CENAH RAZNO
KOVINSKO BLAGO, GRADBENI MATERIAL, STRELIVO
ZA KAMEN, VODOVODNO-INSTALATERSKI MATERIAL,
ELEKTROMATERIAL, DOMAČE IN UVOŽENE GOSPO-
DINSKE STROJE, EMAJLIRANO POSODO, MOTORNA
KOLESA, AVTOMATERIAL, KOLESARSKE POTREBŠČINE,
USNJE VSEH VRST, CEVLJ. RSKE POTREBŠČINE ITD.
— ZA 1. MAJ CESTITAMO VSEM CENJENIM ODJEMAL-
CEM IN PREBIVALCEM DOLENJSKE TER SE PRIPORO-
ČAMO ZA NADALJNJO NAKLONJENOST.

VSEM SVOJIM
CLANOM CESTITA ZA 1. MAJ

KMETIJSKA ZADRUGA

TREBNJE

DELOVNI KOLEKTIV

SPLOŠNEGA MIZARSTVA DVOR pri Žužemberku

Cestita za 1. maj vsem sorodnim kolektivom in vsem
delovnim ljudem, želeč jim še mnogo uspehov!

KMETIJSKA
ZADRUGA
STRAŽA

SE PRIPOROČA
CENJENIM
STRANKAM

PROLETARCI VSEH DEŽEL — ZDRUŽITE SE!

OBCINSKI
LJUDSKI ODBOR

Žužemberk

OBCINSKI KOMITE ZKS
OBCINSKI KOMITE LMS
OBCINSKI ODBOR LT
OBCINSKA GASILSKA ZVEZA
OBCINSKI ODBOR ZVVI
OBCINSKI ODBOR SZDL

OBCINSKI ODBOR ZB
OBCINSKI SINDIKALNI SVET
OBCINSKI ODBOR RK
OBCINSKI SVET SVOBOD
OBCINSKI ODBOR SD

VSEM PREBIVALCEM
OBCINE CESTITAMO
ZA 1. MAJ!

SVOJIM
STRANKAM
CESTITA
ZA 1. MAJ

KOMUNALNA
BANKA
MESTNA
HRANILNICA
NOVO MESTO

TRGOVSKO
PODJETJE

PETROL

LJUBLJANA

POSLOVALNICA

NOVO MESTO

IMA STALNO NA ZA-
LOGI VSE VRSTE NAF-
TINIH DERIVATOV IN
SE PRIPOROČA
VSEM POTROŠNIKOM —
ODJEMALCEM CESTI-
TAMO ZA 1. MAJ!

OB 40-LETNICI POZDRAVLJAMO VSE JUGOSLOVANSKE
KOMUNISTE IN MARŠALA TITA, PRVOBORCA ZA ENOT-
NOST DELOVNEGA LJUDSTVA IN MIRU NA SVETU

ZDRAVILIŠČE

Dolenjske
Toplice

CENJENIM GOSTOM SE PRIPOROČA ZA OBISK IN JIH
VABIMO NA OGLED BAZENA NA PROSTEM, KI BO V
KRATKEM DOGRAJEN

ZIVEL 1. MAJ — PRAZNIK DELA!

Novomeška opekarna

Zalog

POSILJA OB PRAZNIKU DELA BORBENE POZDRAVE VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM. Z DVIGOM STORILNOSTI IN KVALITETE — K SE VEČJIM USPEHOM!

CESTITAMO VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM IN USTANOVAM K DOSEŽENIM USPEHOM IN SE PRIDRUŽUJEMO MANIFESTACIJI 1. MAJA

GOSPODARSKA POSLOVNA ZVEZA

NOVO MESTO

Cenjenim odjemalcem in dobaviteljem se priporoča

KMETUSKA ZADRUGA

Šentjernej

TRGOVINSKA ZBORNICA ZA OKRAJ

Novo mesto

Čestita vsem svojim članom za delavski praznik 1. maj!
Pozdrav avantgardi delavskega razreda naše dežele — slavni Komunistični partiji Jugoslavije!

PRIPOROČA SE

TRGOVSKO PODJETJE

»DOLENJC« ŠENTJERNEJ

ZIVEL 1. MAJ — PRAZNIK DELA!
ZIVEL MARSAL TITO IN NAŠA KOMUNISTIČNA PARTIJA!

PROLETARCI VSEH DEZEL ZDRUŽITE SE!

toplo pozdravlja za Praznik dela svoje poslovne prijatelje in znance ter se jim še nadalje priporoča!

Gozdarsko lesno poslovna zveza

NOVO MESTO

Vsem svojim odjemalcem in dobaviteljem čestita za 1. maj

„ROG“

TRGOVSKO PODJETJE EN GROS —

Novo mesto

VSE SILE ZA MIR, SVOBODO IN SOCIALIZEM — IDEALE SODOBNEGA ČLOVEŠTVA!

Okrajna zadružna zveza

Zadružna hranilnica

NOVO MESTO

Okrajni zavod za socialno zavarovanje

NOVO MESTO

S SVOJIMI PODRUŽNICAMI

čestita za 1. maj vsem delovnim ljudem Dolenjske in Spodnjega Posavja, želeč jim še nadaljnjih uspehov v izgradnji socializma!

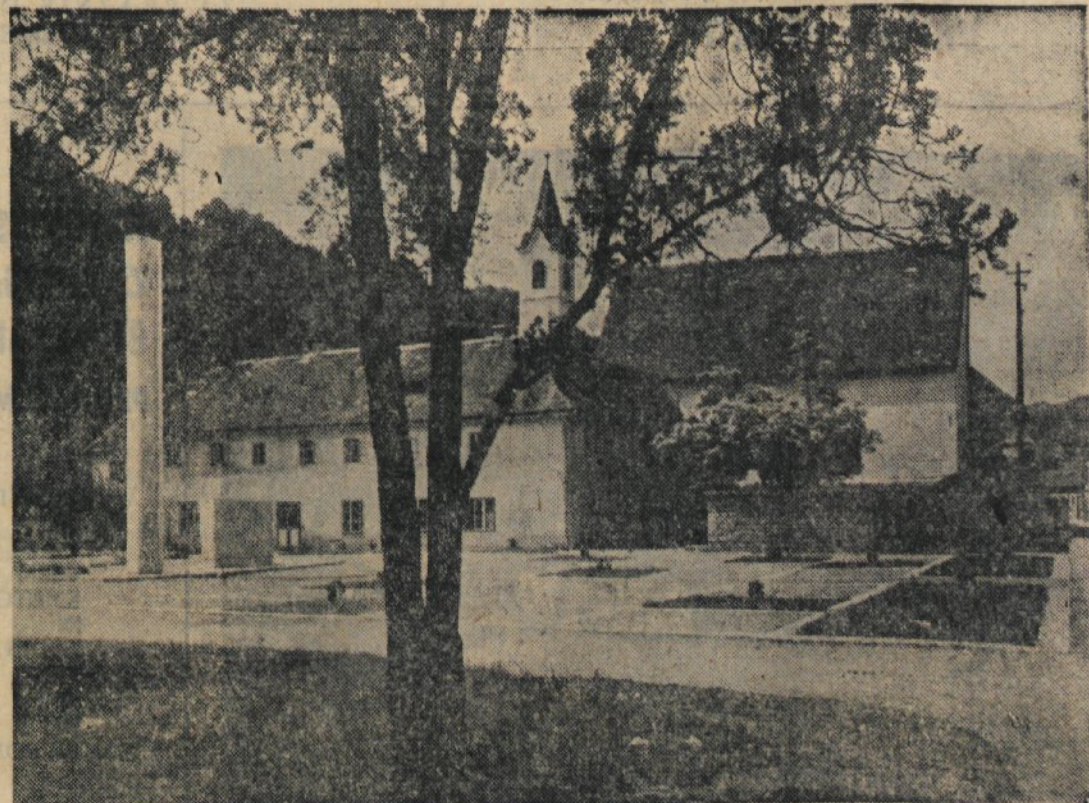
Občinski komite ZKJ Občinski ljudski odbor

Občinski odbor SZDL
Občinski sindikalni svet
Občinski komite LMS
Občinski odbor ZB

VIDEM-KRŠKO

VSEM OBČANOM IN DRUGIM DRŽAVLJANOM FLRJ ISKRENO ČESTITAMO ZA PRAZNIK 40. OBLETNICE OBSTOJA KPJ!

Socializem rešuje velike in daljnosežne ekonomske in socialne naloge, ki bodo preobrazile svet in odnose med ljudmi!

Jugoslovanski komunisti in vsi delovni ljudje pozdravljajo borbo naše Komunistične partije pod vodstvom maršala Tita za ohranitev miru na svetu!

Občinski Ljudski Odbor

SENOVO

OBČINSKI KOMITE ZKJ SENOVO

Občinski odbor SZDL

Občinski komite LMS

Občinski odbor ZB

Občinski sindikalni svet

in ostale množične organizacije.

CESTITKAM SE PRIDRUŽUJEJO PODJETJA:

RUDNIK SENOVO

»PRESKRBA« SENOVO

KZ BRESTANICA

GOSTINSTVO BRESTANICA IN SENOVO

MIZARSKO PODJETJE SENOVO IN BRESTANICA

ČEVLJARSTVO IN KROJAŠTVO SENOVO

KOMUNALNA UPRAVA SENOVO

ZDRAVSTVENI DOM SENOVO

ELEKTRARNA BRESTANICA

MIZARSTVO BRESTANICA

»DOLOMIT« BRESTANICA

Vsem občanom in delovnim kolektivom v naši občini priskrbe pozdrave za največji praznik delovnih ljudi - 1. maj!

DELOVNI KOLEKTIV

„IEV“

obrat ŠENTJERNEJ

čestita ob 40-letnici KPJ vsem jugoslovanskim komunistom ter pozdravlja za 1. maj vse delovne ljudi!

POZDRAVLJAMO
1. MAJ —
PRAZNIK
DELOVNEGA
LJUDSTVA!

VSEM, KI SO NAS ZE OBISKALI,
POSILJAMO TOPLE POZDRAVE
ZA PRAZNIK DELA
IN SE PRIPOROCAMO!

ZDRAVILIŠČE
ŠMARJEŠKE TOPLICE

KMETJSKO
GOSPODARSTVO
KOSTANJEVICA
NA KRKI

CESTITAMO VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM
IN USTANOVAM K DOSEZENIM USPEHOM
IN SE PRIDRUŽUJEMO MANIFESTACIJI 1. MAJA!

KMETJSKO GOZDARSKO POSESTVO
Novo mesto

SVOJIM ODJEMALCEM
IN DOBAVITELJEM
SE SE NADALJE PRIPOROČA

KMETIJSKA ZADRUGA
KOSTANJEVICA NA KRKI

Naše geslo je:

DOBRA KVALITETA —
NIZKE CENE!

NAJBOLJŠA
DOMAČA
VINA
DOBITE V

VINARSKI
ZADRUGI
KOSTANJEVICA
NA KRKI

CENJENIM
ODJEMALCEM IN
DOBAVITELJEM
SE SE NADALJE
PRIPOROČAMO!

POSLOVNIM
PRIJATELJEM
IN
ZNANCEM
CESTITAMO
ZA 1. MAJ!

MESARIJA
ŠENTJERNEJ

**Zivel 1. maj
praznik dela!**

TRGOVSKO PODJETJE

»Gorjanci«
ŠENTJERNEJ

NASIM STRANKAM SE PRIPOROČAMO
SE VNAPREJ IN JIM CESTITAMO ZA 1. MAJ!

KNJIGARNA IN PAPIRNICA
VIDEM - KRŠKO

GOSTINSKO PODJETJE
SEVNICA

Z OBRATI
Kolodvorska restavracija
Gostilna pod gradom
Buffet Šmarje
Gostilna pri Lovcu
Buffet postaja

CESTITA CENJENIM GOSTOM, DELOVNIM KOLEKTIVOM
IN VSEM PREBIVALCEM OBČINE SEVNICA
ZA PRAZNIK DELA
IN SE NAJTOPLEJE PRIPOROČAMO!

IZVRSUJEMO VSA MIZARSKA DELA
SOLIDNO, HITRO IN POCENI!

MIZARSKO PODJETJE

»PODGORJE«
ŠENTJERNEJ

KMETIJSKA
ZADRUGA
ŠKOCJAN
PRI NOVEM MESTU

CESTITA
ZA
1. MAJ
VSEM
KMETOVALCEM
IN
ZADRUŽNIKOM
TER
SE
JIM
PRIPOROČAI

GOZDARSKA POSLOVNA ZVEZA

»Zasavje«

SEVNICA

S SVOJIMI GOZDARSKIMI OKOLISI:
SEVNICA, BREŽICE in KOSTANJEVICA

SKRBI ZA VSA GOZDNO-GOJITVENA DELA,
VARSTVENA DELA IN UREJEVALNA DELA V NASIH GOZDOVIH,
GRADI GOZDNE KOMUNIKACIJE
TER OPRAVLJA PROMET Z LESNIMI SORTIMENTI